

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2018 YILI BÜTÇE SUNUŞU

İsmet YILMAZ
Millî Eğitim Bakanı

07 Kasım 2017

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ TEŞKİLAT YAPISI.....	40
1.1. Yönetim ve Organizasyon.....	41
1.2. İnsan Kaynağı	45
1.2.1. Millî Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynağı.....	45
1.2.2. Yükseköğretimde İnsan Kaynağı.....	48
2. EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN YAPISI.....	54
2.1. Örgün Eğitim.....	55
2.1.1. Okul Öncesi Eğitim	55
2.1.2. İlköğretim	56
2.1.3. Ortaöğretim.....	58
2.1.4. Özel Eğitim ve Rehberlik	66
2.1.5. Özel Öğretim	70
2.1.6. Yükseköğretim.....	73
2.2. Yaygın Eğitim	73
2.2.1. Hayat Boyu Öğrenme	74
3. EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ERİŞİM, KALİTE VE KAPASİTE....	76
3.1. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılması.....	76
3.1.1. Öğrenci Sayıları	76
3.1.2. Örgün Eğitim Okullaşma Oranları.....	79

3.1.3.	Kız Çocuklarının Okullaşması.....	83
3.1.4.	Eğitim Kademelerine Göre Öğrenci/Derslik ve Öğrenci/Öğretmen Sayıları.....	85
3.1.5.	Yükseköğretime Erişim	86
3.1.6.	.Yaygın Eğitim.....	87
3.2.	Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılmasına Yönelik Uygulamalar	90
3.2.1.	Pansiyon Hizmetleri.....	90
3.2.2.	Taşıma Hizmetleri	91
3.2.3.	Ücretsiz Ders Kitabı	95
3.2.4.	Eğitim ve Öğretimin Teşvik Ödemeleri	98
3.2.5.	Türkiye’de Geçici Koruma Altında Bulunan Suriye Vatandaşlarına Yönelik Olarak Yürütülen Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri.....	106
3.3.	Eğitim ve Öğretimde Kalitenin ve Kapasitenin Artırılması....	109
3.3.1.	Öğretmen Yetiştirme	109
3.3.2.	Öğretim Programları ve Materyalleri Güncelleme Çalışmaları.....	116
3.3.3.	Ders Kitapları ve Materyalleri İnceleme Süreci	122
3.3.4.	Destekleme ve Yetiştirme Kursları.....	124
3.3.5.	Fiziki Alt Yapı	124
3.3.6.	FATİH Projesi	130

3.3.7.	Bakanlık Hizmetlerinde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı	133
3.3.8.	Eğitim ve Öğretim ile İstihdam İlişkisinin Geliştirilmesi	143
3.3.9.	Ortaöğretime Uyum Programı	146
3.3.10.	Ölçme ve Değerlendirme	147
3.3.11.	Yabancı Dil ve Hareketlilik Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
3.3.12.	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler	149
3.4.	Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK)	158
3.5.	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM) .	165
4.	BÜTÇE.....	167
	2017 YILI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜTÇE TASARISI	170
	YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI (YÖK ve ÜNİVERSİTELER) BÜTÇESİ.....	183

TABLolar

Tablo 1. Atama Usulüne Göre Öğretmen Sayıları (2003-2016)**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**

Tablo 2. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı Mevcut Personel Sayıları46

Tablo 3. Öğretmen Dışındaki Personele İlişkin İlk Atama Sayıları (2003-2016).....47

Tablo 4. Öğretmen Dışındaki Unvanlarda Görev Yapan Personele Yönelik Düzenlenen Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2013-2016)48

Tablo 5. Yükseköğretim Verileri (2016)49

Tablo 6. Yükseköğretim Akademik Personel Sayısı (2015-2016)50

Tablo 7. Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanlara Göre Dağılımı (2002-2003/2015-2016).....50

Tablo 8. Lisans ve Lisansüstü Öğrenim Gören Bursiyerlere Ödenen Burs Miktarının Ülkelere Göre Dağılımı53

Tablo 9. Eğitimde Öğrenci Sayıları (Örgün) (Resmi ve Özel/Açık Öğretim Dâhil)76

Tablo 10. Eğitim Kursiyer Sayıları (Yaygın) (Resmi ve Özel)77

Tablo 11. Öğrenci Sayıları (2006-2016).....78

Tablo 12. Özel Öğrencilerin Toplam Öğrenci İçindeki Payı.....80

Tablo 13. Okullaşma Oranları (2012-2013/2015-2016)81

Tablo 14. Yaş Gruplarına Göre Net Okullaşma Oranları (2015-2016) ...82

Tablo 15. Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı85

Tablo 16. Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı86

Tablo 17. Pansiyon Verileri (2016-2017)91

Tablo 18. Özel Öğrenci Yurtları (2015-2016).....91

Tablo 19. Ücretsiz Ders Kitabı	96
Tablo 20. Burslar (2003-2016)	99
Tablo 21. OSB’lerde Eğitim ve Öğretim Desteği Verilecek Alanlar ve Tutarları (2016-2017)	102
Tablo 22. Eğitim ve Öğretim Desteği (2016-2017).....	104
Tablo 23. Suriyeli Öğrencilere Ait Veriler	107
Tablo 24. Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2003-2016).....	112
Tablo 25. Kadrolu Öğretmen Maaşları (2002-2016).....	115
Tablo 26. Okul Sayıları ve Derslikler (Resmi) (2015-2016).....	125
Tablo 27. Yapılan Derslik Sayıları (2003-2016)	126
Tablo 28. Özel Okul Verileri	129
Tablo 29. Özel Okula Dönüşen Kurum Sayıları	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Tablo 30. Sınav Verileri	148
Tablo 31. İnsani Gelişme Raporu (2015)	152
Tablo 32. Öğretmen Dağılımı (Yurtdışı).....	154
Tablo 33. Okutman (Yurtdışı)	155
Tablo 34. Yurt Dışında Bakanlığımıza Bağlı Olarak Faaliyetlerini Sürdüren Okullar ve Öğrenci Sayıları (Yurtdışı) (2015).....	156
Tablo 35. Kitap ve Eğitim Materyalleri (Yurtdışı) (2016)	158
Tablo 36. Eğitim Bütçesi (2006-2017)	168
Tablo 37. Eğitim Bütçesinin GSYH ve Merkezi Yönetim Bütçesine Oranı (2006-2017)	169
Tablo 38. 2017 Yılı MEB Bütçe Tasarısı (Fonksiyonel Sınıflandırma)	171
Tablo 39. 2017 Yılı MEB Bütçe Tasarısı (Ekonomik Sınıflandırma)...	172

Tablo 40. 2017-2019 Dönemi MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma-İkinci Düzey Dağılımı)	173
Tablo 41. 2017 Yılı MEB Bütçe Tasarısı (Fonksiyonel ve Ekonomik Sınıflandırma)	174
Tablo 42. 2017 Yılı Bütçe Tasarısı (Fonksiyonel Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı)	175
Tablo 43. 2017 Yılı Bütçe Tasarısı (Ekonomik Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı)	176
Tablo 44. MEB Bütçe Tasarısının GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (1997-2017)	178
Tablo 45. Tablo 45. Merkezi Bütçe Yatırım Ödeneğinden MEB Yatırımlarına Ayrılan Pay (2003-2017)	180
Tablo 46. Yatırım Ödenekleri (2017)	182
Tablo 47. 2017 Yılı YÖK ve Üniversiteler Bütçe Tasarısının 2016 Yılı ile Karşılaştırılması	183
Tablo 48. MEB, YÖK ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödenekleri (2002-2017)	184
Tablo 49. YÖK ve Üniversite Bütçelerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2017)	186
Tablo 50. 2017 Yılı YÖK ve Üniversite Bütçe Ödenek Tasarısı (Ekonomik Sınıflandırma)	187

GRAFİKLER

Grafik 1. Yıllar İtibarıyla Atanan Öğretmen Sayısı (2003-2016).....	46
Grafik 2. Özel Öğrencilerin Toplam Öğrenci İçindeki Payı.....	79
Grafik 3. Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım Oranları (2006-2015)	87
Grafik 4. Taşınan Öğrenci Sayıları (İlköğretim) (2002-2016)	92
Grafik 5. Taşıma Giderleri (İlköğretim) (2002-2016)	92
Grafik 6. Taşınan Öğrenci Sayıları (Ortaöğretim) (2010-2016).....	93
Grafik 7. Taşıma Giderleri (Ortaöğretim) (2010-2016).....	93
Grafik 8. Taşınan Öğrenci Sayıları (Engelli) (2004-2016).....	94
Grafik 9. Grafik 9. Taşıma Giderleri (Engelli) (2004-2016).....	95
Grafik 10. Şartlı Eğitim Yardımları (ŞEY) (2003-2016) Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Grafik 11. Şartlı Eğitim Yardımlarından (ŞEY) Yararlanan Öğrenci Sayısı (2003-2016).	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Grafik 12. Burs Ücretleri (İlköğretim ve Ortaöğretim) (2002-2016)	100
Grafik 13. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrenci Sayıları(2006-2016) .	105
Grafik 14. 2017 Yılı Bütçe Tasarısının Ödenek Dağılımı	167
Grafik 15. 2017 Yılı MEB Bütçe Tasarısı (Fonksiyonel Sınıflandırma)	171
Grafik 16. 2017 Yılı MEB Bütçesinin 2016 Yılı Ödenekleri ile Karşılaştırılması	172
Grafik 17. MEB Harcama Birimlerinin Bütçe Ödenekleri (2017)	177
Grafik 18. MEB Bütçe Tasarısının GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (1997-2017)	179
Grafik 19. MEB Yatırım Ödenekleri (2003-2017)	181

Grafik 20. 2017 Yılı YÖK ve Üniversiteler Bütçe Tasarısının 2016 Yılı ile Karşılaştırılması.....	184
Grafik 21. MEB, YÖK ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçeye Oranları (2002-2017).....	185
Grafik 22. YÖK ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçeye Oranları (2002-2017).....	185

GİRİŞ

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı ile Üniversitelerin 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarıları ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarılarını sunmak ve Bakanlık faaliyetlerimiz ile hedeflerimiz hakkında bilgi vermek üzere huzurlarınızda bulunmaktayım.

Bu vesile ile Genel Kurulumuzun Başkan ve tüm üyelerini saygı ile selamlıyorum.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Millî Eğitim Bakanlığı olarak; herkesin eğitim ve öğretime eşit şartlar altında erişmesini, çağın gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve davranışı kazanmasını, girişimci, yenilikçi, dil becerileri yüksek, iletişime ve öğrenmeye açık, öz güven ve sorumluluk sahibi, sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesini istiyoruz.

Bugüne kadar yapılan çalışmalar neticesinde, temel altyapı ve erişim sorunlarını önemli ölçüde çözdük. Eğitimin kalitesinin artırılması ise daimi hedefimiz olarak kalacaktır.

Bunun için, eğitime erişimi ve eğitimde kaliteyi artıracak etkin ve verimli işleyen bir kurumsal yapıyı tesis etmek; bakanlığımızın beşeri, mali, fiziki ve teknolojik yapı ile yönetim ve organizasyon yapısını daha da iyileştirmek en önemli önceliğimiz olacaktır.

Önceki hükümetler döneminde olduğu gibi; 65'inci Hükümet döneminde de eğitimin her kademesinde okullaşma ve kız çocuklarının okullaşması ve kız çocuklarının okullaşması oranlarının artırılması çalışmalarını devam ettirmek yine bizim için önemli bir başlık olarak gündemimizde olacaktır.

Yeni bütçe sonrasında Hükümet Programımızda da ifade edildiği üzere; bilgi tabanlı ekonominin ihtiyaç duyduğu insan gücünü yetiştiren, özgürlükçü, üretken ve rekabetçi bir eğitim sisteminin oluşturulması hedefimiz olmaya devam edecektir.

Önümüzdeki dönemde, Kalkınma Planı, Orta Vadeli Program, Bakanlığımız 2015-2019 Stratejik Plan'ında yer alan amaç ve hedefler doğrultusunda okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması çalışmalarına devam edilecektir.

Eğitimin kalitesinin artırılması ve beşeri sermayenin niteliğinin yükseltilmesi kapsamında ikili öğretim tamamen kaldırılacak, beşinci sınıfların müfredatı dil öğretimi açısından yeniden düzenleniyor, önümüzdeki yıl pilot uygulama hayata geçirilecek ve izleyen dönemde tüm 5. sınıflar düzeyinde bu uygulama yaygınlaştırılacaktır. 2019 yılından itibaren tamamen tekli öğretim sistemine geçilmiş olacaktır.

Eğitimde fırsat eşitliğini hayata tam olarak geçirmek; bu amaca uygun öğretmenlerin yetiştirilmesi, müfredatın geliştirilmesi ve uygun ortamların tesis edilmesi yönünde çalışmalarımız devam edecektir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Türkiye'nin 21. yüzyılda önüne koyduğu hedeflere ancak eğitimle ulaşabileceğinin farkında olarak geçmiş yıllarda olduğu üzere bu yıl da, bütçeden en fazla pay yine eğitime ayrılmıştır.

2002 yılında 10 milyar TL olarak gerçekleşen bütçe payımız, 2018 yılında **134 milyar 727 milyon TL** olarak belirlenmiştir.

Söz konusu bütçe çerçevesinde Bakanlığımız, toplumun hemen hemen tüm kesimlerini içine alan örgün ve yaygın eğitim ve öğretim hizmetlerini yerine getirmektedir.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında resmi ve özel olmak üzere toplam **5.290** anaokulu, **20.574** anasınıfı, **25.479** ilkokul, **17.554** ortaokul ve **325** yatılı bölge okulu ile temel eğitim alanında,

3.215 Anadolu lisesi, **536** fen ve **95** sosyal bilimler lisesi, **69** spor lisesi, **88** güzel sanatlar lisesi, **1.007** özel temel lise ve **1.452** Anadolu imam hatip lisesi ile genel ortaöğretim alanında,

2.810 mesleki ve teknik Anadolu lisesi, **91** mesleki ve teknik eğitim merkezi, **324** mesleki eğitim merkezi ve **747** çok programlı Anadolu lisesi ile mesleki ve teknik ortaöğretim alanında,

eğitim ve öğretim faaliyetlerimize devam ediyoruz.

Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,

Eğitime bütçeden ayırdığımız payın her yıl artmasının yanında eğitim sistemimizin daha özgürlükçü bir yapıya kavuşturulması yönündeki çalışmalarımız da devam etmektedir.

Bu çerçevede, eğitim müfredatındaki antidemokratik ifadelerin ayıklanması, okullarda serbest kıyafet uygulaması, farklı dil ve lehçelerde eğitimin önünü açan düzenlemelerin, halkın taleplerine uygun olarak takipçisi olacağız. Hükûmetlerimiz döneminde zorunlu eğitim süresi 8 yıldan 12 yıla çıkarıldı. Söz konusu reform ile eğitimin her kademesindeki okullaşma oranlarında ve ortalama eğitim süresinde önemli artışlar gerçekleşti.

Yine Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi hükûmetlerimiz döneminde hayata geçirilmiştir ki bu, büyük bir eğitim teknolojisi yatırımdır. Bu proje ile eğitim sisteminin çağın teknoloji ile buluşturulması suretiyle 21. yüzyıl toplumunun gerektirdiği becerilere sahip bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Bilişim teknolojileri destekli öğretimin gerçekleştirilmesini öngören FATİH Projesinin uygulanmasına yönelik çalışmalar başta ilk ve ortaöğretim olmak üzere eğitim öğretimin her kademesinde hızlı bir şekilde devam etmektedir.

Bu süreçte, eğitsel e-İçeriklerin oluşturulması, önemli çalışmalarımızdan sadece biridir.

Öğretim programlarının, bilgi teknolojileri destekli öğretime uyumlu hale getirilerek oluşturulan bu içerikler, Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden öğretmen, öğrenci ve velilere sunulmaktadır.

EBA, bireyselleştirilmiş öğrenim imkânı sağlayan, öğretmen ve öğrencileri tanıyan, kullanıcıya yapay zekâ algoritmalarını da kullanarak geri dönüşler yapan, önerilerde bulunan, verileri analiz edebilen ve raporlama yapabilen, yeni nesil bir sistemdir.

Ülkemizin en büyük eğitim portalı haline gelmiş olan EBA'ya öğrencilerimiz ve öğretmenlerimiz, her zaman ve her yerden, internet üzerinden ulaşabilmekte, video, animasyon, kitap, etkileşimli sözlük,

dergi, sunum dosyası ile eğitsel oyun türlerinde 150 binden fazla içeriği kullanabilmektedir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim ve öğretim alanında gerçekleştirilen yapısal düzenlemelerden bir diğeri de eğitimde özel sektörün payını ve katkısını artırmayı hedefleyen dersanelerin dönüştürülmesi sürecidir.

Özel öğretim kurumlarının nitelik ve niceliğinin artırılması, eğitim sistemimizde kalite ve rekabet odaklı eğitim hizmetlerinin verilmesine katkı sağlayacaktır.

Özel sektörün, dinamik yatırım ve işletme kabiliyetinin eğitim sistemine katkısını artırmak için teşvik düzenlemeleri yapılmıştır.

Bunlardan en önemlisi, 2012-2013 eğitim ve öğretim yılında başlayan “Öğrenci Eğitim Öğretim Desteği” uygulamasıdır. Uygulama farklı okul türlerini de kapsayacak şekilde her eğitim öğretim yılında geliştirilerek çeşitlendirilerek devam etmektedir.

Söz konusu uygulama devlet okullarındaki ikili eğitim yükünün ve derslik başına düşen öğrenci sayısının azaltılmasına önemli derecede katkı sağlamaktadır.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılında, yeni katılan 75 bin öğrenci ile birlikte toplam 306.773 öğrencinin eğitim öğretim desteğinden faydalanması planlanmıştır.

Eğitimde özel sektörün payının artırılması yönündeki çalışmalarımız devam etmektedir. Arazi ve okul tahsisi ile, vergi istisnalarına, ucuz kredi

ve öğrenci başına eğitim öğretim desteğine kadar sektörden de ciddi talep gören bir dizi düzenleme hayata geçirilmiştir.

Kanun Hükmünde Kararname ile Özel Öğretim Kurumları Kanununda düzenleme yapılarak sosyal etkinlik merkezi tanımı getirilmiştir. Bu merkezler, il millî eğitim müdürlükleri ile belediyeler arasında yapılan ve Bakanlıkça onaylanan ortak işbirliği protokolleri çerçevesinde, Bakanlığın verdiği işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile belediyelerce açılacak ve işletilecek olup ilköğretim ve/veya ortaöğretim öğrencilerinin ödev ve projelerine ilişkin araştırmalar yaptığı, öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerin yürütüldüğü özel öğretim kurumları olarak faaliyet göstereceklerdir. Bu merkezlerde ata sporlarından çağdaş sanat faaliyetlerine kadar geniş bir yelpazede öğrenciler etkinliklerde yer alabileceklerdir.

Ayrıca Kanun Hükmünde Kararname ile aynı Kanunda düzenleme yapılarak, belediyelerle il milli eğitim müdürlüklerinin ortak iş birliği protokolleri doğrultusunda ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin okul eğitimlerine destek mahiyetinde ücretsiz kurslarının açılmasına imkân sağlanmıştır.

Özel öğrenci barınma hizmeti veren yerlerin Bakanlığımızın gözetim ve denetiminde faaliyetlerini sürdürmesi ve kurum standartlarının artırılması amacıyla Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliği bu yıl Mayıs ayında Bakanlar Kurulu Kararıyla yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Yönetmelikle özel öğrenci barınma hizmeti veren kurumlara ilişkin düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Buna göre:

- Kurumlar binalarını, her yıl öğretim yılı başlamadan önce yangın güvenliği, elektrik tesisat güvenliği, ısınma sistemi güvenliği, su ve gaz tesisatı güvenliği hususlarında kontrol ettirecektir.

- Kurum binalarının iç ve dış duvarları ile tavan döşemelerinde ahşap ve yanma özelliği yüksek malzemelerden yapılmış giydirmeler kullanılmayacaktır.
- Yangın merdivenleri ve kaçış yollarının kapılarının yangına karşı dayanıklı malzemedan yapılması şartı getirilmiştir.
- Öğrencilere barınma hizmeti verilen bu binalarda yangın ikaz amacıyla duman ve ısıya duyarlı, gaz kaçaklarını algılayan sensörler, alarm sistemi ile otomatik söndürme sistemi bulunması şartı getirilmiştir.
- Kurumlarda, kurum personelinin ve öğrencilerin katıldığı acil durum tahliye uygulaması, her yıl öğretim yılının başladığı ilk hafta ile ikinci yarıyılın ilk haftası içinde olmak üzere yılda iki kez yapılacaktır
- Kuruma kaydolan her öğrenciye kurum binası tanıtılacak, acil durumlar için tahliye yolları ile toplanma yerleri gösterilecek ve bu işlemlerin yapıldığına dair belge, kurum yönetimi ile öğrenci tarafından imzalanacaktır.
- Öğrenci barınma hizmeti veren kurumların kurucuları ile kurum müdürlerinin nitelikleri yeniden belirlenmiştir. Bu kapsamda kurucuların ve müdürlerin lisans mezunu olma şartı ile kurum müdürleri için öğrenci barınma hizmetleri yönetici sertifikası sahibi olma şartı getirilmiştir.
- Alınan bu tedbirlerin yanı sıra, kurumların her yıl en az iki kez denetleneceği, barınma hizmeti veren kurumlardan, gerekli güvenlik önlemlerini aldırmayanlara veya alınan önlemleri faal hâlde tutmayanlara idari para cezaları verilmesine ilişkin ilgili

Kanun Hükümünde Kararname ile gerekli yasal düzenleme yapılmıştır. Yine bu düzenlemeyle izinsiz öğrenci barınma hizmeti veren yerlere ilişkin asgari ücretin 20 katı idari para cezası ve bu yerlerin valiliklerce kapatılması hükmü getirilmiştir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

15 Temmuz 2016 tarihinde Fethullahçı Terör Örgütünün (FETÖ) Millî iradeye yönelik darbe girişimini müteakip, bu terör örgütüyle irtibatı, iltisakı veya aidiyeti tespit edilen 1.065'i özel okul, 361'i diğer özel öğretim kurumu ve 848'i özel öğrenci yurdu olmak üzere toplam 2.274 kurum kapatılmıştır.

Milletimizin bir daha böyle bir olayla karşılaşmaması için bu tedbirler alınmıştır.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla 1.777 yeni özel okul faaliyete başlamıştır. Geçtiğimiz öğretim yılı dâhil olmak üzere bu öğretim yılı itibarıyla 2.850 özel okul açılmıştır. Görüldüğü üzere, Millî iradeye yönelik Fethullahçı Terör Örgütünün (FETÖ) 15 Temmuz darbe girişiminden sonra bugüne kadar bu örgütle irtibatlı veya iltisaklı olduğu için kapatılan 1.065 özel okul nedeniyle, eğitim hizmeti sunumunda herhangi bir boşluk oluşmamış aksine farklı kurucular eğitim alanına yatırım yaparak özel okullaşma oranı ve özel okula gitme oranı artmıştır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Konuşmamın başında da belirttiğim gibi; bir hedefimiz de; eğitime erişimi ve eğitimde kaliteyi artıracak etkin ve verimli işleyen bir kurumsal yapıyı

tesis etmek; bakanlığımızın beşeri, mali, fiziki ve teknolojik yapısı ile yönetim ve organizasyon yapısını daha da iyileştirmektedir.

Bu çerçevede öğretmen açığının giderilmesini sağlamak ve mevcut öğretmenlerimizi güncel gelişmeler, yenilikler ve değişiklikler konusunda bilgilendirerek niteliklerini artırmak istiyoruz.

Öğretmenlerimizin ülke içinde dengeli dağılımına önem veriyoruz. Atıl kapasiteyi aktif hale getirmeye yönelik uygulamalarımız devam etmektedir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim ve öğretim, çağın gereklerine uygun olarak sürekli gelişen, birikim ve tecrübeler ışığında yenilenen, insanı değerli kılan, toplumu yücelten ve insanlığa yön veren bitmeyen bir süreçtir.

Eğitim sürecinde, dünyanın her yerinde, öğrenme ve öğretme ihtiyacının karşılanmasında en temel unsur öğretmenlerdir.

Ülkemizde geleceğimizin teminatı gençlerimizin demokratik değerlerle buluşmasında, onların millî ve manevi değerlerle donatılmasında, ülkemizin geleceğini inşa edecek gençlerimizin yetiştirilmesinde, en büyük pay, hiç kuşkusuz öğretmenlerimize ait olacaktır.

Bu noktada, eğitim öğretim hizmetleri sınıfındaki mevcut personelimiz hakkında bazı bilgileri sizlerle paylaşmak isterim.

Bakanlığımıza bağlı resmî eğitim kurumlarında görev yapan 904.679 öğretmenimiz bulunmaktadır. 2003 yılından bugüne kadar emekli olarak sistemden ayrılan öğretmen sayımız 154 bin 694 olmasına karşın aynı süre zarfında 584 bin 288 öğretmenin ataması yapılmıştır. Bu sayı mevcut

öğretmen sayısının yaklaşık %64'üne karşılık gelmektedir. Bu durum genç bir öğretmen kadrosuna sahip olmamız sonucunu doğurmuştur. 40 yaş ve altındaki öğretmen sayımız toplam öğretmen sayımızın yaklaşık %66'sına tekabül etmektedir.

Bu süre içinde, öğretmen başına düşen öğrenci sayımız; 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde 28 iken, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 17'ye düşmüştür. Aynı şekilde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ortaöğretimde 18 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 13'e düşmüştür.

Öğretmen ihtiyaçları Eğitim Kurumları Yönetici ve Öğretmenlerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmelik esaslarına göre belirlenmektedir. Norm kadro doluluk oranları Doğu Anadolu Bölgesinde %85,49'a, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde %83,85'e, ülke genelinde ise %88,29 seviyesine ulaşmıştır.

Birçok bakanlığın personel toplamını aşan 120 binin üzerinde öğretmen, 2017 yılı içerisinde il içi ve iller arası yer değiştirmiştir. Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki illerden il dışına yer değiştiren öğretmen sayısı, il dışına yer değiştiren öğretmenlerin yaklaşık %47'sine karşılık gelmektedir. Süregelen bu durumun eğitimde fırsat eşitliğine olumsuz etkisini azaltmak hedefiyle bir önceki yıl 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasından hareketle yürürlüğe konulan sözleşmeli öğretmenlik uygulaması kapsamında atanmaların sayısı 39.998'e ulaşmıştır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Öğretmenlerimizin mali ve sosyal haklarında da önemli iyileştirmeler yapıldığını ifade etmek durumundayım.

2002 yılında Bakanlığımız bünyesinde göreve yeni başlamış 9. derece 1. kademedeki bir öğretmenimizin maaşı 470,20 TL iken, 01.07.2016 tarihi itibarıyla %515,04 artışla 2.891,92 TL'ye yükselmiştir.

2002 yılında ek ders ücretinin saati net 2,75 TL (brüt 3,26 TL) iken 2017 yılında net 12,11 TL (brüt 14,38 TL) olmuştur. Bu durumda haftada 15 saat, ayda toplam 60 saat ek ders veren öğretmenimizin ek ders ücreti 2002 yılında 165 TL iken, 01.07.2017 tarihi itibarıyla %340,36 artışla net 726,60 TL'ye yükselmiştir. Haftada 15 saat ek ders veren bir öğretmene 2002 yılında maaşı ile birlikte toplam 635,20 TL ödenirken, 2016 yılının ikinci yarısında toplamda %469,67 artışla 3.618,52 TL ödenmektedir.

Tüm öğretmenlere, her eğitim ve öğretim yılında, bir defa, eğitim ve öğretim yılına hazırlık ödeneği ödenmektedir. Yapılan ödeme 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 175 TL iken, 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında %500 artışla 1.050 TL'ye yükseltilmiştir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Toplumsal gelişim açısından her meslek önemlidir. Fakat öğretmenlik mesleğinin yeri ve önemi farklıdır. Çünkü öğretmenler her mesleğin yetiştiricileri oldukları gibi, toplumsal kültür ve değerlerimizin taşıyıcılarıdır. Bu nedenle öğretmenlik mesleğine yönelik iyileştirme çalışmaları öncelikli hedeflerimizdendir. Öğretmenlik mesleğine yönelik lisans eğitimlerinin yapılandırılmasına, öğretmen alımına, adaylık ve yetiştirme süreçlerine, öğretmenlerin mesleki gelişimlerini teşvik etmeye, performanslarının değerlendirilmesine, kariyer gelişimine ve çalışma şartlarının iyileştirilmesine kadar pek çok hususta yol haritası niteliğinde olan "Öğretmen Strateji Belgesi" Yüksek Planlama Kurulunca onaylanarak 9 Haziran 2017 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

“Öğretmen Strateji Belgesi”, yaşam boyu öğrenme yaklaşımı anlayışıyla şu üç amaca yönelik olarak hazırlanmıştır:

- Yüksek nitelikli, iyi yetişmiş ve mesleğe uygun bireylerin öğretmen olarak istihdamını sağlamak,
- Öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimini sürekli kılmak,
- Öğretmenlik mesleğine yönelik algıyı iyileştirmek ve mesleğin statüsünü güçlendirmek.

“Öğretmen Strateji Belgesi”, bu amaçlara yönelik 35 eylemden oluşmaktadır. Bu eylemlerin tamamı öğretmen yetiştirme, geliştirme ve istihdam süreçlerinde sürdürülebilir bir kaliteyi sağlamak ve sürekli mesleki gelişimi teşvik etmek amacıyla güncel uluslararası gelişmelerin ışığında hazırlanmıştır.

“Öğretmen Strateji Belgesi”nin öncelikli eylemlerinden birisi eğitim alanındaki yeni yaklaşımlara göre öğretmen yeterliklerinin güncellenmesidir. Öğretmen niteliği ve yeterlikleri eğitim ve öğretimin kalitesini doğrudan etkileyen önemli bir faktördür. Öğretmenlerin niteliklerini ve öğretmenlik mesleğinin statüsünü yükseltebilmek için öncelikle öğretmenlerin sahip olması gereken yeterliklerin belirlenmesi ve bu yeterliklerin öğretmenlere ve öğretmen adaylarına kazandırılması gerektiğinden “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” güncellenerek eğitim paydaşlarının kullanımına hazır hale getirilmiştir.

Öğretmenlerin sahip olması gereken bilgi, beceri ve tutumları tanımlayan “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” belgesi öğretmenlerimiz için mesleki gelişim konusunda önemli bir rehber niteliğindedir. Ayrıca bu belge, öğretmene yönelik politikaların eşgüdümünü sağlayabilme ve araştırmalar için öğretmen yetiştirme ve geliştirme sürecindeki tüm paydaşlara ortak bir hareket noktası olabilmesi açısından önemli bir çerçeve belge özelliği taşımaktadır.

Öğretmen niteliğini artırmak ve böylece eğitim öğretimin kalitesini yükseltebilmek için “Öğretmen Strateji Belgesi”nde yer alan eylem

doğrultusunda 2018 yılı sonuna kadar öğretmen performans değerlendirme sistemine geçilmesi planlanmaktadır. Performans değerlendirme ile öğretmenlerin;

- Alan ve öğretmenlik mevzuat bilgisine hâkim olma,
- Eğitim ve öğretimi planlama,
- Eğitim ve öğretim ortamlarını düzenleme,
- Sınıf yönetimini etkili şekilde gerçekleştirme,
- İletişim becerilerini etkili kullanma,
- Zamanı etkin kullanma,
- Çevre imkânlarını kullanma,
- Öğretim yöntem ve tekniklerini etkin biçimde kullanma,
- Eğitim ve öğretim sürecini değerlendirme,
- Öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği genel tutum ve davranışları sergileme

gibi çeşitli bilgi, beceri ve tutumları ölçülerek öğretmenlerin güçlü ve zayıf yönleri belirlenecektir. Bu sonuçlar temel alınarak hizmetiçi eğitimler, kariyer ve ödüllendirme sistemi gibi planlamalar daha gerçekçi ve nesnel olarak gerçekleştirilecektir.

Hizmet içi eğitimlerle öğretmenlerimizin zayıf yönlerini güçlendirirken aynı zamanda öğretmenlerimize, 21.yüzyıl becerileri olarak sayılan karmaşık problem çözme, eleştirel düşünme, yenilikçi üretim, etkili iletişim, kültürel farklılıklara saygı, yüksek düzeyde işbirliği geliştirebilme, küresel ölçekte rekabet edebilme becerilerini millî kültür ve değerlere dayandırarak kazandırmak da hedeflenmektedir. Aday öğretmen yetiştirme, mesleki gelişim programları, pedagojik formasyon, kariyer geliştirme ve benzeri nitelikteki eğitimleri gerçekleştirmek üzere “Öğretmen Akademileri”nin hayata geçirilmesine yönelik çalışmalar son aşamaya gelmiştir.

Öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine daha iyi hazırlanmalarını, öğrenimleri süresince kazandıkları genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek

bir eğitim-öğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliliği kazanmalarını sağlayacak uygulama çalışmaları kapsamında ‘‘Uygulama Öğrencisi Değerlendirme Sistemi’’ hayata geçirilmiştir. Öğretmen yetiştiren fakültelerin öğrenci kontenjanlarını, öğretmen ihtiyaç analiz ve projeksiyonlarını dikkate alarak belirlemek için YÖK ile de ortak çalışmalar yapılmaktadır.

Öğretmen yetiştirme sisteminin sorunları göz önünde bulundurulduğunda son yılların en önemli adımlarından biri olarak değerlendirilen ve Milli Eğitim sisteminde yeni bir uygulama olan ‘‘Aday Öğretmenlik Sistemi’’ geliştirilmiştir. Bakanlığımıza bağlı her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü kurumlarımızda, mesleğe yeni başlayan aday öğretmenlerimizin öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi ve becerilerini arttırmak ve uyum süreçlerini güçlendirmek amacıyla aday öğretmen yetiştirme programı, danışman öğretmen gözetiminde, içeriği sürekli güncellenerek, başarılı bir şekilde devam etmektedir.

Türkiye’ye sığınmış olan Suriyelilerin temel eğitim çağındaki çocuklarının eğitime erişim imkânlarına katkı sağlamak, Türk Eğitim Sistemine uyumlarını kolaylaştırmak amacıyla çeşitli eğitimler verilmektedir. Bu kapsamda, Geçici Eğitim Merkezinde görev yapmakta olan 33.500 Suriyeli öğretmenin pedagojik bilgi ve becerilerini arttırmak amacıyla ‘‘Bireyselleştirilmiş Öğretim, Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Özel Eğitim, Gelişim Psikolojisi, Eğitimde Program Geliştirme’’ konularında 160 saatlik eğitim verilmiştir. Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığı Resmi Eğitim Kurumlarında eğitim görmekte olan Suriyeli çocukların dil ve sosyo-kültürel farklılıklar nedeniyle uyum sorunu yaşamamaları için sınıflarında yabancı uyruklu öğrenci bulunan 110.000 Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenine ‘‘Kapsayıcı Eğitim’’ başlığı altında yabancı öğrencilerin bilgi ve becerilerinin artırılması, olumlu davranış ve güven duygularının geliştirilmesine yönelik eğitimler verilmiştir.

Yeni eğitim programlarımız çerçevesinde çocuklarımızın küçük yaştan itibaren yeteneklerine ve kabiliyetlerine göre sosyal, sanatsal ve sportif etkinliklere yönelmesini sağlayabilmek için onları yönlendirecek olan öğretmenlerimize yönelik bilim, sanat, spor ve kültürel alanlarda sivil toplum kuruluşları ve uluslararası ajanslar ile iş birliği protokolleri imzalanmış ve uygulamaya geçilmiştir.

Ülkemizin bilimsel, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimi öğretimin iyileşmesine, çocuklarımızın ve gençlerimizin milli ve manevi değer üzerinde 21. yüzyıl becerileri ile donatılmasına bağlıdır. Öğretimi iyileştirmenin yolu ise öğretmeni geliştirmekten geçmektedir. Çünkü bir eğitim sisteminin niteliği, o sistemin öğretmen niteliği kadardır. Bu nedenle Gelişmelere ayak uyduran her sınıfa yüksek nitelikli öğretmenin ulaşmasını sağlamak, öğretmenlerin mesleki ve kurumsal bağlılığını iyileştirmek ve sürdürülebilir kılmak, öğretmenlik mesleğinin algı ve statüsünü güçlendirmek en temel amaçlarımız arasındadır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Beşeri sermayemizin geliştirilmesi yanında, fiziki sermayemizin de geliştirilmesi çok büyük önem arz etmektedir.

Bütün okullarımızda tam gün eğitim öğretime geçebilmek ve dolayısıyla ikili öğretime son verme hedefi doğrultusunda, yoğun bir şekilde devam edegelen derslik yapımı çalışmalarını kararlılıkla sürdürüyoruz.

Bu açıdan baktığımızda 2003 yılından bugüne kadar, 47 bin 89'u hayırsever vatandaşımız tarafından olmak üzere toplam 269 bin 596 adet yeni dersliğin yapımı tamamlanarak eğitim öğretimin hizmetine sunulmuştur.

Bu vesileyle, gerek derslik yapımı ve gerekse diğer ayni ve nakdi bağışlarıyla eğitimimize gönülden destek olan hayırseverlerimize

huzurlarınızda bir kez daha teşekkür ediyorum. Her eğitim kademesinde derslik başına düşen öğrenci sayısı, yeni yapılan derslikler sayesinde, ülke genelinde 30'un altına düşmüştür.

2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 36 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 24; Aynı şekilde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 30 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında bu sayı 23'e düşmüştür.

Buna göre; bir önceki yıla göre %6,91 artışla, 7 milyar 737 milyon TL olarak öngörülmüş olan Bakanlığımızın 2018 yılı yatırım ödeneği de aynı hedefler doğrultusunda, özellikle ikili eğitimin yapıldığı, yoğun göç alan şehirlerimize öncelik verilmek suretiyle derslik yapımında kullanılacaktır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bakanlığımız ile İçişleri Bakanlığı arasında imzalanan "Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü" ile geleceğimizin teminatı çocuklarımızın, güvenli bir eğitim-öğretim hayatı geçirmelerini ve muhtemel şiddet olayları ile madde bağımlılığı ve diğer zararlı alışkanlıklardan korunmalarını sağlamak ve mevcut güvenlik durumunun belirlenerek koruyucu ve önleyici güvenlik tedbirlerinin alınması amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında Ankara ilimizde belirlenen pilot okulumuzda örnek çalışmalar yapılmış olup, projenin ilk safhasında pilot il olarak seçilen İstanbul ve Sivas ilimizdeki 100 okulda çalışmalar Bakanlığımız, Savunma Sanayii Müsteşarlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve ASELSAN A.Ş. ile ortaklaşa yürütülmektedir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında yapılan Protokol çerçevesinde; 2003 yılından bu yana Türkiye çapında Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY) Programı uygulanmakta olup, ihtiyaç sahibi ailelere, çocuklarını düzenli olarak okula göndermeleri şartıyla her ay eğitim yardımı yapılmaktadır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan karşılanan şartlı eğitim yardımıyla 2003 yılından 2017 Haziran ayı sonuna kadar, ilk ve ortaöğretimdeki öğrencilerimizin annelerine **5 milyar 881 milyon 628 bin 506 TL** ödeme yapılmıştır.

İlköğretime devam eden kız çocuklarına 40 TL, erkek çocuklarına 35 TL, ortaöğretime devam eden kız çocuklarına 60 TL, erkek çocuklarına ise 50 TL aylık ödenmektedir.

Kız çocuklarımıza ve ortaöğretimde devam eden öğrencilerimize verilen yardım miktarları, özellikle, kız çocuklarımızın okullaşma oranlarının ve ilköğretimden ortaöğretime geçiş oranlarının artırılması amacıyla daha yüksek tutulmuştur.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bilindiği üzere, ücretsiz ders kitabı dağıtımını uygulaması, eğitimde fırsat eşitliğine yönelik yürütülen çalışmalardan biridir.

Bu kapsamda 2003'ten **2017** yılına kadar toplam **2 milyar 680 milyon 30 bin 389** adet kitap öğrencilerimize ücretsiz dağıtıldı. Bu uygulama için toplam **4 milyar 626 milyon 470 bin 672 TL** ödeme yapılmıştır.

Bu uygulama kapsamındaki ortaöğretim öğrencilerine ücretsiz ders kitabı dağıtılması amacıyla Bakanlığımız 2018 yılı Bakanlık bütçesine 222 milyon 901 bin 500 TL kaynak tahsisi öngörülmüş olup; ilköğretim öğrencilerine ücretsiz olarak dağıtılacak ders kitapları için de Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan 2018 yılı için 361 milyon 250 bin TL ödenek tahsis edilmiştir.

2003 yılından itibaren resmi okullarımızda yürüttüğümüz “Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtımı” projesine 2014-2015 eğitim ve öğretim yılından itibaren özel öğretim kurumları da dâhil edilmiş ve ders kitapları talep eden özel okullarda da ücretsiz olarak verilmeye başlanmıştır. Bu uygulama önümüzdeki yıllarda da resmi okullarımızda olduğu gibi devam edecektir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bilindiği üzere; ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine verilen burslar, eğitim ve öğretime erişimi artırarak, fırsat eşitliğinin sağlanmasına katkı sağlayan önemli uygulamalardan biridir.

2003 yılında öğrenci başına aylık 13,06 TL olan burs miktarı; 2016 yılında 185,59 TL'ye yükseltilmiştir. 2017 yılında ise 204,38 TL olmuştur.

İlköğretim ve ortaöğretimde burs alan öğrenci sayısı 2002 yılında 109 bin 894 bu sayı 2015 yılında 242 bin 351'e yükselmiştir. 2016 yılında ise 207 bin 445 olmuştur.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bakanlık olarak, özellikle engelli vatandaşlarımızın eğitim ve rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanabilmeleri öncelik verdiğimiz konulardan biridir.

Bu bağlamda, engellilerin eğitim ve rehabilitasyonuna ilişkin olarak 2006 yılından 2017 yılı Eylül ayına kadar bütçemizden yaklaşık 14 milyar 552 milyon TL kaynak ayrılmıştır.

Temel eğitim ve ortaöğretim öğrencilerine hizmet eden öğrenci yurt ve pansiyonlarında koğuş sisteminden oda sistemine geçme çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda toplam yatak sayısı 483 bin 941'e ulaşmıştır ve yükseköğretim öğrencilerine hizmet veren Kredi Yurtlar Kurumu bünyesinde yapılanlar bu rakama dâhil değildir.

Diğer yandan, eğitim hakkından yoksun kalması muhtemel ilköğretim, ortaöğretim ve özel eğitim okul/kurumlarına devam eden öğrenciler ile yaygın eğitim hizmetinden yararlanan özel eğitim kursiyerlerinin resmi okul/kurumlara taşıma yoluyla erişimlerinin sağlanmasına devam edilmektedir.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında toplam 773 bin 998 ilköğretim öğrencisi taşınmış olup, bunların 688 bin 579'i öğle yemeği hizmetinden de yararlanmıştır. Ayrıca, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 497 bin 740 ortaöğretim öğrencisi taşınmış ve toplam 493 bin 528 öğrenci öğle yemeği hizmetinden de yararlanmıştır.

Eğitime erişim hakkını kullanmakta güçlük çeken ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci/kursiyerlere taşıma hizmeti verilmektedir. Bu çerçevede, 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında 81 bin 121, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 86 bin 836 öğrencimize taşıma hizmeti verilmiştir. Toplam olarak ifade etmek gerekirse 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında toplam 1 milyon 358 bin 564 öğrencimiz taşıma imkânından yararlanmış, bunlardan 1 milyon 182 bin 107'sine öğle yemeği hizmeti de verilmiştir.

Yine; çocuklarımıza sağlıklı ara öğün tüketim alışkanlığının kazandırılması ile yeterli ve dengeli beslenmelerine katkıda bulunarak sağlıklı büyüme ve gelişmelerinin sağlanması amacıyla 2011-2012 eğitim ve öğretim yılından itibaren “Okul Sütü Programı”, 2014-2015 eğitim ve öğretim yılından itibaren de “Okullara Kuru Üzüm Dağıtım Programı” başlatılmış olup, bu uygulamalardan her yıl yaklaşık 6 milyon öğrenci yararlanmaktadır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bakanlığımız tarafından uygulamaya konulan Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi çerçevesinde, Bakanlığımıza bağlı resmi/özel örgün ve yaygın eğitim kurumlarında, istekli öğrenci ve kursiyerlere ücretsiz olarak destek ve yetiştirme kursları verilmektedir. Bu noktada şu hususun altını çizmek isterim, destekleme ve yetiştirme kursları tamamen okul müfredatını takviye amacı gütmektedir ve farklı bir program asla uygulanmamaktadır.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılı destekleme ve yetiştirme kursları 23 bin 9 kurs merkezinde gerçekleştirilmiştir. Bu kurs merkezlerinde 268 bin 767 kadrolu, 39 bin 241 ücretli toplam 308 bin 8 öğretmen görev almıştır. Söz konusu kurslara toplam 9 milyon 255 bin 964 öğrenci katılmıştır. Destekleme ve yetiştirme kursları 1. dönem, 2. dönem ve yaz kursları olmak üzere üç dönemde yapılmaktadır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bilgilerinize sunmak istediğim bir diğer husus Bakanlığımızın yurt dışı eğitim öğretim faaliyetleriyle ilgili gelişmelerdir.

Bildiğiniz gibi, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın çocuklarının eğitim ihtiyacını gidermek, onların anavatanlarıyla bağlarını sağlamlaştırmak, ülkemizin eğitim alanında sahip olduğu birikimi insanlığın hizmetine sunmak amacıyla, gayesi sadece eğitim olan Türkiye Maarif Vakfını kurduk. Vakıf faaliyetlerine başlamıştır.

Yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın eğitim ihtiyacını karşılamak ve eğitim öğretim alanındaki uluslararası ilişkilerimizin geliştirilmesini sağlamak amacıyla Bakanlığımızın 34 ülkede 31'i eğitim müşavirliği ve 25'i eğitim ataşeliği olmak üzere toplam 56 temsilciliği bulunmaktadır.

Bakanlığımızca açılan, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın çocuklarının devam ettiği 16 ilkokul, 23 ortaokul, 24 lise, 4 Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezi (TÖMER) olmak üzere toplam 67 eğitim kurumunda eğitim ve öğretim hizmeti verilmektedir.

Yurt dışındaki çocuklarımızın kimliklerini koruyarak, buldukları ülkelerde hayatın her alanında önemli yer edinmesi ve bu ülkelere siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda katkılar yapabiren bireyler olması için özellikle Avrupa ülkelerinde “Türkçe ve Türk Kültürü” dersi adı altında eğitim faaliyetlerimiz devam etmektedir.

Bu hususta güncelliği sağlamak, gelişmeleri seri bir şekilde örgün eğitim sistemimize entegre etmek amacıyla, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı bünyesinde Türkçe Öğretim Programları ve Ders Araç Gereçleri Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Bu bağlamda bu çalışma grubumuzun odaklanacağı hususlar; yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın çocuklarının ihtiyaç duydukları programlar ve ders araç gereçleri ile Türkiye Maarif Vakfı'nın hedef kitleleri olan yabancı öğrencilere yönelik ders araç gereçleri olacaktır.

Ayrıca; 1416 sayılı Kanun kapsamında yetişmiş insan kaynağı ihtiyacını karşılamak amacıyla, Bakanlığımız tarafından üniversiteler ve bazı kamu kurumları adına öğrenci gönderilmektedir. Programın yürürlüğe girdiği 1929 yılında 120 öğrenciye burs verilirken, 1929'dan 2005 yılına kadar uzanan süreçte toplam 9689 öğrenci burslu statüde öğrenim görme imkânına sahip olmuştur. Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatıyla 2006 yılında hayata geçirilen "5 Yılda 5000 Öğrenci Projesi" ile 2006-2016 yılları arasında toplam 8211 öğrenci program dâhilinde yurt dışında lisansüstü öğrenim görmeye hak kazanarak 10 yıllık süre zarfında programın geçmiş 76 yıllık sürecine denk bir ivme yakalanmıştır. Bu yıl da aramıza katılacak 540 gencimizle birlikte 4000'e yakın bir öğrenci grubuyla dünyanın dört bir yanında programımız devam edecektir.

2016 Yurt Dışına Lisansüstü Öğrenim Görmek Üzere Gönderilecek Adayları Seçme ve Yerleştirme (YLSY) kapsamında ise Bakanlığımızca ülkemizin geleceğine yönelik ihtiyaç duyduğu alanlar tespit edilerek Savunma Sanayi, Bilişim, Uzay Araştırmaları gibi alanlarda 1.155 öğrenci yurt dışına gönderilecektir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitimin önemli alanlarından bir diğeri de; Türkiye ekonomisinin uluslararası rekabet gücünü artırma ve nitelikli insan gücü ihtiyacının karşılanması için verilen mesleki ve teknik eğitimidir.

İş dünyasının ihtiyaç duyduğu meslek ve alanlarda nitelikli eleman yetiştirilmesini sağlayacak şekilde mesleki eğitimin kalitesini artırmak ve eğitim-istihdam bağlantısının sağlıklı bir zeminde yürütülmesi, Hükümetimizin bir diğer önceliğidir.

Ülkemizin nitelikli işgücü ihtiyacının karşılanması için sektörün taleplerine kulak veren Bakanlığımız, sektörle etkili işbirliğini öngören yeni mesleki ve teknik eğitim modelini hayata geçirmiştir.

6764 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle yaygın mesleki eğitim kapsamında bulunan çıraklık eğitimi zorunlu örgün ortaöğretim kapsamına alınmıştır. İş başı eğitimi ile usta yetiştirilmesi sağlanarak sektörün nitelikli işgücü ihtiyacının karşılanması için önemli bir adım atılmakla birlikte hem okuyup hem de para kazanarak hayata erken atılmak isteyen gençlerimize ve ailelerine de yeni bir alternatif ortaöğretim imkânı sunulmuştur. Ayrıca ustalık programlarının verileceği 4 yıllık süre zarfında isteyenler fark derslerini de vererek lise mezunu olabilecekler ve isterlerse üniversite sınavlarına girerek yükseköğretime devam edebilecekler.

Biliyorsunuz ki bugüne kadar yalnızca 3795 sayılı Kanunda belirtilen mesleki ve teknik eğitim okul türlerinden mezun olanlara teknisyen unvanı veriliyordu. 6764 sayılı Kanun ile tüm meslek lisesi mezunlarına teknisyen unvanı verilmesi de sağlandı.

Öğrencilerin işletmelerde gerçek iş ortamında yaptıkları beceri eğitimleri ve stajlar nitelikli bir mesleki eğitim için büyük bir önem arz etmektedir. İşletmelerde beceri eğitimi ve staj yaptırmakla yükümlü bulunan işletmeler tarafından öğrencilere ödenen asgari ücretin net tutarının en az %30'unun 2/3 veya 1/3 ünün devlet katkısı olarak ödenmesi sağlanmıştır. Böylece daha fazla işletmenin daha çok öğrenciye beceri eğitimi ve staj imkânı sağlanmasının önü açılmıştır. Ayrıca artık mesleki ve teknik ortaöğretim okullarına devam eden öğrenciler, alan eğitimine başladıkları andan itibaren mezun oluncaya kadar iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı sigortalanmıştır.

Meslek öğrenen gençlerimizin Âhilik kültürümüzün değerleri ile yoğrulmuş bir meslek ahlakına sahip olarak yetiştirilmesi, Âhilik kültürünün gelecek kuşaklara aktarılması, meslek ahlakının meslek

hayatındaki önemi ile millî ve manevî değerlere yönelik farkındalık oluşturulması amacıyla mesleki ve teknik ortaöğretim okullarının 9. sınıfında uygulanan Mesleki Gelişim dersine “Meslek Ahlakı ve Ahilik Modülü” eklenmiştir.

Toplumdaki mesleki ve teknik eğitim algısını iyileştirmek, sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücünü sektörle iş birliği içinde yetiştirmek, sektörle iş birliği açısından örnek okul modeli oluşturmak, sektörün mesleki ve teknik eğitime olan ilgisini ve desteğini artırmak, başarılı öğrencilerin yükseköğretim görerek alanında uzmanlaşmasına temel oluşturmak amacıyla Ülkemizde belirli bir sektörün öne çıktığı ve yoğunlaştığı merkezlerde sadece bu sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücünü yetiştirmek üzere “bir meslek alanında” eğitim verilen tematik mesleki ve teknik Anadolu liseleri açılmıştır. 12 ilde bulunan 19 tematik meslek lisesi bu yıl ilk defa öğrenci alarak eğitim-öğretime başlamıştır.

Mesleki ve teknik eğitimde yapılan iyileştirme çalışmalarını sektöre aktarmak, karşılıklı görüş alış verişinde bulunmak, mesleki ve teknik eğitimde eğitim-sektör işbirliğini geliştirmek amacıyla Bakanlıkça illerde düzenli periyodlarla 35 ilde eğitim-sektör istişare toplantıları yapılmıştır. Toplantılar bu öğretim yılında da farklı illerde planlı bir şekilde yapılmaya devam edilecektir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Mesleki ve teknik eğitimde kaliteyi artırmak, sanayi kuruluşlarına kaliteli iş gücü sağlamak ve istihdamı artırmak amacıyla, organize sanayi bölgelerinde açılan özel mesleki ve teknik eğitim okullarında öğrenim gören her bir öğrenci için, 2012-2013 eğitim ve öğretim yılından başlamak üzere, resmi okullarda öğrenim gören bir öğrencinin okul türüne göre devlete maliyetinin bir buçuk katını geçmemek üzere eğitim desteği ödemesi Bakanlığımız tarafından yapılmaktadır.

Organize sanayi bölgelerinde uygulanan modelden elde edilen başarının organize sanayi bölgeleri dışındaki yerlere de yaygınlaştırılması amacıyla meslek odalarının ve özel sektör işletmelerinin özel meslekî ve teknik eğitim liseleri açmaları için teşvik edilmelerini sağlayacak düzenlemeler hayata geçirilmiş ve organize sanayi bölgeleri dışında açılan özel mesleki ve teknik eğitim okullarına da eğitim öğretim desteği verilmesinin önu açılmıştır.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla Organize Sanayi Bölgeleri dışında açılan ve belirli standartlara sahip olan özel mesleki ve teknik eğitim okullarında okuyan öğrencilere de eğitim öğretim desteği ödemesi yapılmaya başlanmıştır.

2017-2018 öğretim yılında mesleki ve teknik eğitim alan 41.234 öğrencinin eğitim öğretim desteği ödemesi Bakanlığımızca karşılanacaktır.

Organize Sanayi Bölgelerinde açılan özel mesleki ve teknik Anadolu liselerinde öğrenim gören öğrenciler için eğitim ve öğretim desteği verilen alanlar 2016-2017 öğretim yılında 15 iken, 2017-2018 öğretim yılında 20 alana çıkarılmıştır.

Organize Sanayi Bölgelerinin dışında açılan özel mesleki ve teknik Anadolu liselerinde ise öğrenim gören öğrenciler için eğitim ve öğretim desteği verilen alanlar 2016-2017 öğretim yılında 17 iken, 2017-2018 öğretim yılında 26 alana çıkarılmıştır.

Organize Sanayi Bölgelerinin içinde ve dışında açılan özel mesleki ve teknik Anadolu liselerinde eğitim gören her öğrenci için 4.270 TL'den başlayarak alanlara göre 6.900 TL'ye kadar eğitim öğretim desteği verilmektedir. Bu kapsamda 2016-2017 öğretim yılında 33 özel mesleki ve teknik Anadolu lisesine yaklaşık 120 milyar TL ödeme yapılmıştır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Öğretim programlarını güncelleme çalışmalarımız, bilimsel gelişmeler ve eğitim bilimlerinde erişilen seviye doğrultusunda kararlılıkla sürdürülmektedir.

Bu kapsamda yürütülen çalışmalarda üç ana başlık ön plana çıkmaktadır:

- İşlevsel bilgilerin ön plana çıkarılarak, konular arasında sadeleştirme/seyreltmenin yapılması,
- Uluslararası ve ulusal belgelerde tanımlanmış olan temel beceri ve yetkinliklerin öğrencilere kazandırılması,
- Öğrencilere değerler eğitiminin verilmesi.

Öğretim programlarını geliştirirken gözettiğimiz hususları da kısaca arz etmek isterim.

“Millî Eğitim Kalite Çerçevesi”nde daha önce ilan ettiğimiz temel yeterliklere sahip bireylerin yetiştirilmesi yanında bireylere Matematik, Okuma, Anlama ve Yazma, Bilim, Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Sorun Çözme, Yabancı Diller, Öğrenmeyi Değerli Kılma, İnsan Hakları, ve Yurttaşlık ve Demokrasi, Hayatla İlgili Beceriler, Mesleki Beceriler, Sanat, Beden Eğitimi yeterliliklerinin de kazandırılması amaçlanarak öğretim programları için geliştirme çalışmaları yapılmıştır.

Bu çalışmaların yanı sıra, öğretim programlarının bilgi teknolojileri destekli öğretime uygun hale getirilmesi, **programlardaki kazanımları öğrencilerin zihninde somutlaştırmak ve kazanımları kavramalarını kolaylaştırmak için konu ve kazanım bazlı öğretim materyallerinin ve içeriklerinin hazırlanması**, eğitsel e-İçeriklerin genişletilmesi ve daha da geliştirilmesi çalışmaları devam etmektedir.

Öğretim programlarını güncelleme çalışmaları Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının koordinasyonunda; Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü ile Din Öğretimi Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Bu kapsamda Bakanlığımız ilgili birimleri tarafından hazırlanan 66 dersin öğretim programını değerlendirme çalışmaları devam etmektedir.

Diğer yandan; ülkemizin karşılaştığı en büyük felaketlerden birisi olan 15 Temmuz Demokrasiye Darbe girişimine müfredat içerisinde yer verme çalışması önem verdiğimiz diğer bir husustur.

Malumunuz olduğu üzere Bakanlığımızın önemli sorumluluklarından bir tanesi de demokrasimize, millî birliğimize ve hukuk devletine sahip çıkacak bireyler yetiştirmektir. Bunun için de değerlerimizin toplumsal hafızada korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması, millî iradeye sahip çıkılması konusunda gelecek kuşakların hazırlanmasıdır. Bakanlığımız da bu noktadan hareketle, temel eğitim ve orta öğretim düzeyindeki müfredat yenileme çalışmalarında 15 Temmuz sürecine de yer verecektir.

Bu kapsamda şu hususu da belirtmek isterim. 15 Temmuz süreci sonrasında bütün ders kitapları yeniden gözden geçirilerek gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bakanlığımız bütün faaliyetlerinin yanı sıra, Türkiye’de geçici koruma altında bulunan Suriye vatandaşlarının eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik çalışmalarını da sürdürmektedir.

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün 2017 yılı verilerine göre ülkemizde okul öncesi dâhil 5-17 yaş arası okul çağında yaklaşık 976 bin Suriyeli bulunmakta olup, 2017 yılı Ekim ayı verilerine göre 588 bin 562 Suriyeli öğrenciye Bakanlığımız tarafından eğitim öğretim hizmeti verilmektedir.

Ülkelerinde yaşanan iç karışıklık nedeniyle göç etmek zorunda kalan çok sayıda Suriyelinin lise çağında olan çocuklarının meslek sahibi yapılarak üreten, kazanan, kendi hayatını idame ettiren, kazandığı becerilerle ülkesine döndüğünde ülkesinin yetişmiş iş gücü ihtiyacını karşılayacak bireyler olarak yetişmesi hedeflenmiştir.

Geçici Koruma altındaki Suriyelilerin 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında ilgi, istek ve yetenekleri ile tercihleri dikkate alınarak kayıtlarının örgün mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile mesleki eğitim merkezlerine yapılması sağlanmıştır.

Geçici koruma altındaki bireylerin Türkçe öğrenmeleri ve mesleki eğitim almalarına yönelik olarak mesleki ve teknik Anadolu lisesi Anadolu meslek ve Anadolu teknik programları 9. sınıf haftalık ders çizelgesi Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının Kararı ile 2016-2017 eğitim ve öğretim yılından itibaren uygulamaya konulmuştur.

Bakanlığımız Türkiye’de geçici koruma altında bulunan Suriyelilere yönelik çalışmalarını iki ana çerçeveden yürütmektedir.

Bunlardan birincisi; Türkiye’nin dört bir yanına dağılmış olarak yaşamlarını sürdüren Suriyelilerin, Türk vatandaşları ile birlikte, mevcut eğitim sistemine dâhil edilerek hizmetlere erişimleri sağlanmaktadır.

Bu kapsamda, Ekim 2017 verilerine göre 315 bin 47 Suriyeli öğrenci okul öncesinden 12. sınıfa kadar Türk akranları ile birlikte eğitimlerine devam etmektedir.

Resmi ve özel okullara Suriyeli öğrencilerin kayıtları önünde hiçbir engel bulunmamaktadır. Bu öğrencilerin okullara devamı ve Türk akranları ile eşit şartlarda ve kalitede eğitim görmeleri için Bakanlığımızca program ve proje çalışmaları başlatılmıştır.

İkinci uygulama ise; geçici barınma merkezlerinde ve Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde “geçici eğitim merkezleri” faaliyetleri devam etmekte olup planlanan süre içerisinde geçici eğitim merkezleri kapatılacaktır.

Bu merkezlerde Türk öğretmenler Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretirken, gönüllü Suriyeli öğretmenler ise diğer dersleri kendi dillerinde aktarmaktadır. Bu sayede çocukların sene kaybı yaşamadan eğitimlerine kaldıkları yerden devam edebilmeleri ve aynı süre içerisinde Türkçe öğrenerek Türk eğitim sistemine dâhil edilmeleri hedeflenmektedir.

Bu kapsamda geçici eğitim merkezlerine ait ders dağılım çizelgesi ile bu merkezlerdeki öğrencilerimizin seçmeli derslerinin öğretim programları ve materyallerinin hazırlanması çalışmaları tamamlanmıştır.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında geçici barınma merkezlerinde (kamplarda) oluşturulmuş geçici eğitim merkezlerinde 97.559, şehirlerde oluşturulmuş geçici eğitim merkezlerinde ise 175.956 Suriyeli öğrenci öğrenimlerine devam etmiştir.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılı resmi Suriyeli öğrencilerin “Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonu” projesi ile eğitim dışında kalan veya geçici eğitim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin resmi okullara devamları teşvik edilecektir. Bu proje ile 500 bin Suriyeli öğrenciye ulaşılması hedeflenmektedir.

Ayrıca, Başbakanlık AFAD ile iş birliği içerisinde uluslararası fonlardan da yararlanılarak Suriye uyruklu yabancıların yoğun olarak yaşadığı il ve bölgelerde prefabrik, çelik konstrüksiyon ve betonarme okullar inşa

edilmiştir. Genel bütçe ve uluslararası fon kaynakları da kullanılarak okul inşaatlarına devam edilmektedir.

Eğitim kurumlarımızda ve oluşturulan geçici eğitim merkezlerinde yürütülen eğitim ve öğretim faaliyeti ile ilgili her türlü iş ve işlemi kayıt altına alan Yabancı Öğrenciler Bilgi İşletim Sistemi (YÖBİS) adı altında bir kayıt sistemi kurulmuştur.

Bu sistem üzerinden Bakanlığımıza bağlı kurumlarda, kamplarda ve şehirlerde oluşturulan geçici eğitim merkezlerinde, yabancı tanıtma belgesi bulunan öğrencilerin kayıtları yapılmakta, eğitim merkezlerinde görev alan öğretmenlere ve öğrencilere yönelik her türlü veriler bu sistem üzerinden takip edilmektedir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim sürecinin toplumsal hayatın en dinamik unsuru olduğu gerçeğini dikkate alarak yaygın eğitim kurumları (halk eğitimi merkezleri ve olgunlaşma enstitüleri) aracılığıyla hayat boyu öğrenmeye katılımı artırmak öncelikli hedefimiz olmaya devam edecektir.

2014-2018 yıllarını kapsayan Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi doğrultusunda, 992 halk eğitimi merkezi, 19 olgunlaşma enstitüsü ile tüm vatandaşlarımıza toplam 3.159 programla kişisel gelişim, sosyal-kültürel ile mesleki ve teknik alanlarda eğitim hizmetleri sunmaya devam ediyoruz.

Ayrıca Bakanlığımıza bağlı bu yaygın eğitim kurumlarının yanında diğer kamu kurum ve kuruluşlar, belediyeler ve STK'lar ile yapılan işbirliği protokolleri çerçevesinde genel ve mesleki alanlarda kurslar düzenlenmekte ve bu kurslar e-Yaygın sistemi ile takip edilerek sertifikalandırılmaktadır. Bakanlığımız ilgili yasal düzenlemenin amir

hükümleri doğrultusunda bu türden farklı kurumlarda gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerini de izlemekte ve koordine etmektedir. EUROSTAT verilerine göre Hayat Boyu Öğrenmeye katılım oranımız %5,8'dir.

Hayat boyu öğrenmeye katılım oranımızı artırmak ve yaygınlaştırmak için ilave kurs merkezleri ve programlarla beşikten mezara kadar eğitim anlayışı çerçevesinde çalışmalarımıza kararlılıkla devam etmekteyiz.

Bu çerçevede 2015-2016 eğitim ve öğretim döneminde 7 milyon 690 bin 81 vatandaşımıza talep ettikleri kurs programları dâhilinde çeşitli eğitimler verilmiş ve hayat boyu öğrenme sürecine dâhil edilmiştir.

Ayrıca daha önce eğitim imkânı bulamayan toplamda 4 milyon 751 bin 546 öğrenciye; açıköğretim orta okulu, açıköğretim lisesi, mesleki açıköğretim lisesi ve mesleki açıköğretim imam hatip lisesi ile eğitim imkânı sağlanmıştır.

**Sayın Başkan ve
Genel Kurulumuzun Değerli Milletvekilleri**

Huzurunuzdaki konuşmamda değinmek istediğim bir diğer konu, YÖK ve üniversitelerin bütçeleridir.

Ülkemizin 2023 yılında dünyanın 10 büyük ekonomisinden birisi olma hedefi dikkate alındığında, bu hedefe ulaşabilmesi ancak nitelikli bilgi üretimi ve nitelikli insan faktörü ile mümkün olabilecektir. Bu da, küresel ölçekte rekabetçi bir yükseköğretim sistemine sahip olunmasını gerekli kılmaktadır.

Yükseköğretim alanındaki küresel gelişmelerle birlikte özellikle 2000'li yılların başından itibaren yükseköğretim kurumlarının sayılarında ve çeşitliliğindeki artışlar, öğrenme yöntemlerinde kullanılan yeni teknolojiler ve buna bağlı olarak çeşitlenen öğrenme yöntemleri, ulusal ve

uluslararası işbirlikleri, öğrencilerin hareketliliği, mezunların istihdam edilebilirliği ve üniversitelerin sıralandırılmaları gibi konular artık, yükseköğretim kurumlarının daha şeffaf, hesap verebilir ve her düzeyde daha fazla sorumluluk almalarını gerektirmektedir. YÖK artık bu temeller üzerine şekillenmeye başlamıştır.

Ülkemizde yükseköğretime erişim ve yükseköğretim alanındaki okullaşma oranının artırılması 2000'li yıllar öncesinde çözümlenmesi gereken en öncelikli konu iken özellikle 2003-2014 yılları arasında bu konuda sayısal açıdan çok önemli gelişmeler sağlanmış, bir sıçrama yaşanmış ve yatay büyüme olarak adlandırabileceğimiz büyük bir büyümeye şahit olunmuştur.

Sayın Başkan,
Genel Kurulumuzun Değerli Üyeleri,

Bugün itibarıyla 113'ü devlet, 67'si vakıf yükseköğretim kurumu ve 5'i vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere toplam 185 yükseköğretim kurumumuz mevcut olup 2016-2017 eğitim ve öğretim döneminde öğrenci sayımız da 7 milyon 198 bin 987'ye ulaşmıştır. Bu öğrenci sayımız ile Avrupa Yükseköğretim Alanındaki ikinci en büyük öğrenci sayısına sahip ülke konumuna gelinmiştir. Bu öğrenci sayısının 2 milyon 555 bin 926'sı önlisans, 4 milyon 71 bin 579'u lisans, 480 bin 215'i yüksek lisans, 91 bin 267'si doktora öğrencisidir. Öğretim elemanı sayımız ise 151 bin 763 olup bunun 71 bin 390'ı öğretim üyesidir.

Yükseköğretim sistemimizdeki son 10 yılda yaşanan bu büyüme sürecinin bundan sonraki aşaması keyfiyet itibarıyla, nitelik ve kalite bakımından da büyümedir. Bu kapsamda son 12 ay içerisinde gerçekleştirdiğimiz yeni ve yenilikçi girişimlerimizin bir kısmı şu şekildedir:

- Rasyonel kontenjan planlaması

- Temel bilimlere olan ilginin artırılmasına yönelik özel planlamalar ve destekler (bu planlamalar başarılı sonuç vermiştir)
- Yüksek lisans ve doktora kriterlerinin yenilenmesi
- Doçentlik Yönetmeliği ve kriterlerinin güncellenmesi
- Tıp, hukuk, mühendislik ve mimarlık taban puan uygulaması
- Üniversiteye geçiş için gerekli taban puanının yükseltilmesi
- Yabancı dille eğitim-öğretim yönetmeliğinin güncellenmesi
- Denklik sürecimizde iyileştirmeler, diploma denklik sürecimiz ile birlikte diploma tanınma süreçlerinin tanımlanması
- Mevlana değişim programımızın yeniden yapılandırılması
- Proje tabanlı uluslararası değişim programı
- Yönlendirilmiş Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı (ÖYP)'nin hayata geçirilmesi
- Şeffaflaşma (YÖK Akademik, YÖK Atlas, rektör beyanları, askıya çıkarma)
- Üniversitelere yetki devri (bütünleme sınavları vd. konularda)
- Ülkemiz için stratejik önem taşıdığını düşündüğümüz ziraat, orman ve su ürünleri alanlarına olan ilginin artırılması ve özendirilmesine yönelik burs programı

Bu yenilik ve girişimler oldukça önemli olmakla birlikte tümü girdi ve süreç odaklı iyileştirmelere yönelik girişimlerdir. Ancak, hepimizin malumlarıdır ki, küresel rekabette yer alabilmek için girdi süreçlerinden çok daha fazla çıktı süreçleri odaklı bir yapılanmaya ihtiyaç vardır.

Bu kapsamda tarafımızca gerçekleştirilen ve yapısal değişim niteliğinde olan en önemli girişimlerimiz, Kalite Kurulu'nun oluşturulması ve "Misyona Farklılaşma Odaklı İhtisaslaşma"dır.

Bunlardan Kalite Kurulu ile ilgili olarak; yükseköğretim kurumlarımızda eğitim-öğretim, araştırma faaliyetleri ile idarî hizmetlerinin iç ve dış kalite

güvencesi, akreditasyon süreçleri ve bağımsız dış değerlendirme kurumlarının yetkilendirilmesi süreçlerini ve bu kapsamda tanımlanan görev, yetki ve sorumluluklara ilişkin esasların düzenlendiği Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği'miz 23 Temmuz 2015 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Yönetmelik kapsamında, çıktı süreçlerinin kontrolü ve bu süreçlerin yönetimi esas alınmış, YÖK'ün bir birimi, dairesi olarak değil YÖK ile ilişkili, ama ona bağımlı olmayan; ilgili paydaşların üye olarak yer aldığı Yükseköğretim Kalite Kurulu oluşturulmuş ve kısa bir süre içinde yapılanma sürecini tamamlayarak faaliyetlerine başlamıştır. Bu Kurul'un biri "Kurumsal Değerlendirme" diğeri "Program Akreditasyonu" olmak üzere dış değerlendirme odaklı iki ana misyonu koordine etmesi beklenmektedir.

Tabii ki biz bunu yeterli görmüyoruz. Bu kapsamda önemli bir işlev göreceğine inanılan Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun kanuni düzenleme ile Yükseköğretim Kurulu'ndan tamamen bağımsız bir yapıya kavuşmasıdır. Bu anlamda, Kalite Kurulu ile ilgili teklifimiz 64. ve 65. Hükümet Programı'nın öncelikli kısmında yer almıştır. Bu konuda, sürece ilişkin yapıcı katkıları için ana muhalefet partisi CHP ile MHP'ye ayrıca teşekkür ediyoruz. Bu düzenlemenin bu yasama döneminde kanunlaşması yükseköğretim için önemli bir sıçrama gerçekleştireceğinden dolayı en önemli isteğimizdir.

Yapısal değişikliği gerçekleştirecek ikinci husus, Üniversitelerde misyon farklılığı odaklı ihtisaslaşma ve bu kapsamda beklenen çeşitliliğidir.

Üniversitelerimizin tümünün aynı ve birbirinin kopyası olmasını tasvip etmiyoruz. Bütün üniversitelerimiz "uluslararası üniversite" olmak istiyor. Halbuki üniversitelerimizin hepsi uluslararası nitelikleri gözetmeli, fakat farklı değerler üretmelidir. Bu kapsamda üniversitelerimizin bir kısmının eğitimde, bir kısmının araştırma ve teknoloji üretiminde bazılarının da bölgesel kalkınmaya katkı sağlamakta farklılaşmasını istiyoruz. Bu

farklılaşma kesinlikle birinci, ikinci lig şeklinde kabul edilmemelidir. Bunun için de üniversitelerin misyonlarını tekrar gözden geçirmesine, tek tipten uzaklaşarak kurumsal farklılık ve çeşitliliğe yönelmesine, üniversite olmanın şümüllü yapısından uzaklaşmadan belli alanlarda temayüz etmesine ihtiyaç vardır. Bu yaklaşımın bir üniversitenin sadece bir alanda faaliyet göstermesi olarak anlaşılmalı, bütün alanlarda faaliyet gösterirken bir alanda temayüz etmesi kastedilmektedir.

Bu amaca yönelik olarak YÖK'ün Koordinasyonunda, hem üniversitelerin buldukları bölgeye olan katkılarını artırmak hem de belirli alanlarda ihtisaslaşmaya teşvik etmek amacıyla özellikle 2006 yılı sonrasında kurulmuş olan yükseköğretim kurumlarına yönelik başta Kalkınma Bakanlığımız olmak üzere ilgili Bakanlıklarımızla “Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması” çalışmasını başlatmıştır. 15 ay süren kapsamlı bir çalışma ve değerlendirme sonrasında 5 pilot üniversite belirlenmiş ve sonuçları 18 Ekim 2016 tarihinde, 2016-2017 Yükseköğretim Akademik Yılı Açılış Töreninde Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıklanmıştır. Buna göre;

- Bingöl Üniversitesi; tarım ve havza bazlı kalkınma alanında,
- Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi; hayvancılık alanında,
- Düzce Üniversitesi; sağlık ve çevre alanında,
- Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi; tarım ve jeotermal alanında,
- Uşak Üniversitesi; tekstil, dericilik ve seramik alanında

“Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması” projesinin pilot yükseköğretim kurumları olarak belirlenmiştir.

Misyon farklılaşması çalışmasının bir sonraki aşaması 5 pilot Araştırma Üniversitesinin belirlenmesidir. Bu konuda da belli bir süredir hazırlıklarımızı sürdürmekteyiz, yakın zamanda da bunu yükseköğretim kurumlarımızla paylaşıyor olacağız. Buna müteakip eğitimde ihtisaslaşmış üniversitelerimiz çalışmasına başlayacağız.

Bu Misyona Farklılaşması yaklaşımımız, Kalite Kurulu süreçleri ile birleştiğinde yükseköğretimde yapısal değişim sürecini başlatacaktır. Aksi durumda başlatılan bu girişimler, kurumlarımızın gelişimini değil, en çok korktuğumuz ve istemediğimiz bürokratik bakış ve yapıyı kuvvetlendirmenin ötesine geçemeyecektir.

Bu iki önemli projeyi hayata geçirebilmek üzere nitelikli insan kaynağına ihtiyacımız olduğu açıktır. Doktora derecesine sahip insan kaynaklarının nicelik ve nitelik olarak artırılmasına yönelik olarak “Ülkemiz için öncelikli olan ve öğretim üyesi ihtiyacı olan belli alanlarda İhtisaslaşacak 1000 Yönlendirilmiş Araştırma Görevlisi Alımı” için ilana çıkıyoruz. Bunun yanı sıra yükseköğretim tarihimizde bir ilk olacak olan “100/2000 Doktora Projesi”ni hayata geçiriyoruz. Ülkemizin doktoralı insan ihtiyacını karşılamak üzere 100 önemli ve disiplinler arası alanda 2000 kişiye tatminkâr bir burs verilecektir. Bu alanlar da rasyonel bir yaklaşımla belirlendi, ülkemizin gelecek 10 yılını şekillendirecek bir şekilde tasarlandı. “100/2000 Doktora Projesi” bilim hayatımızın önümüzdeki yıllarda teminatı olacaktır. Bunlar ve YÖK tarafından hayata geçirilen projeler Türk yükseköğretimini artık keyfiliğe ve mühmelliğe bırakılmadığının ve bilimsel bir metotla ve rasyonel bir tarzda yeniden şekillendirildiğini göstermektedir.

Bu kapsamda bilim hayatını üniversitelerimizin bilimsel gücüyle tekrar şekillendirmeye ve yükseköğretimi; kalite, ihtisaslaşma, öncelikli alanlar ve nitelikli doktora gibi kavramlarla yeniden yapılandırmaya gayret ediyoruz.

Yükseköğretimde hissedilebilir bir iyileşme başlamıştır. Bunun daha kapsamlı ve kalıcı olması için bazı yasal düzenlemelere ihtiyaç vardır. Bu konuda YÖK, başta hükümet ve ilgili bakanlıklar ile temas ederken ayrıca meclisteki diğer partiler de dahil olmak üzere ilgili tüm paydaşları bilgilendirme sürecine başlamıştır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bütçe görüşmelerimiz kapsamında değineceğim son husus Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Başkanlığımızın (ÖSYM) çalışmaları ve önümüzdeki yıla ilişkin projeksiyonlarıdır.

ÖSYM ülkemizin önemli hizmet kurumlarından birisidir. Faaliyetlerini merkezi bütçeden katkı almadan hizmet gelirlerinden karşılayan özel bütçeli bir kurumdur. Bütün hizmetlerini e-Devlet standartları çerçevesinde yürütmekte, hızla gelişen bilimsel ve teknolojik yeniliklerden yararlanarak sürekli kendisini yenilemektedir.

10.469 başvuru merkezinden başvuruları alıp 176 sınav koordinatörlükleri eliyle birçok sınav gerçekleştirmektedir. ÖSYM bünyesinde 2017 yılı içinde bugüne kadar yaklaşık 7.966.000 adayın katıldığı 30 sınav yapılmıştır. Yılı sonu itibarıyla bu sayı yaklaşık 9.000.000 adayın katıldığı 40 farklı sınav şeklinde gerçekleşecektir. Bu sınavlarda uzmanlık, mesleğe giriş, eğitim ve öğretime giriş ve 23 farklı dilde yapılan yabancı dil sınavları başta olmak üzere 144 ayrı testten oluşan 6.784 soru kullanılacaktır.

ÖSYM yılbaşında açıklanan sınav takvimi çerçevesinde hizmetlerini yerine getirirken bazı önemli yenilikleri de gerçekleştirmiştir. Elektronik sınav uygulamasının yaygınlaştırılması bunlardan biridir. Ankara’da yeni hizmete açılan Esenboğa e-Sınav Merkezi, aynı anda 5.000 adayın elektronik sınava girebileceği kapasitesiyle dünyanın en büyük elektronik sınav merkezidir. Şimdiye kadar sadece Yabancı dil sınavında uygulanan elektronik sınavlara ALES ve EDUS sınavı da eklenmiştir. Kamu kurumlarından gelen talepler doğrultusunda 2018 yılından itibaren halen yazılı ortamda yapılan bazı sınavların da elektronik sınav olarak gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

2018 yılı Bakanlığımız bütçesi;

- 63 milyar 503 milyon 243 bin TL'si personel giderleri için,
- 9 milyar 785 milyon 948 bin TL'si Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet primi giderleri için,
- 8 milyar 693 milyon 97 bin TL'si mal ve hizmet alım giderlerinde kullanılmak üzere cari harcamalar için,
- 2 milyar 784 milyon 739 bin TL'si devlet parasız yatılı öğrencileri, burslar ile diğer cari transferler için,
- 7 milyar 737 milyon 121 bin TL'si sermaye giderleri için,
- 24 milyon 504 bin TL'si sermaye transferleri için

olmak üzere toplam 92 milyar 528 milyon 652 bin TL'si Bakanlığımız bütçesi, 27 milyar 761 milyon 363 bin TL'si Yüksek Öğretim Kurulu ve üniversitelerin bütçesi, 537 milyon 550 bin TL'si Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı bütçesi, 13 milyar 889 milyon 262 bin TL'si Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu bütçesi olmak üzere toplam eğitim bütçemiz 134 milyar 727 milyon olarak öngörülmüştür.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim, ülkemizin yarınını şekillendiren en önemli unsurdur. Bu ana kadar eğitime verilen destek için herkese teşekkür ediyorum. Eğitimin ortak memleket meselesi olarak görülüp bu desteğin sürdürülmesi önemlidir. Genel Kurulumuzun da bu desteği vereceğine olan inancın tamdır. Verilen destek için bir kez daha teşekkür ediyorum.

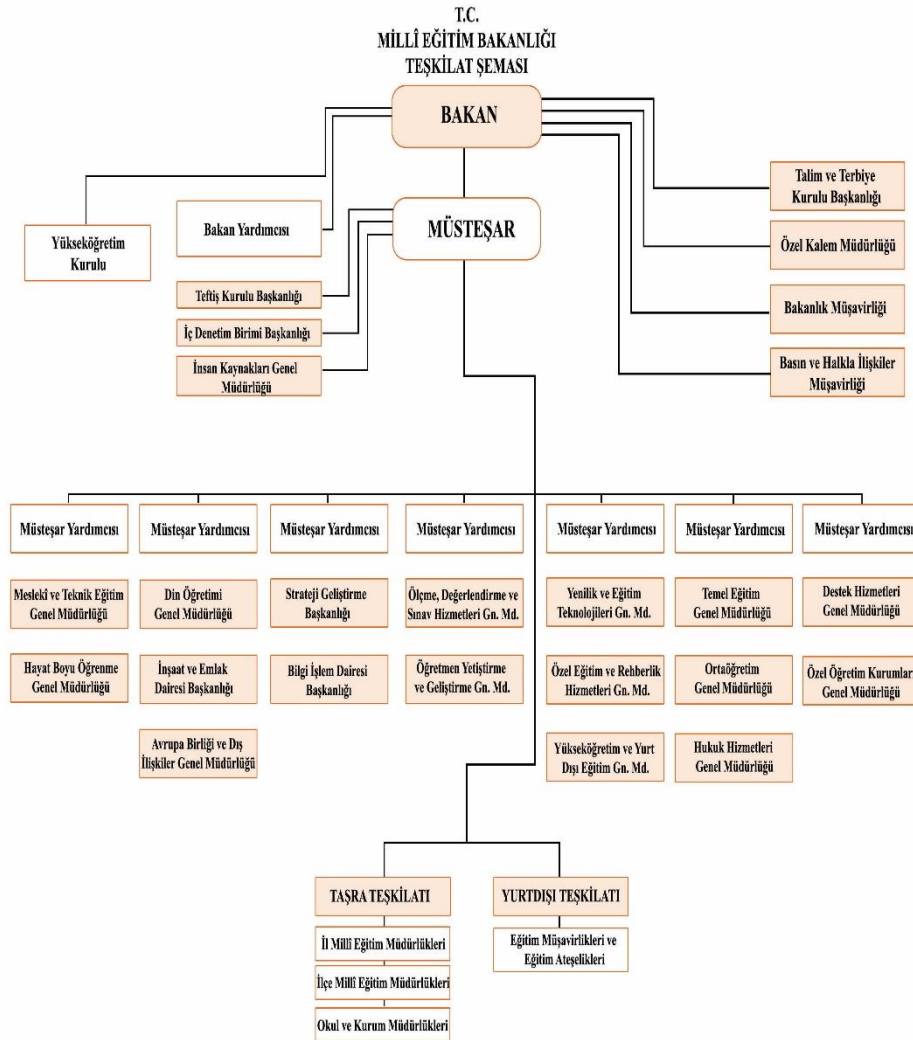
Millî Eğitim Bakanlığı 2018 yılı Bütçesinin eğitim ailemize, öğretmenlerimize, öğrencilerimize, velilerimize ve ülkemize hayırlı olmasını diliyor, muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

*2018 Yılı
Bütçe Sunuş Konuşması*

İsmet YILMAZ
Millî Eğitim Bakanı

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ TEŞKİLAT YAPISI

Millî Eğitim Bakanlığı, 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Merkez Teşkilatı, Taşra Teşkilatı ve Yurt Dışı Teşkilatı olarak yapılandırılmıştır. Bakanlık merkez teşkilatı; Bakanlık Makamı, Müsteşar ve Müsteşar Yardımcıları, Hizmet Birimleri ile Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığından oluşmaktadır.

1.1. Yönetim ve Organizasyon

Bakanlığımızın sahip olduğu kurumsal yapı ve kapasitenin etkin bir şekilde kullanılması için planlama, koordinasyon, izleme ve değerlendirme çalışmaları sürdürülmektedir.

Bakanlık görev alanına giren konularla ilgili bilgi, süreç, veri ve istatistikleri bütünsel bir yaklaşımla ele alan coğrafi bilgi sistemi ile entegre bir yönetim bilgi sistemi kurulumu çalışmaları devam etmektedir.

Vatandaşların hizmetlere doğru yerden eksiksiz belgelerle başvurmasının sağlanması, ortak hizmetlerin tüm birimlerde aynı şekilde sunulmasının sağlanması, gereksiz yazışmaların kaldırılması, başvurularda istenen belgelerin azaltılması, hizmetlerin elektronik ortama aktarılması, vatandaşlara başvurularının sonuçlanma süresinin bildirilmesi amacıyla e-Devlet ortamına aktarılmaktadır.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı hizmet standartları, Strateji Geliştirme Başkanlığı koordinesinde tamamlanarak, Bakanlığımız internet sayfasında yayınlanmış ve görünürlüğü sağlanmıştır.

5018 sayılı Kanun gereği Bakanlığımızda iç kontrol sisteminin kurulma çalışmaları devam etmektedir. “Millî Eğitim Bakanlığı İç Kontrol Eylem Planı” güncellenerek, iç kontrol çalışmaları Plan çerçevesinde yürütülecektir.

Kurumların ve/veya birimlerin hiyerarşik yapılarında meydana gelen değişikliklere uygun olarak yazışma kodlarındaki değişimi önlemek ve veri bütünlüğünü sağlamak amacıyla İdari Birim Kimlik Kodu uygulamasına geçilmiştir. Bu kapsamda Bakanlığımız tarafından yaklaşık 72.600 idari birim kimlik kodu üretilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığınca öğrenci, öğretmen, yönetici, okul, il ve ilçe gelişim seviyelerinin ülke genelinde yıllık olarak izlenmesi, değerlendirilmesi ve Eğitim Kalite Endeksinin oluşturulması amacıyla hazırlanan Millî Eğitim Kalite Çerçevesi 6/3/2015 tarihli ve 2015/6 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile yürürlüğe girmiştir. Millî Eğitim Kalite Çerçevesi'nde, eğitimin hedefleri tanımlanmış ve Millî Eğitim Sistemi'nin öğrencilere kazandırmak istediği temel değerler, anahtar yetkinlikler ile bilgi, beceri ve tutumları içeren genel kazanımlar belirlenmiştir. Millî Eğitim Kalite Çerçevesi, bir üst çerçeve niteliğinde olup eğitimin kalite açısından hangi referans noktalarından izlenmesi gerektiğine dair bir yol haritası işlevi görmektedir. Bu amaçla Millî Eğitim Kalite Çerçevesi ile ilgili modül çalışmaları başlamış olup devam etmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında; kurumların mevcut durumları ile beklenen durumları arasındaki farkı saptamayı, iyileştirmeye açık alanlarını tespit ederek eksikliklerini gidermeyi amaçlayan ve nihai değerlendirmeyi ve sürekli gelişmeyi hedefleyen kurumsal performans yönetim sistemi modül çalışmaları yapılmaktadır. Yapılacak kurumsal performans değerlendirme sonucunda, eğitim kurumlarımızın var olan mevcut durumları saptanarak gelişim ihtiyaçları tespit edilecek ve kuruma ilgili gerçekçi veri kaynağı sağlanması hedeflenmektedir. (Davut bey)

Bakanlığımız iç denetim faaliyetlerinin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili mevzuatı doğrultusunda çıkarılan Millî Eğitim Bakanlığı İç Denetim Yönergesi güncellenme çalışmaları devam etmektedir.

5018 sayılı Kanun gereğince idare tarafından hazırlanan ve geliştirilen iç kontrol sisteminin yeterliliği ve etkinliğine güvence vermek üzere, söz konusu yasa ve yönetmelikte öngörülen sistem denetimi, mali denetim, uygunluk denetimi ve bilgi teknolojileri denetim görevleri İç Denetim Birimi Başkanlığının yetki ve sorumluluğunda yürütülmektedir.

Üst yöneticinin yasa gereği sunduğu İç Kontrol Güvence Beyanı'na esas olmak üzere yapılan bu çalışmalarda, Bakanlığımız kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması, risk esaslı değerlendirmelere dayalı olarak yapılan iç denetim faaliyetleri ile Bakanlığın 5018 sayılı Kanun kapsamında kullandığı bütçe kaynaklarının hesap verilebilirliğinin sağlanması hedeflenmektedir.

Eğitim hizmetlerinin vatandaşımıza; etkili, ekonomik, süratli, hesap verebilir ve kaliteli sunumu çağdaş yönetim anlayışının gereğidir. Ayrıca, temel insan haklarından biri olan eğitim hakkının vatandaş memnuniyetini esas alan bir yaklaşımla kullanılmasının sağlanması bizim için vazgeçilmez öneme sahiptir.

Bu çerçevede, Bakanlığımız tarafından ve Bakanlığımız denetimi altında yürütülen eğitim faaliyetlerinin Anayasa, yasalar, hükümet programı ve kalkınma planlarında belirlenen temel ilkeler doğrultusunda yürütülerek önümüze konulan hedeflere ulaşabilmemiz için yönetim mekanizmasının önemli bir fonksiyonu olan teftiş sistemi geçen sene Yüce Meclisin onayı ile bütüncül bir yaklaşımla ele alınmış ve yeniden yapılandırılmıştır.

Yeni teftiş sistemi ile eğitim hizmetlerinde; olası hataların giderilmesi, eksikliklerin tamamlanması ve hizmet sunumunda beklenen kalite düzeyinin yakalanması hedeflenmektedir. Ayrıca eğitim hizmetine erişimin önündeki engellerin bertaraf edilmesi ve dezavantajlı yerlerdeki eğitim hizmetlerinin diğer yerleşim yerleri ile aynı standartta

sunulmasında rehberlik ve denetim sisteminin katkı yapması sağlanacaktır. Böylece eğitim hizmetinin kalitesi sürekli iyileştirilebilecektir.

Bir nesil yetiştirmenin, bir medeniyet inşa etmek olduğu bilinci ile eğitim sisteminin; yapıcı ve yaratıcı bireyler yetiştirmesi, toplumsal kalkınmanın en önemli gerekliliğidir. Bu çerçevede eğitim kurumlardaki eğitim ve yönetim süreçlerin izlenmesi, gelişimi engelleyen etkenlerin tespit edilmesi, amaçlara ulaşmada engel teşkil eden unsurların ortadan kaldırılması, sürekli iyileştirme ve geliştirmeye yönelik sağlıklı bir işleyiş gerçekleştirmenin yolu denetim ile mümkündür.

Anayasamız ile güvence altına alınmış olan eğitim hakkının her vatandaşın kullanabileceği şekilde ve sürdürülebilir bir kalite anlayışı ile tasarlanan eğitim sistemi, Bakanlık Maarif Müfettişleri ile denetlenmektedir. Rehberliği esas alan bir anlayışla yapılan denetimlerde uygulamada görülen eksiklikler giderilmekte, işleyişin düzeltilmesi ve geliştirilmesi sağlanmaktadır.

Denetim sisteminin etkililiğinin üst düzeyde sağlanması, eğitim hizmetlerinin kalitesinin artırılması ve kalite anlayışının yaygınlaştırılması amacı çerçevesinde okul ve kurum türleri bazında denetim rehberleri hazırlanmıştır. Hazırlanan denetim rehberleri paydaşlardan gelen görüş ve öneriler doğrultusunda sürekli olarak güncellenmektedir. Bunun yanında, eğitim ve yönetim anlayışında dünyadaki gelişmeler ve yenilikler baz alınarak “Denetim Kalite Standartları” ile “Bakanlık Maarif Müfettişleri Görev Standartları” belirlenmiştir. Bakanlık maarif müfettişlerinin mesleki yeterliliklerinin sürekli üst düzeyde tutulması amacıyla müfettişlere yönelik kapsamlı eğitim çalışmaları devam etmektedir.

Ayrıca, rehberlik ve denetim süreç ve sonuçlarının etkin bir şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi için e-denetim modülü uygulamaya konulmuştur. Bu modül ile ülke genelinde yapılan denetimlerde okul ve

kurumlarda tespit edilen sorunların ve çözüm önerilerinin ortak veri tabanına işlenmesi ve sorun tespit edilen alanlara anında müdahale imkânı sağlanmıştır.

Yapılan inceleme ve soruşturmaların etkin bir şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi için e-soruşturma modülü uygulanmaya konulmuştur. E-soruşturma modülü ile eğitim sistemi için risk oluşturabilecek hususlar belirlenerek önleyici tedbirlerin alınması sağlanmaktadır.

1.2. İnsan Kaynağı

Kurumlarda insan kaynaklarını, organizasyonel amaçlar doğrultusunda en verimli şekilde kullanmak, insan kaynağının iç ve dış gelişmelere uygun olarak etkin bir şekilde planlanmasını, geliştirilmesini ve değerlendirilmesini sağlamak kurumun verimliliği açısından büyük önem taşımaktadır.

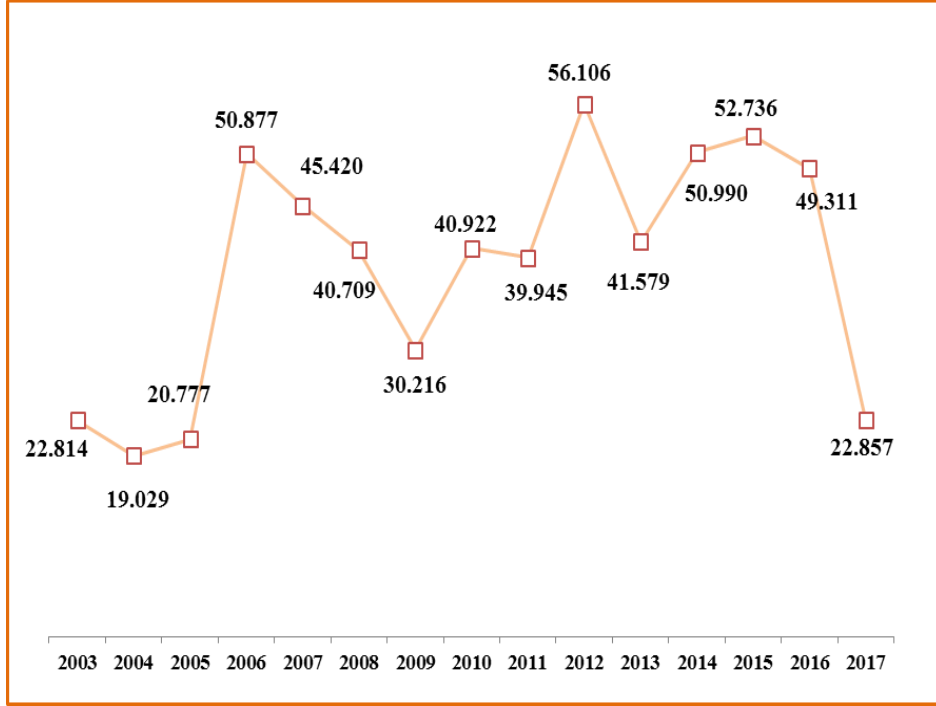
1.2.1. Millî Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynağı

Başarımı artırmak amacıyla kurumun yapı ve stratejisiyle tutarlı işgücünün bulunması, seçilmesi, eğitilmesi ve denetlenmesine yönelik etkinlikler bütünü olarak tanımlanan insan kaynakları yönetimi Bakanlığımızın önemle üzerinde durduğu temel süreçlerden biridir.

1.2.1.1. Öğretmen İstihdamı

Bakanlığımıza bağlı resmî eğitim kurumlarında 39 bin 300 sözleşmeli statüde olmak üzere toplam 904 bin 679 öğretmen görev yapmaktadır. 2003 ile 2017 yılları arasında 584 bin 288 öğretmen ataması gerçekleştirilmiştir.

Grafik 1. Yıllar İtibarıyla Atanan Öğretmen Sayısı (2003-2017)

Tablo 1. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı Mevcut Personel Sayıları (2017)

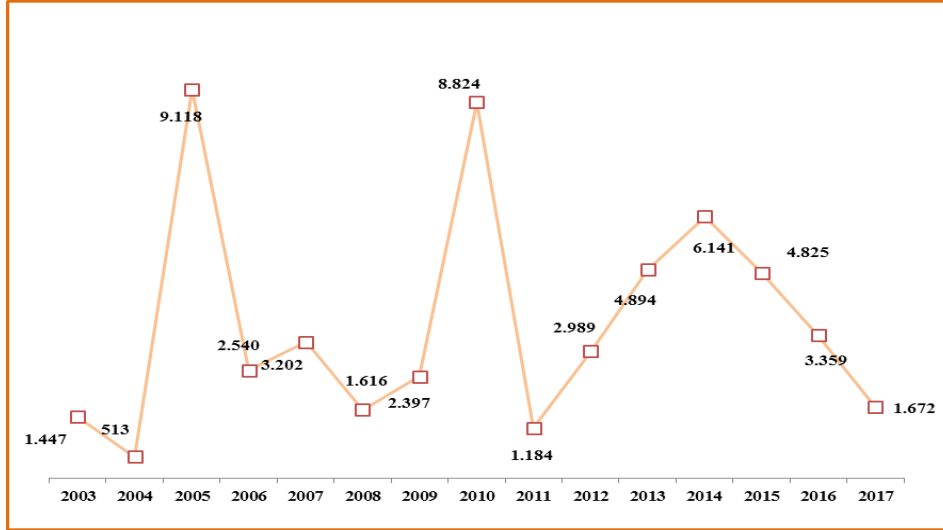
Eğitim ve Öğretim Hizmetleri	
Eğitim Kurumu Yöneticisi	81.063
Kadrolu Öğretmen (657 4/A)	784.316
Sözleşmeli Öğretmen	39.300
Toplam Personel Sayısı	904.679

Not: Ekim 2017 tarihi itibarıyla

1.2.1.2. Öğretmen Dışındaki Personel İstihdamı

2017 yılında istihdamı sağlanan personel sayısı 1.672'dir. Atama biçimlerine göre dağılımlar, incelendiğinde atananların tamamına yakını sosyal nitelikli atamalar kapsamında değerlendirilen engelli, şehit ve gazi yakını, korunmaya muhtaç çocuk statüsünde personelden oluşmaktadır.

Grafik 2. Öğretmen Dışındaki Merkez ve Taşra Teşkilatında İstihdam Edilen Personel Sayısı (2003-2017)

Not: Ekim 2017 tarihi itibarıyla

Bilim ve teknolojiadaki gelişmeler her meslekte yeni bilgi ve teknolojileri öğrenmeyi ve çalışanların bu konularda yetiştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bilgi toplumunda kurumlar, çalışanlarında çok yönlü beceri sahibi, karmaşık kurum içi ve dışı ilişkileri kavrayabilen yeterlilikler ve etkili takım çalışmasına uyum yeteneği aramaktadır.

Bunun gerçekleştirilmesinde ise okul ve taşra yöneticileri ile ilgili görev bazlı yeterliliklerin tespit edilerek, bu tespitler doğrultusunda ihtiyaçların

belirlenmesi ve eğitim programlarının hazırlanmasında öğretmen dışı personele yönelik hizmet içi eğitimler de önemli bir rol oynamaktadır.

2013-2017 yıllarına ait öğretmen dışındaki unvanlarda görev yapan personele düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin bilgiler Tablo 2'de belirtilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Dışındaki Unvanlarda Görev Yapan Personele Yönelik Düzenlenen Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2013-2017)

Yıllar	Merkezi Faaliyetler		Mahalli Faaliyetler		Faaliyet Sayısı Toplamı	Katılımcı Sayısı Toplamı
	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı		
2013	187	11.201	1.077	45.235	1.264	56.436
2014	124	20.240	704	33.402	828	53.642
2015	249	30.017	11.022	119.963	11.271	149.980
2016	194	19.242	6.184	119.793	6.378	139.035
2017	139	17.216	5.316	125.219	5.455	142.435
Toplam	893	97.916	24.303	443.612	25.196	541.528

Not: Ekim 2017 tarihi itibarıyla

1.2.2. Yükseköğretimde İnsan Kaynağı

Genç kuşaklara çağın gerektirdiği donanımı kazandırıp, yeteneklerini keşfettirip geliştirme imkânı sağlayarak onları geleceğe hazırlayan üniversiteler, çağdaş dünyanın vazgeçilmez kurumlarından biridir. Artan önemlerine bağlı olarak üniversitelerin, her yaşta ve kesimden bilgi talep eden insanlara hizmet verebilecek kurumlara dönüşüm süreci hızla devam etmektedir. Bu noktada üniversitemize büyük görevler düşmektedir.

Tablo 3. Yükseköğretim Verileri (2017)

Tür	Devlet	Vakıf	Vakıf MYO	Toplam
Üniversite	113	67	5	185
Fakülte	1.227	408		1.635
Yüksekokul	366	100		466
Meslek Yüksek Okulu	853	96	6	955
Enstitü	476	197		673
Araştırma Uygulama Merkezi	2.380	506	8	2.894
Bölüm	14.690	2.827	105	17.622
Program	16.446	9.515	630	26.591
Anabilim Dalı	26.890	2.143		29.033
Bilim Dalı	7.425	584		8.009
Yükseklisans programı	10.037	2.151		12.188
Doktora programı	4.800	435		5.235
Sanatta Yeterlilik Programı	119	12		131

Not: 2016-2017 yükseköğretim istatistiklerinden alınmıştır. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Üniversitelerimizde görev yapan akademik personel sayısında da yıllara göre büyük artışlar sağlanmıştır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında toplam öğretim elemanı sayısı 76.090 iken, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında bu sayı 151.763'e ulaşmıştır.

Tablo 4. Yükseköğretim Akademik Personel Sayısı (2016-2017)

Akademik Görevler	Devlet	Vakıf	Vakıf MYO	Toplam
Profesör	19.141	3.391	3	22.535
Doçent	12.545	1.655	3	14.203
Yardımcı Doçent	28.140	6.485	27	34.652
Öğretim Görevlisi	16.655	4.365	403	21.423
Okutman	7.285	2.500	14	9.799
Uzman	3.628	146		3.774
Araştırma Görevlisi	42.403	2.918		45.321
Çeviriçi	20			20
Eğitim Öğretim Planlamacısı	36			36
Toplam	129.863	21.460	450	151.763

Not: 2016-2017 yükseköğretim istatistiklerinden alınmıştır. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Tablo 5. Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanlara Göre Dağılımı (2002-2003/2016-2017)

Öğretim Elemanları	Eğitim Öğretim Yılı		Artış Oranı %
	2002-2003	2016-2017	
Profesör	10.187	22.535	121,21
Doçent	5.401	14.203	162,97
Yard. Doçent	12.621	34.652	174,56
Öğretim Görevlisi/Öğretim Görevlisi Doktora	12.371	21.423	73,17
Okutman	5.691	9.799	72,18
Uzman, Çeviriçi, EÖPL, Diğer	2.393	3.830	60,05
Araştırma Görevlisi	27.426	45.321	65,25
TOPLAM	76.090	151.763	99,45

Not: 2016-2017 yükseköğretim istatistiklerinden alınmıştır. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Uluslararası bilim, teknik ve sanat birikiminden daha fazla yararlanarak ülkemizin gelişimine ivme kazandırabilecek ve ülkemizi ihtiyaç duyulan alanlarda daha ileriye taşıyabilecek nitelikli insan gücünü yetiştirmek amacıyla yürütülen hareketlilik programları kapsamında yurt dışına daha fazla öğrenci gönderilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaçla, Bakanlığımız tarafından yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ve kamu kurumlarının yetişmiş insan kaynağı ihtiyacını karşılamak üzere, 1416 sayılı Kanun uyarınca yurt dışına öğrenci gönderilmektedir.

Türkiye’de hizmetine ihtiyaç duyulan bilim ve teknoloji transferinin gerçekleştirilmesi amacıyla yönelik olarak özellikle yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ihtiyacını karşılamak üzere, Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren yurt dışı eğitim bursu verilmiştir. Başlangıçta yılda 120 öğrenciye burs verilirken, 1929 yılından 2005 yılına kadar 9.689 öğrenci yurt dışı burslardan yararlanmaya hak kazanmıştır. 2006 yılında [Sayın Cumhurbaşkanımız](#) Recep Tayyip ERDOĞAN’ın talimatıyla hayata geçirilen “5 Yılda 5 Bin Öğrenci Projesi” ile program ivme kazanmıştır. 2006 yılından [2017 yılına kadar 8.214](#) öğrenci yurt dışında öğrenim görmeye hak kazanmıştır. Görüldüğü gibi Cumhuriyet tarihi boyunca 1416 sayılı Kanun kapsamında verilen yurt dışı yüksek lisans ve doktora burslarının yarısına yakını son [11](#) yılda verilen burslardan oluşmaktadır.

Bakanlığımız yurt dışı bursiyerlerimizin şartlarında sürekli iyileştirmeler yapmakta, yaptığı düzenlemelerle öğrencilerimizin imkânlarını artırarak bu bursu daha cazip hale getirmektedir.

2014 yılında 1416 sayılı Kanun’da yapılan değişiklikle, bu Kanun uyarınca mecburi hizmet karşılığı yurt dışına gönderilenlerin öğrenimlerini başarıyla tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere, adlarına gönderildikleri kurumların ilgili kadrolarına atanacakları hükmü getirilmiştir. Bununla birlikte devlet

memuru olup burstan yararlanmak isteyen adaylar için öngörölmüş olan istifa şartı ortadan kaldırılmıştır. Ayrıca yurt dışında lisansüstü eğitim amacıyla geçirilen sürelerin tamamının memuriyette geçmiş sayılarak, bu sürelerin her yılının bir kademe ilerlemesine ve her üç yılının bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirileceği hükmü Kanuna eklenmiştir.

Benzer şekilde 2016 yılında 1416 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikle, yurt dışında öğrenim gören öğrencilerin bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocuklarının tedavi giderlerinin karşılanması hükmü, devlet memuru olup burstan yararlanmak isteyen adaylar için aylıksız izin hakkı, ruh ve beden sağlığından dolayı öğrenime devam etme imkânı bulunmayan öğrencilerden tahsil masraflarının istenmemesi ve bu öğrencilerin mecburi hizmet ile yükümlü tutulmamaları Kanuna eklenmiştir.

2017 yılında 393 farklı alanda 1.155 yurt dışı burs kontenjanı açılmış olup, ÖSYM'nin lisans programları tablosundaki 1.052 lisans alanı taranmış ve ilan edilen burs kontenjanlarına 328 farklı lisans alanından mezun olan öğrencilerin başvurabilmesi sağlanmıştır. Şu an 52 farklı ülkede 2.881 öğrencimiz eğitim görmektedir.

2013 yılından itibaren; dönüşlerinde Bakanlığımız merkez teşkilatında millî eğitim uzmanı olarak çalıştırılmak üzere Bakanlığımız adına yurt dışına burslu öğrenci gönderilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda; zihinsel engelliler eğitimi, özel yetenekliler eğitimi, eğitim sosyolojisi, eğitimde ölçme ve değerlendirme, eğitim teknolojileri, yabancı dil eğitimi gibi alanlarda son 4 yılda 291 kişiye yurt dışı yüksek lisans bursu sağlanmıştır.

1416 sayılı Kanun kapsamındaki burslarda son 10 yılda ülkesine göre değişen miktarlarda %50 ile %70 oranında zam yapılmıştır. Bakanlığımız 2018 yılı bütçesinde yurt dışı burslar için 466.200.000 TL öngörölmüştür.

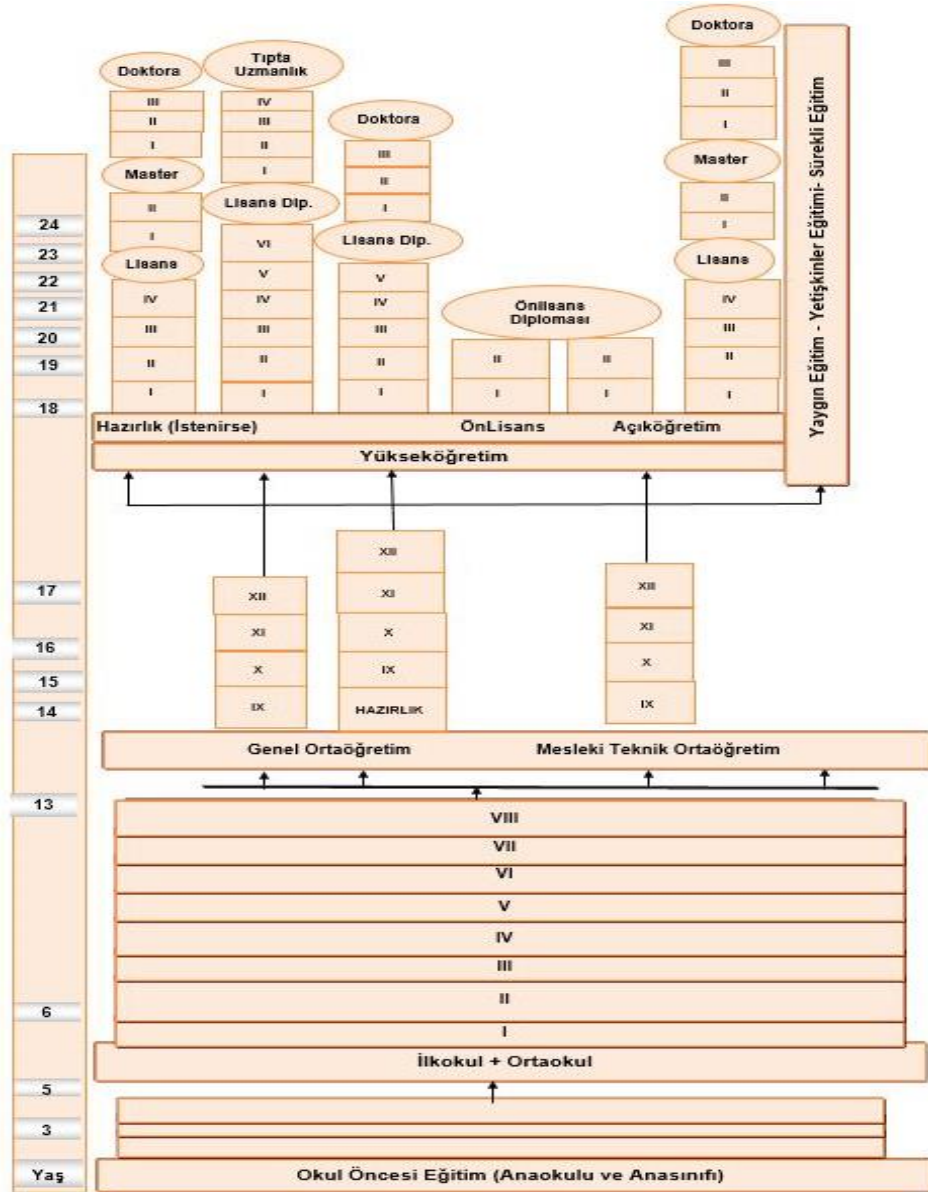
Yurt dışında lisans ve lisansüstü öğrenim gören bursiyerlere ödenen burs miktarı ülkelere göre değişmekte olup, Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Lisans ve Lisansüstü Öğrenim Gören Bursiyerlere Ödenen Burs Miktarının Ülkelere Göre Dağılımı (2017)

Ülkeler	Aylık Burs Miktarı	
	Lisans Öğrenimi	Lisansüstü Öğrenim
Almanya	1.330 €	1.490 €
ABD	1.620 \$	1.780 \$
Avusturya	1.240 €	1.380 €
Avustralya	1.820 \$	1.980 \$
Belçika	1.110 €	1.180 €
Çin	1.150 \$	1.220 \$
Danimarka	6.900 DK	8.640 DK
Fransa	1.380 €	1.590 €
Finlandiya	1.100 €	1.160 €
Hollanda	1.330 €	1.490 €
İngiltere	1.080 £	1.200 £
İrlanda	1.520 €	1.680 €
İspanya	1.030 €	1.150 €
İsveç	7.460 KS	8.340 KS
İsviçre	2.760 FS	3.040 FS
İtalya	1.030 €	1.150 €
Japonya	187.000 JY	230.000 JY
Kanada	1.730 C\$	1.870 C\$
Norveç	7.320 KN	8.140 KN
Tunus	1.030 \$	1.150 \$
Ürdün	1.270 \$	1.340 \$
Yeni Zelanda	1.270 \$	1.340 \$
Kazakistan	840 \$	930 \$
Romanya	860 €	950 €
Moğolistan	900 \$	1000 \$
Rusya	1.390 \$	1.530 \$

2. EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN YAPISI

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile belirlenmiş olan Millî Eğitim Sistemi, “Örgün Eğitim” ve “Yaygın Eğitim” olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır.

2.1. Örgün Eğitim

Örgün eğitim; belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir.

Örgün eğitim; resmi ve özel olarak okul öncesi, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında verilen eğitimi kapsar.

2.1.1. Okul Öncesi Eğitim

Bireyin gelişiminin en kritik dönemi olarak kabul edilen okul öncesi eğitim hizmetleri ülkemizde resmi, özel anaokulları, anasınıfları ve uygulama sınıflarında yürütülmektedir. Bu kurumlarda 36-66 aylık çocukların eğitimleri gerçekleştirilmektedir. İsteğe bağlı bir eğitim kademesi olmasına rağmen resmi okullarda okul öncesi eğitim ücretsizdir.

Okul öncesi eğitimin yaygınlaşması ve kurumsallaşması yönünde yapılan çalışmalar ile 2016-2017 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla 5 yaş net okullaşma oranında bir önceki yıla göre %3,31'lik bir artış olmuş, bu sayede okullaşma oranı %58,79'a ulaşmıştır. 4-5 yaş grubunda ise net okullaşma oranı %45,70'tir.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında resmi 2.430 anaokulunda; 18.134 öğretmen ve 337.650 öğrenci; 19.731 anasınıfında; 35.504 öğretmen ve 728.884 öğrenci bulunmaktadır.

Hedefimiz her çocuğun zorunlu eğitime başlamadan önce en az bir yıl okul öncesi eğitimi almış olmasını sağlamak ve 4-5 yaş grubundaki çocuklarda net okullaşma oranını 10. Kalkınma Planı ile Millî Eğitim Bakanlığı Stratejik Planında belirtildiği üzere plan dönemi sonunda %70'e çıkarmaktır.

Fiziki kapasitenin artırılması için mevcut tip projelerin yanı sıra 1 ve 2 derslikli ana sınıfları yapılmaya ve yaygınlaştırılmaya başlanmıştır. Mevcut fiziki mekânların tam kapasite kullanılması sağlanmış ve çeşitli projeler ile anaokulu ve ana sınıfı yapımına hız verilmiştir. Kurum temelli modellere erişimde güçlük çeken çocuklar için, toplum temelli erken çocukluk hizmetleri modeli devreye sokulmuştur. Gezici öğretmen modeli ile ilgili çalışmalar başlatılmıştır. Çalışan anne ve babanın taleplerini karşılamak için yaz okulları ve çocuk kulüpleri uygulamaları yeniden düzenlenmiş ve yaygınlaştırılmıştır.

Maddi yetersizlikleri olan ailelerden gelen çocukların okula devamını sağlamak için çeşitli projeler ve teşvikler uygulanmıştır. Şartlı Eğitim Yardımı Uygulaması sürdürülmüştür. Ayrıca **bir çocuğun yıl içerisinde kullanacağı tüm kırtasiye malzemeleri belirlenmiş ve pilot illerde bütün öğrencilerin bu tür giderleri de Bakanlığımızca karşılanmıştır.**

2.1.2. İlköğretim

Anayasamız başta olmak üzere diğer kanunlarda da belirtildiği üzere; ilköğretim, öğrenim çağında bulunan kız ve erkek çocuklar için mecburi, devlet okullarında parasız olarak verilir.

İlköğretim kurumları; 4 yıl süreli ve zorunlu ilkokullar ile 4 yıl süreli zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam hatip ortaokullarından oluşur.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında resmi 24.155 ilkokulda; 269.770 öğretmen ve 4.759.317 öğrenci, 16.072 ortaokul ve imam hatip ortaokulunda; 4.976.801 öğrenci ve 325 yatılı bölge okulunda 5.722 öğretmen ve 89.979 öğrenci bulunmaktadır.

İlköğretimde, öğrencilere temel bilgi, beceri ve değerleri kazandırmak, evrensel değerler içinde millî kültürün öğrenilmesine ve geliştirilmesine

önem vererek Türkçe'nin doğru, güzel ve etkili kullanılması, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirerek onları hayata ve üst öğrenime hazırlamak temel hedeftir. Böylece, eleştirel düşünceye sahip problem çözme yetisi olan, teknolojiyi hayatının bir parçası olarak kullanan, etkili iletişim becerilerine sahip, grup ve takım çalışması yapabilen, sosyalleşmiş bireyler yetiştirilmektedir.

Okul öncesi ve ilköğretim kademesindeki çocuklarımızın bilişsel ve sosyal gelişimlerine destek olurken fiziksel açıdan da gelişimlerine önem vermekteyiz. Bu kapsamda 2011-2012 eğitim ve öğretim yılından itibaren "Okul Sütü Programı" yürütülmekte olup 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında toplam 5.781.827 öğrenciye süt dağıtımı yapılmıştır. Ayrıca çocuklarımıza sağlıklı ara öğün tüketim alışkanlığının kazandırılması ile yeterli ve dengeli beslenmelerine katkıda bulunarak sağlıklı büyüme ve gelişmelerinin sağlanması amacıyla 2014-2015 eğitim ve öğretim yılından itibaren "Okullara Kuru Üzüm Dağıtım Programı" uygulanmakta olup 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında toplam 5.811.917 öğrenciye kuru üzüm dağıtımı yapılmıştır.

Engeli Olan Çocuklar İçin Kapsayıcı Erken Çocukluk Eğitimi Projesi; Türkiye- Avrupa Birliği eş finansmanı ile Bakanlığımız ve UNICEF arasında doğrudan sözleşme usulüyle 29 Mayıs 2017 tarihinde resmî olarak imzalanmış ve uygulamaya konulmuştur. Proje ile engeli olan çocukların erken çocuklukta kaliteli kapsayıcı eğitim yoluyla sosyal yaşama katılımlarına katkı sağlaması, uzun vadede istihdam edilmeleri, ekonomik ve sosyal yaşama erişimlerinin kolaylaştırılması hedeflemektedir.

Mecburi ilköğretim çağına giren 66 aylık ve üzeri tüm çocuklarımız e-Kayıt sistemi ile ikametgâhlarına en uygun ilkokullara yerleştirilerek çağ nüfusundaki tüm çocukların okula kaydı yapılmaktadır.

Millî ve manevi değerlerimizin ilk günkü tazeliğinde devam edebilmesi maksadıyla her yıl “Çanakkale Savaşlarının Anma Törenleri” çatısı altında; Çanakkale Savaşları’nın sosyal, kültürel ve tarihi önemini kavratmak, geçmiş ile günümüz kültürel değerleri arasında bağ kurmalarını sağlamak, millî birliğimiz ve varlığımız ile uluslararası barış ve dostluk düşüncelerini kuvvetlendirmek amacıyla ülke genelindeki ortaokul öğrencileri arasında Çanakkale Savaşları’nın ruhunu ve özünü anlatan, yaşanmış olayları kapsayan “Resim, Şiir ve Kompozisyon” yarışmaları düzenlenmektedir.

Bir üst okula geçiş sürecinde, öğrencinin okul yıllarındaki ders dışı faaliyetleri, sosyal sorumluluk projelerine katkısı, müfredat içi veya dışı spor, kültür, sanat etkinliklerine katılımı/başarısı gibi kriterlerin de dikkate alınmasını sağlayacak çalışmalara devam edilmektedir.

2.1.3. Ortaöğretim

Ortaöğretim, öğrencilere ortak bir genel kültür vererek yükseköğretime, mesleğe, hayata ve iş alanlarına hazırlamayı amaçlayan ortaöğretim kurumları; öğrencileri bedenî, zihnî, ahlâkî, manevi, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştirmeyi, demokrasi ve insan haklarına saygılı, çağımızın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılmış olarak geleceğe hazırlamayı amaçlamaktadır.

Ortaöğretim kurumları işlevlerini millî eğitimin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri doğrultusunda, evrensel hukuka, demokrasi ve insan haklarına uygun; öğrenci merkezli, aktif öğrenme ve demokratik kurum kültürü anlayışıyla yerine getirmektedir.

Eğitim sistemimiz, etkileyici bir boyutta genişleyerek ortaöğretimde brüt ve net okullaşma oranları artmıştır. PISA verileri, bu artışın yanında 15 yaş grubu çocukların PISA sonuçlarında iyileşme olduğunu göstermektedir. Daha önemli bir sonuç ise, bu iyileşmelerin çoğunluğunun dezavantajlı

geçmişe sahip öğrencilerden gelmiş olmasıdır. Dolayısıyla eğitime erişimdeki ve eğitim performansındaki eşitsizlikler önemli ölçüde azalmıştır.

“Millî Eğitim Bakanlığı Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi” ile hâlen öğrenci olanlar örgün ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında, mezun öğrenciler ise halk eğitimi merkezlerinde açılan kurslardan yararlanmaktadır. Bu kurslarda öğrencilerin, öğrenim gördükleri dersler yanında yeteneklerine uygun olan sanat, kültür ve spor alanlarında da takviye kursları düzenlenmektedir.

Öğrencilerimizin ilgi ve yeteneklerini keşfetmelerini ve geliştirmelerini sağlamak, dünyadaki çağdaşları ile rekabet edebilecek bir donanımına erişmiş nesiller olarak yetiştirmek, eğitim sistemini daha demokratik, esnek ve sivil bir yapıya kavuşturmak, eğitim alanındaki özel sektör payını artırmak ve ortalama eğitim süresini yükseltmek amacıyla kapsamlı bir eğitim reformunu hayata geçirmeye dönük çalışmalar yürütülmektedir.

Temel hak ve özgürlüklere saygılı, insan haklarını esas alan, daha demokratik ve özgürlükçü bir eğitim felsefesi inşa edilmiştir. Ayrıca eğitim ile ilgili diğer mevzuat (yönetmelik ve yönergeler), müfredat ve öğretim programları demokrasi ve insan hakları açısından taranmakta ve analiz edilmektedir. Böylece başta müfredat olmak üzere, eğitime ilişkin pedagojik ve yönetsel tüm materyallerin millî-manevi değerlerimizle ve demokratik ilkelerle uyumlu hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Okul terklerinin ve öğrenci barınma sorunlarının en aza indirilmesine, güvenli eğitim ortamlarının sağlanmasına, kadın ve çocukların da içerisinde yer aldığı dezavantajlı kesimlerin eğitimden azami derecede faydalanmasına yönelik faaliyetlere aksatılmadan devam edilmektedir. Eğitim ve öğretimde niteliğin yükseltilmesi, bölgeler arasındaki nitelik ve nicelik farklılıklarının giderilerek fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması, çağ nüfusu içindeki herkese öğrenim hakkının kullandırılması ve

kaynakların rasyonel olarak kullanılması yönündeki çalışmalar sürdürülmektedir.

Ortaöğretim; genel ortaöğretim, mesleki ve teknik ortaöğretim ve din öğretimi olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

2.1.3.1. Genel Ortaöğretim

Genel ortaöğretim kurumları arasında Anadolu liseleri, fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, güzel sanatlar liseleri ile spor liseleri yer almaktadır.

Fen liselerinde, fen ve matematik; sosyal bilimler liselerinde, edebiyat ve sosyal bilimler; güzel sanatlar liselerinde, görsel sanatlar ve müzik; spor liselerinde ise beden eğitimi ve spor alanlarında nitelikli insan yetiştirilmesi ve ilgili alanlara kaynaklık edilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda eğitim-öğretim faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında resmi 2.434 Anadolu lisesinde 89.239 öğretmen, 1.341.699 öğrenci; 302 fen lisesinde 7.460 öğretmen, 98.899 öğrenci; 93 sosyal bilimler lisesinde 2.522 öğretmen, 30.517 öğrenci; 68 spor lisesinde 967 öğretmen, 12.550 öğrenci ve 81 güzel sanatlar lisesinde 2.066 öğretmen ve 13.678 öğrenci olmak üzere toplam 2.978 okulda, 102.254 öğretmen ve 1.537.036 öğrenci bulunmaktadır.

Ayrıca, 2.246 özel genel lise, 372 özel meslek lisesi, 1 açık öğretim lisesi bulunmaktadır.

Eğitim sisteminde, bireylerin kişilik ve kabiliyetlerini geliştiren, hayat boyu öğrenme yaklaşımı çerçevesinde işgücü piyasasıyla uyumunu güçlendiren, özel sektörün katkısını artıran, fırsat eşitliğine dayalı, kalite odaklı dönüşüm sürdürülmektedir.

Eğitim ve öğretim her kademesinde bütün bireylerin nitelikli eğitime eriştiği bir eğitim sistemi oluşturulması hedeflenmektedir. Bunun için eğitim ve öğretime erişim ve kalite ile kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi alanlarındaki çalışmalara yoğun bir şekilde devam edilmektedir.

2.1.3.2. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim

Mesleki ve teknik eğitim, dışa açılma ve uluslararası rekabet gücünü artırma çabası içinde olan Türkiye ekonomisi için nitelikli insan gücü ihtiyacının karşılanması bakımından hayati önem taşımaktadır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim; öğrencilerimize ortak bir genel kültür vererek yükseköğretime, mesleğe, hayata ve iş alanlarına hazırlamayı amaçlayan okullarımızdır.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 4.027 mesleki ve teknik ortaöğretim okulunda, 145.097 öğretmen ve 1.734.000 öğrenci ile eğitim ve öğretim yapılmıştır.

Mesleki ve teknik ortaöğretimde uygulanan modüler öğretim programları ve haftalık ders çizelgeleri; Avrupa Yeterlilik Çerçevesi, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, uluslararası gelişmeler, iş hayatında ve mesleklerde meydana gelen gelişmeler, ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler, eğitim kurumlarından ve uygulayıcılardan alınan geri bildirimler, uluslararası sınıflamalar ve standartlar, eğitim politikaları, protokoller, AR-GE raporları, TÜİK ve diğer kurum/kuruluş verileri referans alınıp kazanımlara dayalı olarak sektör, ilgili sivil toplum kuruluşları, üniversite temsilcileri, alan uzmanları ve meslek elemanlarının katılımı ile oluşturulan komisyonlarca hazırlanmakta ve güncellenmektedir. Güncellenen 53 alan ve 199 dala ait Çerçeve Öğretim Programları, Haftalık Ders Çizelgeleri ve ekleri 9. sınıflardan başlamak üzere uygulamaya konulmuştur.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bakanlığımız Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü arasında yapılan protokol ile iş sağlığı ve güvenliği konuları mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında uygulanan tüm alan dal öğretim programlarına yansıtılmıştır.

Ülkemizdeki maden sektöründeki hızlı gelişim sonrası bu sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli meslek elemanlarının yetiştirilmesi için Maden Teknolojisi alanı öğretim programı hazırlanarak uygulamaya konulmuştur. Ayrıca mesleki ve teknik ortaöğretim okullarının 9. sınıfında uygulanan mesleki gelişim dersine “Meslek Ahlakı ve Ahilik” modülü eklenmiştir.

02.12.2016 tarihli ve 6764 sayılı “Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” kapsamında çıraklık eğitimi zorunlu eğitim kapsamına alınmıştır. Bu kapsamda, mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında öğretimi yapılan alan/dallar ile mesleki eğitim merkezlerinde uygulanan alan/dalların uyumlaştırma çalışmaları gerçekleştirilmiştir. 27 alan, 141 meslek dalında öğretim programı geliştirme çalışmaları tamamlanarak uygulamaya konulmuştur. Böylece iş başı eğitimi ile usta yetiştirilmesi sağlanarak sektörün nitelikli işgücü ihtiyacının karşılanması için önemli bir adım atılmış, hem okuyup hem de para kazanarak hayata erken atılmak isteyen gençlerimize ve ailelerine de yeni bir alternatif ortaöğretim imkânı sunulmuştur. Ayrıca, bugüne kadar yalnızca 3795 sayılı Kanunda belirtilen mesleki ve teknik eğitim okul türlerinden mezunlara teknisyen unvanı verilmekte iken bu değişiklikle tüm meslek lisesi mezunlarına da teknisyen unvanı verilmesi sağlanmıştır.

Son 14 yılda hem mesleki eğitimde okullaşma oranlarının artırılması hem de mesleki eğitimin niteliğinin yükseltilmesi konularında önemli adımlar atılmıştır.

2002-2003 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla mesleki ve teknik eğitimin ortaöğretime devam eden öğrenciler içerisindeki payı %37,28 iken, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında mesleki ve teknik ortaöğretimin tüm ortaöğretim içindeki payı %54,83'tür. Hedefimiz ortaöğretim içindeki mesleki ve teknik ortaöğretimin payını %60'a çıkarmaktır.

Öğrencilerin işletmelerde gerçek iş ortamında yaptıkları beceri eğitimleri ve stajlar nitelikli bir mesleki eğitim için büyük bir önem arz etmektedir. İşletmelerde beceri eğitimi ve staj yaptırmakla yükümlü bulunan işletmeler tarafından öğrencilere ödenen asgari ücretin net tutarının en az %30'unun 2/3'ü veya 1/3 ünün devlet katkısı olarak ödenmesi sağlanmıştır. Böylece daha fazla işletmenin daha çok öğrenciye beceri eğitimi ve staj imkânı sağlamasının önü açılmıştır.

5510 sayılı Kanunda yapılan değişiklikle mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencilerinin alan eğitimlerine başladıkları tarihten itibaren iş kazası ve meslek hastalıklarına karşı sigortalanmaları sağlanmıştır.

Sektör projeksiyonları göz önüne alınarak bulunduğu bölgenin ihtiyacı olan nitelikli iş gücünü yetiştirmek ve mezunlarının bulunduğu bölgede istihdamını sağlamak amacıyla belirli bir alanda ihtisaslaşmış mesleki ve teknik Anadolu liseleri açılmıştır. 12 ilde bulunan 19 tematik meslek lisesi bu yıl ilk defa öğrenci alarak eğitim-öğretime başlamıştır.

Mesleki ve teknik eğitimde okul-sektör işbirliğini güçlendirmek, sektörün ve ilgili tüm paydaşların yerel düzeyde mesleki ve teknik eğitimin gelişimine katkılarını sağlamak, mezunların istihdamını kolaylaştırmak, öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimi ve staj imkânlarını artırmak, eğitim ortamlarının iyileştirilmesinde yerel kuruluşların desteğini almak, öğretmenlerin mesleki gelişimleri için işletmelerde işbaşı eğitim şeklinde hizmet içi eğitim imkânlarını artırmak amacıyla okul müdürlerinin, il/ilçe milli eğitim temsilcilerinin, sektör ve meslek kuruluşu temsilcilerinin, üniversite, belediye ve ilgili diğer kamu ve özel kurum ve kuruluş

temsilcilerinin üye olarak yer aldığı Türkiye genelinde tüm il ve ilçelerde “Mesleki ve Teknik Eğitim Okul Yönetim Kurulları” oluşturulmuştur.

Öğrencilerimizin gelişen teknolojiyi takip edebilmesi ve bilişim temelli üretime hazırlanabilmesi amacıyla uluslararası katılımı robot yarışması düzenlenmektedir. 11. Uluslararası Robot Yarışması 10-12 Mayıs 2017 tarihleri arasında Konya ilinde 11 kategoride başarıyla gerçekleştirilmiştir. 12. Uluslararası Robot Yarışması 2018 yılında Sivas ilinde yapılacaktır.

2.1.3.3. Din Öğretimi

Bakanlığımız, öğrencilerimizin din, ahlâk, değerler ve din kültürü alanında ortak ve doğru bilgiye dayalı bilgilenmelerini ve kültürlenmelerini sağlamak için gerekli çalışmaları hassasiyetle yürütmektedir. Ülkemizdeki din eğitim ve öğretiminin temel dayanağını Anayasa'mızın 24. Maddesinde belirtilen “... din ve ahlâk eğitim ve öğretimi Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Din Kültürü ve Ahlâk öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır. Bunun dışındaki din eğitimi ve öğretimi ancak kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcisinin talebine bağlıdır...” hükmü oluşturmaktadır.

Bu kapsamda eğitim kurumlarımızda “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi” dersi, “din, ahlak ve değerler alanında isteğe bağlı olarak (Kur'an-ı Kerim, Peygamberimizin Hayatı ve Temel Dini Bilgiler) seçmeli dersleri” verilmektedir. Bu dersler ile vatandaşlarımızın din alanındaki bilgi boşluğundan kaynaklanan ön yargılarının giderilmesi, toplumsal huzurun, birlik ve beraberliğin güçlendirilmesi, temel ahlaki ve kültürel değerlerin çocuklarımıza yeniden kazandırılması hedeflenmiştir.

Öte yandan, 1924 yılında yürürlüğe giren Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile imam hatip okulları Millî Eğitim Sistemimiz içerisinde yer almıştır. İmam hatip okulları; 4 yıllık eğitim veren imam hatip ortaokulları ve 4 yıllık

eğitim veren Anadolu imam hatip liselerinden oluşmaktadır. Hem mesleğe hem de yükseköğrenime öğrenci yetiştiren bu okullar ile hem fen ve sosyal bilimler bakımından donanımlı hem dini ilimlerde birikimli; çağın ihtiyaçlarını bilen; millî, manevi, ahlaki ve insani değerlerle kuşanmış bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 1.452 imam hatip lisesinde 506.516 öğrenci eğitim ve öğretim görmüştür. Ayrıca 2.671 imam hatip ortaokulunda 651.954 öğrenci bulunmaktadır.

Anadolu İmam Hatip Liseleri arasında; fen ve sosyal bilimler, örgün eğitimle birlikte hafızlık, hafızların eğitim gördüğü, yabancı dil (Arapça, İngilizce, Almanca, İspanyolca) hazırlık sınıfları bulunan, klasik sanatlar (Hüsn-i Hat) ve mûsikî programları uygulayan proje okulları bulunmaktadır.

Ayrıca halkı Müslüman olan ülkeler ile Müslümanların yaşadığı diğer ülkelerde din eğitimi ve hizmetleri verecek personelin yetiştirilmesine katkı sağlamak, Müslüman toplumların ihtiyaç duyduğu alanlarda nitelikli insan yetiştirilmesine destek olmak ve ülkemizin eğitim imkânları çerçevesinde Müslüman toplumlar arasında eğitim ve kültür iş birliğini geliştirmek için Uluslararası Anadolu İmam Hatip Liseleri açılmıştır. Bu okullarda 1.127 Yabancı uyruklu öğrenci, ülkemizin çocukları ile birlikte eğitim görmektedir.

Okullarımızda, teknoloji ve bilginin hızlı gelişimiyle değişen dünyada yabancı dil becerisi edinmiş, farklı ırkları ve kültürleri tanıyan, uluslararası düzeyde akranları ile rekabet edebilecek seviyede bilgi ve kültür sahibi olan, sosyo-ekonomik gelişmeleri fark eden, dünya ile iletişim kurabilen, özgüveni yüksek bireylerin yetişmesine katkı sağlanmaktadır.

Veli-okul bütünleşmesini sağlamak, öğrencilerimizin aile desteğinde bedenlen ve ruhen gelişimlerini desteklemek amacıyla hayata geçirilen

“Evin Okula Yakınlaşması ve Değişen Anne Baba Rollerini” projesi ile ülke genelindeki tüm okullarımızda “Anne Baba Eğitimi” seminerleri uygulanmaktadır. Bu yakın işbirliği neticesinde özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi başta olmak üzere gelen talepler üzerine kız çocuklarının okullaşma oranlarını artırmak amacıyla kız Anadolu imam hatip liselerinin sayısı artırılmıştır. Bu kapsamda 414 adet kız Anadolu imam hatip lisesi açılmış, bu okullarımızdan 178’i aynı zamanda pansiyon hizmeti de vermektedir.

2.1.4. Özel Eğitim ve Rehberlik

Ülkemizde 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, millî eğitimin genel amaçları doğrultusunda eğitim haklarının koruma altına alınması sağlanmıştır. Bununla birlikte ülkemizin taraf olduğu üst politika belgelerinin getirdiği yükümlülükler ve Avrupa Birliği yasal düzenlemelerine uyumluluk çalışmaları kapsamında 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun kabulü ile AB ülkelerinde özel eğitime ihtiyacı olan bireylere tanınan tüm hak ve eğitim imkânlarının, ülkemizde de gereksinimi olan tüm bireylere sağlanması amaçlanmıştır.

Özel Eğitim Hizmetleri

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin öncelikli olarak, özel eğitime ihtiyacı olmayan akranlarıyla birlikte her türlü sosyal hak ve eşit eğitim fırsatlarına erişiminin sağlanması, toplumsal yaşantı ile bütünleşme ve sosyal becerilerinin desteklenmesi amacıyla en az düzeyde sınırlandırılmış eğitim hizmetlerine yönlendirilmeleri esastır.

Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin tanılama sürecinden başlayarak bu bireylerin en uygun eğitim ortamına yönlendirilmeleri, yönlendirildikleri eğitim ortamında bireysel ihtiyaçları gözetilerek planlanan öğretim

süreçleriyle bu bireylere nitelikli bir özel eğitim hizmeti verilmesi temel esastır.

Uygulamalar, yetersizliği olmayan akranlarıyla tam zamanlı olarak aynı sınıflarda yürütülebildiği gibi, bireylerin eğitsel ihtiyaçlarına göre bulunduğu okul ile aynı eğitim programlarını uygulayan özel eğitim sınıfları yolu ile de yürütülmektedir. Özel eğitim sınıf sayısının artırılması için alınan tedbirler, özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitim fırsatlarına erişiminin artırılması açısından önemli bir adım atılmasını sağlamıştır.

Zorunlu öğrenim çağındaki özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerden sağlık problemi nedeniyle örgün eğitim kurumlarından yararlanamayan öğrencilere evde eğitim hizmeti sunulmakla birlikte, sağlık problemi nedeniyle sağlık kuruluşlarında yatarak tedavi gören öğrenciler için de hastane sınıflarında eğitim hizmeti verilmektedir.

Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında eğitimlerini sürdüren öğrenciler için eğitim kurumlarında destek eğitim odaları açılmakta ve bu öğrencilerin eğitim hizmetlerinden en üst düzeyde yararlanmaları amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 2.044 destek eğitim odası açılmıştır. Söz konusu dersliklerde eğitimin daha nitelikli ve verimli olarak sunulabilmesi için destek eğitim odalarının fiziki ortamları ile materyal ve donatım malzemelerine ilişkin standartlarının oluşturulması amacıyla yürütülen çalışmalar tamamlanmıştır.

Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında okul öncesi dönemde 3.585, ilkökul düzeyinde 94.897, ortaokul düzeyinde 109.684 ve lise düzeyinde 34.320 olmak üzere toplam 238.901 öğrenciye eğitim verilmiştir. Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamaları kapsamında hizmet sunan özel eğitim sınıflarında ise ilkökul düzeyinde 21.473, ortaokul düzeyinde 21.427 olmak üzere toplam 42.900 öğrenciye eğitim verilmiştir.

Özel eğitim kurumlarının fiziki altyapısının öğrencilerin erişimine uygun ve güvenli hale getirilmesi, teknolojik altyapısının güçlendirilmesi, uygun materyal ve donatım malzemelerinin temin edilmesi ve öğrencilerin sunulan hizmetlerden daha üst düzeyde yararlanması için kurumların güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda 15 teknoloji sınıfı ve 197 meslek atölyesinin donatımı yapılmıştır.

Orta/ağır düzeyde özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin temel yaşam becerilerini kazanmaları amacı ile özel eğitim uygulama okulu ve iş uygulama merkezlerine toplamda 40 adet uygulama evi yapılmıştır. Ayrıca, okulların fiziki altyapılarının güçlendirilmesi kapsamında 102 okul/kurumun erişilebilirlik kapasitesi standart düzeye ulaştırılmıştır.

Özel Yetenekli Öğrenciler

Ülkemizin geleceği için büyük önem verdiğimiz özel yetenekli bireylerin eğitimi için de çalışmalarımız artarak devam etmektedir.

Bu kapsamda geçtiğimiz yıl 106 olan Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) sayısı bu yıl 81 ilde olmak üzere 115'e çıkarılmıştır.

2017 Eylül ayı itibari ile eğitim ve öğretim yılında bilim ve sanat merkezlerinde toplam 35.321 öğrenciye eğitim verilmiştir.

Örgün eğitim kurumlarına devam eden özel yetenekli öğrencilere destek eğitim hizmeti sunulan özel eğitim kurumları ile görme, işitme, ortopedik ve zihinsel yetersizliği olan öğrenciler ile otizmi olan öğrencilere örgün eğitim hizmeti sunulan özel eğitim kurumlarında 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında toplam 47.092 öğrenciye eğitim verilmiştir.

2015-2016 eğitim ve öğretim yılında özel yetenekli bireyleri tanılama süreci merkezî sınavla yapılmış olup 1. ve 2. ve 3.sınıf düzeyindeki 398.406 öğrenci tablet bilgisayar üzerinden grup tarama uygulamasına

katılmıştır. 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında 1, 2 ve 3. sınıf öğrencilerinin aday gösterilebileceği grup tarama uygulaması tablet bilgisayar üzerinden 81 il merkezinde yapılacak şekilde planlanmıştır.

Özel yetenekli öğrenciler BİLSEM'lerin yanı sıra destek eğitim odalarından da yararlanabilmektedirler. Özel yetenekli öğrencilerin destek eğitim odalarında daha nitelikli eğitim alabilmeleri için tüm illeri kapsayan 751 formatör öğretmen yetiştirilmiştir.

Rehberlik Hizmetleri

Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitsel değerlendirme ve tanınması ile ilgili iş ve işlemler, il ve ilçelerde bulunan toplam 236 rehberlik ve araştırma merkezinde (RAM) yapılmaktadır. Eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecinde yabancı psikolojik ölçme araçlarının uyarlanması ve kullanılmasına ilişkin telif haklarının yüksek maliyetli olması ve ulusal düzeyde geliştirilmiş bir psikolojik ölçme aracının bulunmaması, Bakanlığımızın bu konuda yeni çalışmalar başlatmasına neden olmuştur. Bu kapsamda Türkiye'nin ilk yerli zekâ testi ASİS, Bakanlığımız ve Anadolu Üniversitesi işbirliği ile geliştirilmiştir. Bunun yanı sıra, TÜBİTAK işbirliği ile 3-23 yaş grubu bireylere yönelik olarak bilgisayar uygulamalı ulusal bir zekâ testinin geliştirilmesi amacıyla TÜBİTAK Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projeleri Destekleme Programı kapsamında GCAT-Psikolojik Ölçme Aracı Geliştirilmesi projesinin yürütülmesine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Bakanlığımız tarafından ülke genelinde okullarda yürütülen rehberlik hizmetlerinin koordine edilmesi, öğrencilere ve ailelere yönelik psikolojik danışmanlık hizmetlerinin sunulması çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda başta çocuğa yönelik şiddet olmak üzere, risk altındaki tüm çocuklara yönelik yetiştirici uzman ve öğretmen eğitimleri gerçekleştirilmiş olup bu personel aracılığıyla bilgilendirici seminerler,

psikososyal hizmetler, danışmanlık tedbirleri gibi uygulamalar ülke çapında yürütülmektedir.

Rehberlik ve araştırma merkezlerine eğitsel değerlendirme ve tanılama amacıyla yapılacak müracaatların telefon, tablet veya bilgisayar üzerinden yapılmasını sağlayan RAMDEVU Sistemi uygulamaya geçmiştir. Ayrıca özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin raporlarını elektronik ortamda almalarını sağlayacak olan e-Rapor sistemine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

2.1.5. Özel Öğretim

Özel öğretim kurumları 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununa göre açılan örgün ve yaygın eğitim kurumlarını kapsamaktadır. Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren bu kurumlar; okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, özel eğitim okullarından oluşan örgün eğitim kurumları ile çeşitli kurslar, motorlu taşıt sürücü kursları, hizmet içi eğitim merkezleri, ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kursları, uzaktan öğretim kursları, sosyal etkinlik merkezleri, özel öğretim kursları, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden oluşan yaygın eğitim kurumlarıdır. Ayrıca ortaokul, imam hatip ortaokulu, ortaöğretim kurumları ile yükseköğretime devam eden öğrencilere barınma hizmeti sunmak amacıyla öğrenci yurtları, özel öğrenci yurdu, özel öğrenci pansiyonu, özel öğrenci apartları ve özel öğrenci stüdyo daireleri de Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

Özel Öğrenci Barınma Hizmeti veren yerlerin Bakanlığımızın gözetim ve denetiminde faaliyetlerini sürdürmesi ve kurum standartlarının artırılması amacıyla Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik ile;

- Kurum binaları, her yıl öğretim yılı başlamadan önce yangın güvenliği, elektrik tesisat güvenliği, ısınma sistemi güvenliği, su ve gaz tesisatı güvenliği hususlarında kontrol ettirilecektir.
- Kurum binalarının iç ve dış duvarları ile tavan döşemelerinde ahşap ve yanma özelliği yüksek malzemelerden yapılmış giydirmeleri kullanılmayacaktır.
- Yangın merdivenleri ve kaçış yollarının kapılarının yangına karşı dayanıklı malzemeden yapılması şartı getirilmiştir.
- Öğrencilere barınma hizmeti verilen bu binalarda yangın ikaz amacıyla duman ve ısıya duyarlı, gaz kaçaklarını algılayan sensörler, alarm sistemi ile otomatik söndürme sistemi bulunması şartı getirilmiştir.
- Kurumlarda, kurum personelinin ve öğrencilerin katıldığı acil durum tahliye uygulaması, her yıl öğretim yılının başladığı ilk hafta ile ikinci yarıyılın ilk haftası içinde olmak üzere yılda iki kez yapılacaktır.
- Kuruma kaydolan her öğrenciye kurum binası tanıtılacak, acil durumlar için tahliye yolları ile toplanma yerleri gösterilecek ve bu işlemlerin yapıldığına dair belge, kurum yönetimi ile öğrenci tarafından imzalanacaktır.
- Öğrenci barınma hizmeti veren kurumların kurucuları ile kurum müdürlerinin nitelikleri yeniden belirlenmiştir. Bu kapsamda kurucuların ve müdürlerin lisans mezunu olma şartı ile kurum müdürleri için öğrenci barınma hizmetleri yönetici sertifikası sahibi olma şartı getirilmiştir.

Ayrıca yine bu düzenlemeyle izinsiz öğrenci barınma hizmeti veren yerlere ilişkin asgari ücretin 20 katı idari para cezası ve bu yerlerin valiliklerce kapatılması hükmü getirilmiştir.

Ayrıca mevzuatımızda yapılan düzenlemelerle lise öğrencilerinin ve mezun öğrencilerin Bakanlıkça belirlenmiş bilim gruplarına uygun eğitim ortamlarında, öğrenim seviyelerine, ilgi ve isteklerine uygun öğretim

programları doğrultusunda, bilgi, beceri, yetenek ve deneyimlerini geliştirdiği, serbest zamanlarını değerlendirdiği özel öğretim kurslarına devam edebilmelerine imkân tanınmıştır.

Özel Öğretim Kurumları Kanununda düzenleme yapılarak sosyal etkinlik merkezi tanımı getirilmiştir. Bu merkezler, il millî eğitim müdürlükleri ile belediyeler arasında yapılan ve Bakanlıkça onaylanan ortak işbirliği protokolleri çerçevesinde, Bakanlığın verdiği işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile belediyelerce açılacak ve işletilecek olup ilköğretim ve/veya ortaöğretim öğrencilerinin ödev ve projelerine ilişkin araştırmalar yaptığı, öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerin yürütüldüğü özel öğretim kurumları olarak faaliyet göstereceklerdir. Bu merkezlerde ata sporlarından çağdaş sanat faaliyetlerine kadar geniş bir yelpazede etkinliklerde öğrenciler yer alabileceklerdir.

Ayrıca belediyelerle il milli eğitim müdürlüklerinin ortak iş birliği protokolleri doğrultusunda ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin okul eğitimlerine destek mahiyetinde ücretsiz kurslarının açılmasına imkân sağlanmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Yönetmeliği ve Millî Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Yönergesi ile uygulama sınavlarına ağırlık verilerek daha bilinçli sürücü adayları yetiştirmek amaçlanmıştır.

01.01.2016 tarihinden itibaren uygulamaya konulan yeni mevzuat düzenlemeleri ile sürücü eğitimi ve sınav esaslarında önemli değişiklikler yapılarak sınav süreleri artırılmıştır. Aday sürücü eğitimi ve sınav uygulamalarının AB'ye tam uyumlu hale getirilmesi yönünde ki çalışmalara devam edilmektedir.

Bu kapsamda yeni düzenlemelere devam edilerek trafik ve yol güvenliği konusunda Bakanlığımızca önemli adımlar atılması planlanmaktadır. Bunun yanında “Trafik Adabı” dersi programı 2016 yılından itibaren motorlu taşıt sürücü kurslarında uygulamaya konulmuştur.

Karayolu taşıma mevzuatı çerçevesinde Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına bağlı olarak mesleki yeterlilik eğitimlerini veren 398 kurs Bakanlığımıza devredilmiştir.

2.1.6. Yükseköğretim

Yükseköğretim; millî eğitim sistemi içinde, ortaöğretime dayalı, en az dört yarı yılı kapsayan her kademedeki eğitim ve öğretimin tümüdür.

Yükseköğretim Kurulu ve Üniversitelerarası Kurul üst kuruluşlardır. Üniversite ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuarlar, araştırma ve uygulama merkezleri ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı meslek yüksekokulları ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın ve kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından kurulan meslek yüksekokulları yükseköğretim kurumlarıdır.

Bugün itibarıyla 113’ü devlet, 67’si vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 180 üniversite ile 5 vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere 185 yükseköğretim kurumunda eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam edilmektedir.

2.2. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar.

Yaygın eğitimin özel amacı, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş olan veya herhangi bir kademesinde bulunan, ya da bu kademedен çıkmış vatandaşlara örgün eğitimin yanında veya dışında; okuma-yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim olanağı hazırlamak, bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelere uyumlarını kolaylaştırıcı eğitim olanağı sağlamak, millî kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı ve benimsetici nitelikte eğitim yapmak, toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak, ekonominin gelişimi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslek edinmelerini sağlayıcı olanaklar hazırlamak, beslenme ve sağlıklı yaşam tarzını benimsetmek, çeşitli mesleklerde çalışanlara, gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak, boş zamanlarını yararlı bir biçimde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmaktır.

2.2.1. Hayat Boyu Öğrenme

Hayat boyu öğrenme, okullar ile sınırlı kalmayan; evde, işte, hayatın her alanında gerçekleşebilen; öğrenmenin yaş, sosyal, ekonomik statü ve eğitim seviyesine bakılmaksızın, herhangi bir engel olmadan sürdürülebileceğini gösteren temel kavramlardan biridir.

Ülke olarak hayat boyu öğrenme alanındaki nihaî hedefimiz, farklı öğrenim ve yaş seviyelerindeki bireylerin istihdam edilebilirliklerini ve sosyo-kültürel gelişimlerini sağlamak amacıyla bilgi, beceri ve yeterliliklerini geliştirerek, öğrenmeye erişimlerini artırarak öğrenen bireyden, öğrenen topluma ve öğrenen Türkiye'ye doğru bir dönüşümü gerçekleştirmektir. Bu gayeyi yerine getirmek için; bireylerin hayat boyu öğrenme konusundaki farkındalıklarının artırılması, toplumda herkesçe paylaşılan öğrenme kültürünün geliştirilmesi, öğrenme fırsatlarının artırılması, bireylerin öğrenmeye erişiminin sağlanması, her türlü önceki öğrenmenin değerlendirilmesi, vatandaşlarımıza hayat boyu rehberlik

sisteminin sunulması ve etkin bir izleme değerlendirme sisteminin kurulması hedeflenmiş ve bu noktada önemli mesafe kat edilmiştir.

Bakanlığımız, toplumsal gelişmeyi ve refahı güçlendirmek amacı ile yaygın eğitim faaliyetleri kapsamında bilimsel, disiplinlerarası, çok sektörlü ve bütüncül bir yaklaşımla, “Aile Eğitimi Kurs Programı (0-18 Yaş)”nı öncelikli alan olarak ele alarak 81 ilimizde uygulamış ve aile eğitimlerinin bir devlet politikasına dönüştürülerek uygulanmasını sağlamıştır. 2017 yılında 0-18 Yaş Aile Eğitimi Programı kapsamında 1.737 kurs açılmış bu kurslara 35.352 kursiyer katılmıştır.

3. EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ERİŞİM, KALİTE VE KAPASİTE

3.1. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılması

3.1.1. Öğrenci Sayıları

2016-2017 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla örgün eğitimde öğrenim gören toplam öğrenci sayımız 17 milyon 702 bin 938'dir.

Tablo 7. Eğitimde Öğrenci Sayıları (Örgün) (Resmi ve Özel/Açık Öğretim Dâhil) (2016-2017)

Eğitim Kademesi	Öğrenci Sayısı		
	Toplam	Erkek	Kadın
Örgün Eğitim Toplamı	17.702.938	9.197.938	8.505.000
Örgün Eğitim (Resmi)	14.540.339	7.439.698	7.100.641
Örgün Eğitim (Özel)	1.174.409	623.309	551.100
Örgün Eğitim (Açık Öğretim)	1.874.210	996.590	877.620
Okulöncesi Toplamı	1.326.123	693.179	632.944
Resmi Okulöncesi	1.124.727	585.955	538.772
Özel Okulöncesi	201.396	107.224	94.172
İlkokul Toplamı	4.972.430	2.550.915	2.421.515
Resmi İlkokul	4.759.317	2.437.930	2.321.387
Özel İlkokul	213.113	112.985	100.128
Ortaokul Toplamı	5.554.415	2.827.822	2.726.593
Resmi Ortaokul	5.066.780	2.594.879	2.471.901
Özel Ortaokul	288.766	155.819	132.947
Açık Ortaokul	198.869	77.124	121.745
Ortaöğretim (Genel+Mesleki) Toplamı	5.849.970	3.126.022	2.723.948
Resmi Ortaöğretim	3.780.552	1.938.803	1.841.749
Özel Ortaöğretim	514.480	285.093	229.387
Açıköğretim Lisesi	1.554.938	902.126	652.812

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, 2016-2017

Tablo 8. Eğitim Kursiyer Sayıları (Yaygın) (Resmi ve Özel) (2015/2016)

Eğitim Kademesi	Kursiyer Sayısı		
	Toplam	Erkek	Kadın
Yaygın Eğitim Toplamı	9.864.149	5.050.295	4.813.854
Yaygın Eğitim (Resmi)	7.690.081	3.646.985	4.043.096
Yaygın Eğitim (Özel)	2.174.068	1.403.310	770.758

Not: Yaygın eğitim kursiyerlerinin istatistikî bilgileri bir yıl geriden alınmaktadır.

Ayrıca, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı kurslara katılan kursiyerlere ilişkin e-Yaygın Sisteminden alınan verilere göre **01 Ocak-31 Aralık 2016** tarih aralığında resmi kurslara **7.263.511** kursiyer katılmıştır. 01 Ocak-01 Ekim 2017 tarih aralığında ise **4.079.098** kursiyer kurslardan yararlanmıştır.

Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Sayısı ve Oranları

Özel öğretim kurumlarının nitelik ve niceliğinin artırılması, eğitim sistemimizde kalite ve rekabet odaklı eğitim hizmetlerinin verilmesine katkı sağlayacaktır. Bakanlığımız 2015-2019 Stratejik Planında özel öğretimin payı okul öncesinde 9,16'dan 23'e, ilkokullarda 3,31'den 6'ya, ortaokullarda 3,51'den 7'ye ve ortaöğretimde 4,78'den 12'ye çıkarılması hedeflenmektedir.

10. Kalkınma Planında da ifade edilen hedeflere ulaşılması amacıyla örgün eğitimde özel okullaşma oranının artırılmasına yönelik çalışma ve faaliyetler yürütülmektedir. Özellikle özel okullarda öğrenim gören öğrencilere sunulan eğitim ve öğretim desteği ve diğer teşvikler ile dönüşüm programları sayesinde Türkiye'de özel sektörün eğitim ve öğretim hizmetlerine yatırım yapması özendirilmektedir.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında tüm özel okullarda kayıtlı öğrencilerin toplam öğrenci sayısına oranı (açık öğretim hariç) %7,6 olmuştur. Örgün eğitim içerisindeki özel okul sayılarının toplam okul sayısına oranı ise %15,9'dur.

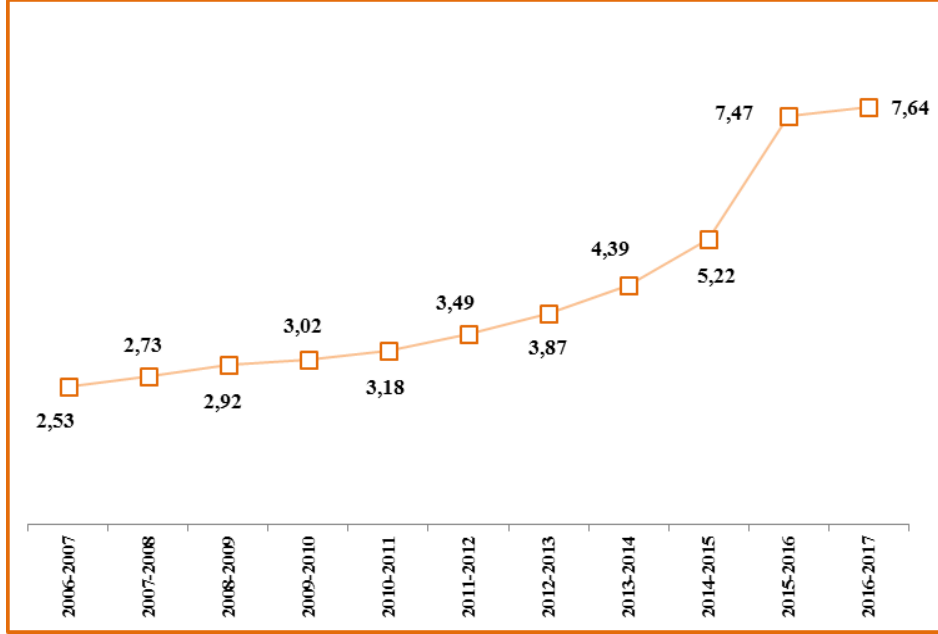
Tablo 9. Öğrenci Sayıları (2006-2017)

Yıl	Resmi Öğrenci Sayısı	Özel Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Özel Öğrenci Artış Oranı (%)	Özel Öğrenci / Toplam Öğrenci (%)
2006-2007	13.873.208	360.042	14.233.250	-	2,53
2007-2008	13.784.080	386.797	14.170.877	7,43	2,73
2008-2009	14.074.079	423.253	14.497.332	9,43	2,92
2009-2010	14.688.342	458.108	15.146.450	8,24	3,02
2010-2011	15.164.318	498.118	15.662.436	8,73	3,18
2011-2012	14.821.197	535.788	15.356.985	7,56	3,49
2012-2013	15.239.702	613.064	15.852.766	14,42	3,87
2013-2014	15.228.934	698.912	15.927.846	14,00	4,39
2014-2015	14.950.897	823.515	15.774.412	17,83	5,22
2015-2016	14.540.339	1.174.409	15.714.748	68,03	7,47
2016-2017	14.731.376	1.217.755	15.949.131	47,87	7,64

Kaynak: MEB Resmi İstatistik Kitapçığı 2016-2017

Not: Öğrenci sayılarına yıllar itibarıyla T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına (Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü) bağlı açılan kreş öğrencileri dâhil edilmiş olup açıköğretim öğrencileri dâhil edilmemiştir.

Grafik 3. Özel Öğrencilerin Toplam Öğrenci İçindeki Payı (2006-2017)

Son yıllarda özel okullara yönelik teşvik ve dönüşüm programı sayesinde özel okul sayılarında önemli bir artış kaydedilmiştir. Örneğin 2014-2015 eğitim ve öğretim yılında 1.603 özel ortaöğretim okulu bulunmakta iken, **2016-2017** eğitim ve öğretim yılında toplam özel ortaöğretim okulu sayısı **2.618'e** ulaşmıştır.

3.1.2. Örgün Eğitim Okullaşma Oranları

Bakanlığımız tarafından uygulanmakta olan politikalar neticesinde, tüm eğitim ve öğretim kademelerimizin okullaşma oranlarında önemli iyileşmeler sağlanmıştır.

Tablo 10. Okullaşma Oranları (2002-2003/2011-2012)

Öğretim Yılı	Brüt/Net	Okul Öncesi		İlköğretim(1)	Ortaöğretim	Yükseköğretim*
		Yaş	Okullaşma Oranı			
2002/03	Brüt	3-5 Yaş	-	96,49	80,76	27,12
	Net	4-5 Yaş	-	90,98	50,57	14,65
2003/04	Brüt	3-5 Yaş	-	96,3	80,97	28,15
	Net	4-5 Yaş	-	90,21	53,37	15,31
2004/05	Brüt	3-5 Yaş	-	95,74	80,90	30,61
	Net	4-5 Yaş	-	89,66	54,87	16,6
2005/06	Brüt	3-5 Yaş	-	95,59	85,18	34,46
	Net	4-5 Yaş	-	89,77	56,63	18,85
2006/07	Brüt	3-5 Yaş	-	96,34	86,64	36,59
	Net	4-5 Yaş	-	90,13	56,51	20,14
2007/08	Brüt	3-5 Yaş	-	104,54	87,55	38,19
	Net	4-5 Yaş	-	97,37	58,56	21,06
2008/09	Brüt	3-5 Yaş	-	103,84	76,62	44,27
	Net	4-5 Yaş	-	96,49	58,52	27,69
2009/10	Brüt	3-5 Yaş	26,92	106,48	84,19	53,43
	Net	4-5 Yaş	38,55	98,17	64,95	30,42
2010/11	Brüt	3-5 Yaş	29,85	107,58	89,70	58,45
	Net	4-5 Yaş	43,10	98,41	66,07	33,06
2011/12	Brüt	3-5 Yaş	30,87	108,42	92,56	66,23
	Net	4-5 Yaş	44,04	98,67	67,37	35,51
	Net	5 Yaş	65,69	-	-	-

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2015-2016

Not: Okul öncesi okullaşma oranları 3-5, 4-5 ve 5 yaşların net okullaşma oranlarıdır.

* Yükseköğretim okullaşma oranları TÜİK'ten alınmıştır.

Tablo 11. Okullaşma Oranları (2012-2013/2016-2017)

Öğretim Yılı	Okullaşma Oranı	Okul Öncesi		İlköğretim	İlkokul	Ortaokul	Ortaöğretim	Yükseköğretim
		Yaş	Okullaşma Oranı					
2012/13	Brüt	3-5 Yaş	30,93	107,58	107,52	107,64	96,77	74,86
	Net		26,63	98,80	98,86	93,09	70,06	38,50
	Brüt	4-5 Yaş	44,04	-	-	-	-	-
	Net		37,36	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	55,35	-	-	-	-	-
	Net		39,72	-	-	-	-	-
2013/14	Brüt	3-5 Yaş	28,03	110,36	111,94	108,80	103,26	81,70
	Net		27,71	99,31	99,57	94,52	76,65	39,89
	Brüt	4-5 Yaş	37,94	-	-	-	-	-
	Net		37,46	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	43,49	-	-	-	-	-
	Net		42,54	-	-	-	-	-
2014/15	Brüt	3-5 Yaş	37,12	103,97	101,10	107,12	107,36	88,94
	Net		32,68	97,10	96,30	94,35	79,37	39,49
	Brüt	4-5 Yaş	46,83	-	-	-	-	-
	Net		41,57	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	66,02	-	-	-	-	-
	Net		53,78	-	-	-	-	-
2015/16	Brüt	3-5 Yaş	38,61	102,95	99,19	107,13	109,85	95,91
	Net		33,26	96,44	94,87	94,39	79,79	40,87
	Brüt	4-5 Yaş	49,27	-	-	-	-	-
	Net		42,96	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	70,19	-	-	-	-	-
	Net		55,48	-	-	-	-	-
2016/17	Brüt	3-5 Yaş	41,16	100,73	95,97	105,29	106,94	103,28
	Net		35,52	96,51	91,16	95,68	82,54	42,43
	Brüt	4-5 Yaş	52,08	-	-	-	-	-
	Net		45,7	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	73,94	-	-	-	-	-
	Net		58,79	-	-	-	-	-

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2016-2017

Tablo 12. Yaş Gruplarına Göre Net Okullaşma Oranları (2016-2017)

Yaş Grubu	Toplam	Erkek	Kadın
3 Yaş 2013 Doğumlu (Ocak-Eylül arası)	12,48	12,48	12,48
4 Yaş	36,15	36,13	36,17
5 Yaş	70,43	70,81	70,02
3-5 Yaş	41,68	41,81	41,54
4-5 Yaş	53,01	53,20	52,81
6-9 Yaş	98,13	98,08	98,19
10-13 Yaş	99,23	99,33	99,12
14-17 Yaş	87,43	87,85	86,99

Not: Yaş gruplarına (doğum yılları) göre net okullaşma oranları hesaplanırken; öğrencinin ait olduğu eğitim kademesine (öğrenim türüne) bakılmaksızın, ilgili yaş grubunda bulunan toplam öğrencilerin, ilgili yaş grubunda bulunan toplam nüfusa bölünmesi ile elde edilmiştir.

Okul öncesi eğitimdeki hedefimiz 10. Kalkınma Planında hedeflenen 4-5 yaşta %70 okullaşma oranına ulaşabilmek ve her çocuğun en az bir yıl okul öncesi eğitim alarak zorunlu eğitime başlamasını sağlamaktır. Bunun için tüm il ve ilçelerde bağımsız anaokullarının açılmasına devam edilmekte olup 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında Bakanlığımıza bağlı 2.430 resmi anaokulu, 2.860 özel anaokulu olmak üzere toplam 5.290 anaokuluna ulaşılmıştır. 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında resmi ve özel okul öncesine devam eden çocuk sayısında bir önceki yıla göre 117 bin 17 artış sağlanmıştır.

İlköğretimde net okullaşma oranı 2002 yılında %90,98 iken, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında %96,51'e yükseltilmiştir.

Ortaöğretimde, cinsiyet ve bölgesel farklılıkları giderici bir biçimde okullaşma oranını gelişmiş ülkeler düzeyine çıkarmak; öğrencilerimize esnek bir yapı içinde, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, ortak bir genel kültür vererek üst öğrenime ve geleceğe hazırlamak amaçlanmaktadır.

Ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %67,52 olan kızların brüt okullaşma oranı, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında %103,73'e çıkarılarak bu alanda önemli bir artış sağlanmıştır.

Ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %45,16 olan kızların net okullaşma oranı, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında %82,38'e çıkarılarak önemli bir artış sağlanmıştır.

Ortaöğretimde brüt okullaşma oranı 2002 yılında %80,76 iken, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında %106,94'e yükselmiştir.

Ortaöğretimde net okullaşma oranı 2002 yılında %50,57 iken, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında %82,54'e yükselmiştir.

3.1.3. Kız Çocuklarının Okullaşması

Kız çocuk brüt okullaşma oranının erkek çocuk brüt okullaşma oranına olan göreceli büyüklüğünü gösteren cinsiyet oranları, ilköğretimde 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %85,63 iken, 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %91,10'a çıkmış, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında ise %100,89'a ulaşmıştır.

1997-1998 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %82,43 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %96,26'dır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %91,91 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %100,89'dur. 2016-2017 eğitim ve öğretim yılına gelindiğinde ise ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %101,18 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %100,29 olarak gerçekleşmiş ve kız çocukların brüt okullaşma oranının erkek çocukların brüt okullaşma oranını geçtiği görülmüştür.

Ülkemizde dezavantajlı grupların, engelli çocuklarımız ile kız çocuklarımızın toplumsal hayata katılımını sağlamak amacıyla yürütölen çalışmalarla birlikte, yukarıdaki verilere göre ilköğretimde kız ve erkek çocukların brüt okullaşma oranları arasındaki fark 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %13,83 iken, 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %8,98 olarak gerçekleşmiş, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında ise **aradaki fark kapanmış ve %0,89** oranında kız çocuklarının lehine artış olmuştur.

Ortaöğretimde kız ve erkek çocuklar arasındaki cinsiyet oranları 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %74,70 iken, 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %72,32'ye düşmüş ve 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında ise **%94,30'a** ulaşmıştır.

Ortaöğretimde kız ve erkek çocukların brüt okullaşma oranları arasındaki fark 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %25,84 iken, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında bu fark **%6,26'ya** düşürölmüştür.

Ayrıca bu konuda 23.03.2015- 23.02.2017 tarihleri arasında yürütölmüş olan Özellikle Kız Çocuklarının Okula Devam Oranlarının Artırılması Projesi-2 (KEP 2) ile özellikle kızların; ilk ve ortaöğretim düzeyinde okula devam oranlarının artırılması, mesleki beceri ve yeterliliklerinin artırılması ve ailelerin eğitimin önemi konusunda bilinçlendirilmeleri amaçlanmıştır. Proje kapsamında, 15 ilde çocukların okullaşması için 9.424 aileye ve 12.977 öğrenciye ulaşılmıştır.

Yükseköğretimde kız ve erkek öğrenciler arasındaki cinsiyet oranları 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %69,58 iken, 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %74,33'e çıkmış, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında ise **%96,41'e** ulaşmıştır.

Yükseköğretimde kız ve erkek öğrencilerin brüt okullaşma oranları arasındaki fark 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %6,97 iken, 2002-

2003 eğitim ve öğretim yılında %7,96 olarak gerçekleşmiş, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında ise %3,67 olmuştur.

3.1.4. Eğitim Kademelerine Göre Öğrenci/Derslik ve Öğrenci/Öğretmen Sayıları

2002'den günümüze kadar yapılan derslikler ve öğretmen atamaları ile gerek öğrenci başına düşen öğretmen sayıları gerekse öğrenci başına düşen derslik sayılarında önemli iyileştirmeler sağlanmıştır.

Tablo 13. Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2017)

	2002-2003	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
İlköğretim*	36	30	29	27	25	24
Ortaöğretim	31	31	29	28	23	23
Genel Ortaöğretim	34	28	29	26	20	22
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	27	34	29	29	27	23

*İlkokul ve ortaokullarda derslik başına düşen öğrenci sayısı hesaplanırken; genellikle aynı dersliği ilkokul ve ortaokul birlikte kullandığından, ilkokul ve ortaokul birlikte değerlendirilmiştir.

2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 36 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 24'e; ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 31 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 23'e düşmüştür.

Tablo 14. Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2017)

	2002-2003	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
İlköğretim	28	19	18	16	17
İlkokul	-	19	18	18	17
Ortaokul	-	18	17	17	17
Ortaöğretim	18	15	14	13	13
Genel Ortaöğretim	21	16	14	12	13
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	15	14	14	13	13

2002-2003 eğitim ve öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayımız ilköğretimde 28 iken, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 17'ye, ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 18 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 13'e düşmüştür.

3.1.5. Yükseköğretime Erişim

Eğitimin her kademesinde okullaşma oranları büyük bir hızla artarken yükseköğretimdeki okullaşma oranları da bundan payını almaktadır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 1.918.483 olan üniversitelerde okuyan öğrenci sayısı, 2016-2017 yılında 7.198.987'ye ulaşmıştır. Benzer şekilde 2002 yılında devlet ve vakıf üniversiteleri sayısı 76 iken 2017 yılında 113 devlet, 67 vakıf olmak üzere 180'e ulaşmıştır. Ayrıca 5 vakıf meslek yüksekokulu bulunmaktadır.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında yükseköğretim kurumlarında 2.555.926 ön lisans, 4.071.579 lisans, 480.215 yüksek lisans, 91.267 doktora olmak üzere toplam 7.198.987 öğrenci bulunmaktadır.

Yükseköğretimde net okullaşma oranı 2002 yılında %14,65 iken, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında %42,43'e yükseltilmiştir.

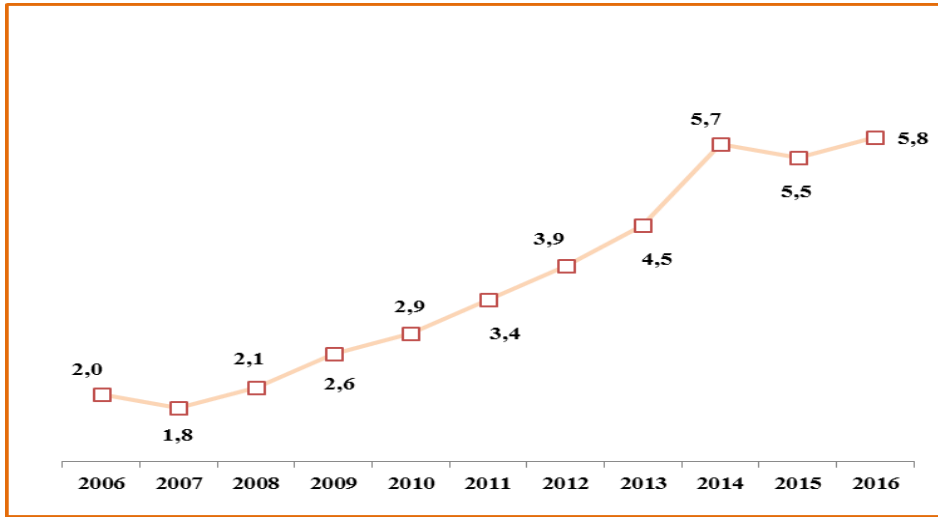
Yükseköğretimde brüt okullaşma oranı 2002 yılında %27,12 iken, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 103,28'e yükseltilmiştir.

3.1.6. Yaygın Eğitim

Türkiye, Avrupa Birliği Resmi İstatistik Birimi (EUROSTAT) tarafından yayımlanan Avrupa Birliği Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım oranlarının artırılmasında en yüksek artış oranına sahip ülkelerden biridir.

2007 yılında %1,8 olan Türkiye'nin Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım oranı %222'lik artışla, 2016 yılında %5,8'e ulaşmıştır. MEB 2015-2019 Stratejik Planı kapsamında Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım oranının 2019 yılında %8'e çıkarılması hedeflenmiştir. Bununla birlikte açılan kurslara katılan 15 yaş ve üzeri bireyler çağ nüfusunun %9,8'ine denk gelmekte olup bu durum ülkemizde ilgili yaş aralığındaki yaklaşık her 10 kişiden birinin sunulan hizmetlerden yararlandığını göstermektedir.

Grafik 4. Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım Oranları (2006-2016)

Not: Veriler Avrupa Birliği İstatistik Birimi'nden (25.04.2017) alınmıştır.

1 Ekim 2017 tarihi itibarıyla Türkiye'nin tüm il ve ilçelerinde resmî 992 halk eğitimi merkezi ve 16 olgunlaşma enstitüsü olmak üzere toplam 1.011 yaygın eğitim kurumu bulunmaktadır. Bu kurumlarda 01 Ocak-01 Ekim 2017 tarih aralığında açılan 83.056 mesleki ve teknik kursa 1.978.545 kursiyer, 96.835 genel kursa 2.010.904 kursiyer ve 12.039 okuma yazma kursuna ise 89.649 kursiyer katılmıştır.

Hayat boyu öğrenme faaliyetleri kapsamında uygulanan kurs programları ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli olarak geliştirilmektedir. 2007 yılında 321 olan kurs programı sayısı 2017 yılı Ekim ayı itibarıyla 70 alanda 3.159 sayısına ulaşmıştır.

Açık öğretim okullarında 2003-2004 eğitim ve öğretim yılında kayıtlı 267.235 aktif öğrenci bulunurken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 1., 2. ve 3. dönem yeni kayıt yaptıran ve kayıt yenileyen aktif öğrenci sayısı 1.753.807 olmuştur.

Yurt dışında yaşayan ve açık öğretim okullarımızda eğitim gören vatandaşlarımızın sınav merkezi sayısı 2 ile sınırlı iken bu sayı bugün 32'ye çıkarılmıştır.

Vatandaşlarımıza sağlanan eğitim hizmeti dünyanın (Almanya, Fransa, Belçika, Avusturya, İsviçre, Hollanda, Danimarka, Azerbaycan, Suudi Arabistan, Kuveyt, İran, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Katar) belli başlı ülkeleri ile Balkan ülkelerinde yaşayan soydaşlarımız için de Bulgaristan, Makedonya, Kosova ve Gürcistan gibi merkezlere de taşınmıştır.

Bakanlığımıza bağlı olarak KKTC, Brüksel, Viyana, Kopenhag ve Strazburg'ta açık öğretim imam hatip lisesi hizmeti devam etmektedir. Açık öğretim okullarımızın yurt dışı programları ile açık öğretim imam

hatip lisesi programının yurt dışında da yaygınlaştırılması çalışmaları devam etmektedir.

Görme engelli yetişkinlerin halk eğitim merkezlerinde okuma yazma öğrenebilmeleri için yetişkin okuma yazma kitap seti Braille alfabesine çevrilmiştir. Braille Alfabe ile basımı yapılan kitapların halk eğitimi merkezi müdürlüklerine dağıtımı yapılmıştır.

Türkiye’de Hayat Boyu Öğrenmenin Desteklenmesi-II Projesi kapsamında yedi uzmanlık merkezinde otomotiv, metal, inşaat ve enerji meslek alanlarında yer alan yedi meslekte (otomotiv elektromekanikçisi, mekanik bakımcı, ısıtma ve doğal gaz iç tesisat yapımı personeli, biyogaz sistemleri personeli, ahşap kalıpcı, betonarme demircisi, betoncu, ısı yalıtımcısı ve metal işleri seri üretim tezgâh işçisi) yürütülen modüler eğitim programı geliştirilmiştir.

Geçici koruma altındaki Suriyelilerin eğitim ve diğer alanlarda desteklenmesi amacıyla 07/2017 – 06/2018 tarihler arasında yürütülmek üzere; “Türkiye’deki Suriyeli Sığınmacılar ve Ev Sahibi Topluluklar İçin Mesleki ve Teknik Eğitim ve İş Piyasası Hizmetleri (GIZ)” projesi başlatılmıştır.

Bakanlığımız ile Türkiye Yeşilay Cemiyeti arasında 23 Haziran 2017 tarihinde imzalanan “İş Birliği Protokolü” kapsamında her yaşta bağımlılıkla mücadele etmek için Bağımlılıkla Mücadele Projesi kapsamında “Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimi Kurs Programı” hazırlanmış olup Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık alanında yaygın eğitim programları arasında yerini almıştır. 81 ilden yetiştirilen toplam 704 formatör öğretmen yardımıyla ülke genelinde 22.592 öğretmene bağımlılıkla mücadele eğitimi verilerek uygulayıcı öğretmenler yetiştirilmiştir. Ülke genelinde 67.934 kursa 2.541.954 kişi katılmıştır.

Resmî kurumlar arasında hayat boyu öğrenmenin geliştirilmesi, toplumun geneline yaygınlaştırılması ve dezavantajlı kadınların güçlendirilmesi amacıyla yürütülen “Avrupa Yetişkin Öğrenme Gündemi Uygulamaları İçin Ulusal Koordinatörler Projesi”nin 4. Fazı başlatılmıştır.

Avrupa Komisyonu ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilen ve amacı; yetişkin eğitimi veren kurum ve kuruluşları çevrimiçi bir platformda buluşturarak paylaşılan bilgi, belge ve iyi örnek uygulamaları ile kurumların birbirinden öğrenmelerini desteklemek olan “EPALE Ulusal Destek Servisi - UDS Projesi”nin ilk dönem uygulaması 2016 yılında tamamlanmış olup Projenin ikinci dönem uygulaması 2018 yılında sona erecektir.

Ülkemizde geçici koruma altındaki Suriyelilerin eğitim alanında ve diğer alanlarda desteklenmesi amacıyla “Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonlarının Desteklenmesi” projesi ile Türkiye’deki Suriyeli öğrencilerin acil eğitim ihtiyaçlarına yönelik mali destek sağlanmıştır. 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla söz konusu proje faaliyetleri ile geçici eğitim merkezlerinde ve Bakanlığımız okullarındaki Suriyeli öğrencilere Türkçeyi öğretmek amacıyla sözleşmeli öğretmenler bir yıllığına görevlendirilmiş ve oryantasyon eğitimine tabi tutulmuştur.

3.2. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılmasına Yönelik Uygulamalar

3.2.1. Pansiyon Hizmetleri

Bakanlığımıza bağlı resmi ve örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören maddi imkânları sınırlı ve başarılı öğrencilerimize her yıl bütçe kanunu ile belirlenen tutarda pansiyon ücreti ödenmektedir.

Tablo 15. Pansiyon Verileri (2016-2017)

İlgili Birim	Kurum Sayısı	Yatılı Paralı Öğrenci Sayısı	Yatılı Parasız Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Yıllık Ödenen Pansiyon Ücreti
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	322		53.604	53.604	2.690
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	1.027	10.881	97.235	108.116	2.690
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	767	1.559	58.656	60.215	3.016
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	829	1.404	44.720	46.124	2.690
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	34	1	1.425	1.426	2.690
Toplam	2.979	13.845	255.640	269.485	

Not: Millî Eğitim İstatistikleri- 2016-2017.

Bakanlığımız okullarında 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 1.489 pansiyonda 285.750 öğrenci barınmakta iken **2016-2017** eğitim ve öğretim yılında **2.979** pansiyonda **269.485** öğrenci barınmaktadır.

Tablo 16. Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Kurumları (2016-2017)

	Yurt Sayısı				Yurtta Kalan Öğrenci Sayısı		
	Kadın	Erkek	Karma	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Ortaöğretim	578	1.651	26	2.255	8.120	47.802	55.922
Yükseköğretim	937	666	53	1.656	62.483	43.894	106.377
Toplam	1.515	2.317	79	3.911	70.603	91.696	162.299

Not: Millî Eğitim İstatistikleri- 2016-2017.

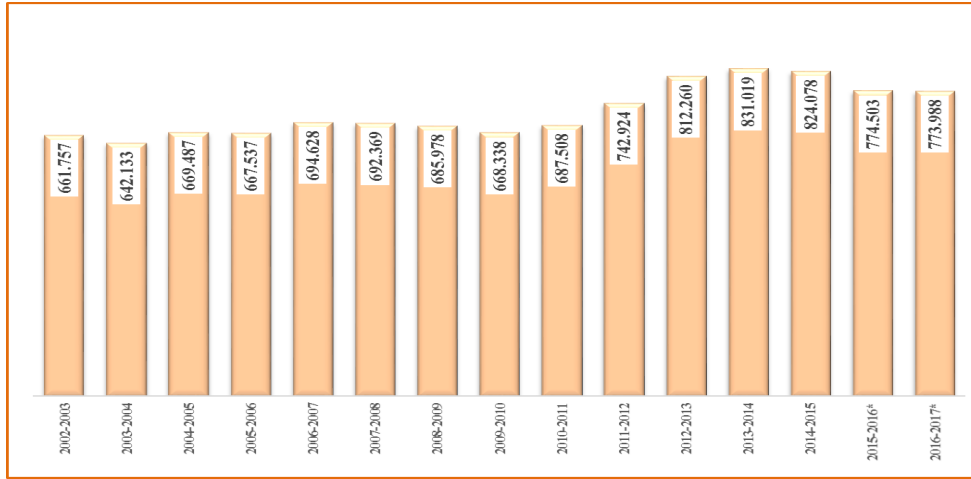
3.2.2. Taşıma Hizmetleri

Bakanlığımızca yürütülmekte olan Öğrenci Taşıma Uygulaması Millî Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında toplam 1.358.564 öğrenci (ilköğretim+ortaöğretim+engelli) taşıma hizmetlerinden faydalanmış ve 2 milyar 53 milyon 990 bin 428 TL ödeme yapılmıştır.

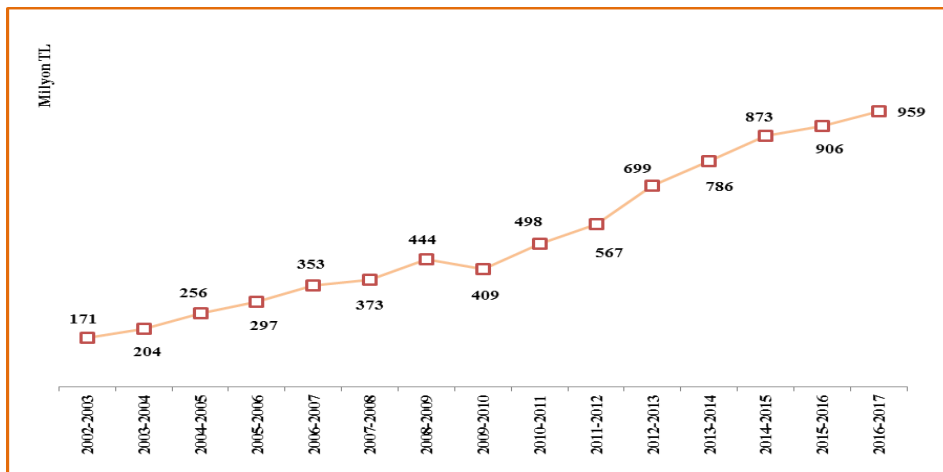
2016-2017 eğitim ve öğretim yılında toplam 773.998 ilköğretim öğrencisi taşınmış olup bunların 688.579'u öğle yemeği hizmetinden yararlanmıştır.

Grafik 5. Taşınan Öğrenci Sayıları (İlköğretim) (2002-2017)

* 7 Haziran 2017 tarihli veriler baz alınmıştır.

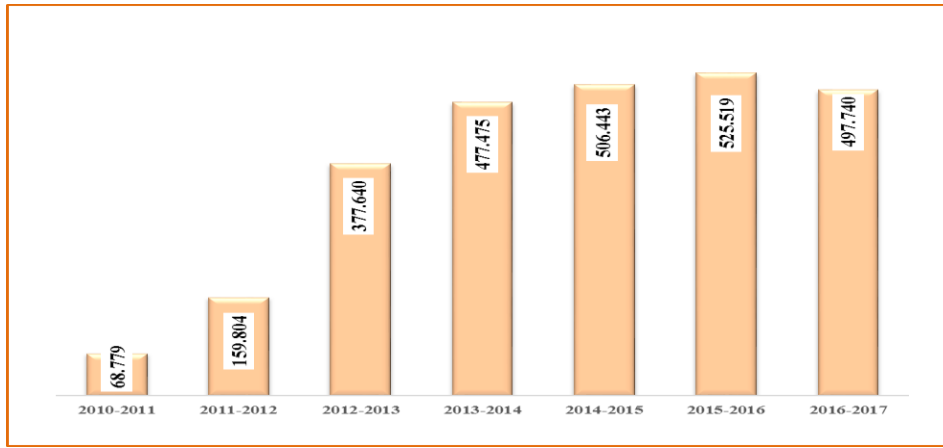
Grafik 6. Taşıma Giderleri (İlköğretim) (2002-2017)

Öğrenci taşıma uygulaması kapsamında ilköğretim öğrencilerinin taşınmasına yönelik faaliyetlerin devamlılığının sağlanması amacıyla 2018 yılı bütçemizde 1.106.300.000 TL ödenek öngörülmüştür.

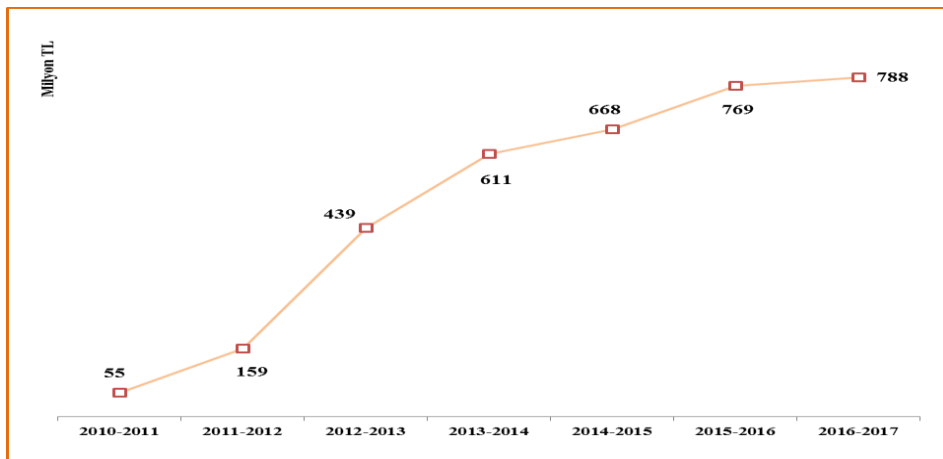
2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 497.740 ortaöğretim öğrencisi taşınmış, toplam 493.528 öğrenci de öğle yemeği hizmetinden yararlanmıştır.

Grafik 7. Taşınan Öğrenci Sayıları (Ortaöğretim) (2010-2017)

* 7 Haziran 2017 tarihli veriler baz alınmıştır.

Grafik 8. Taşıma Giderleri (Ortaöğretim) (2010-2017)

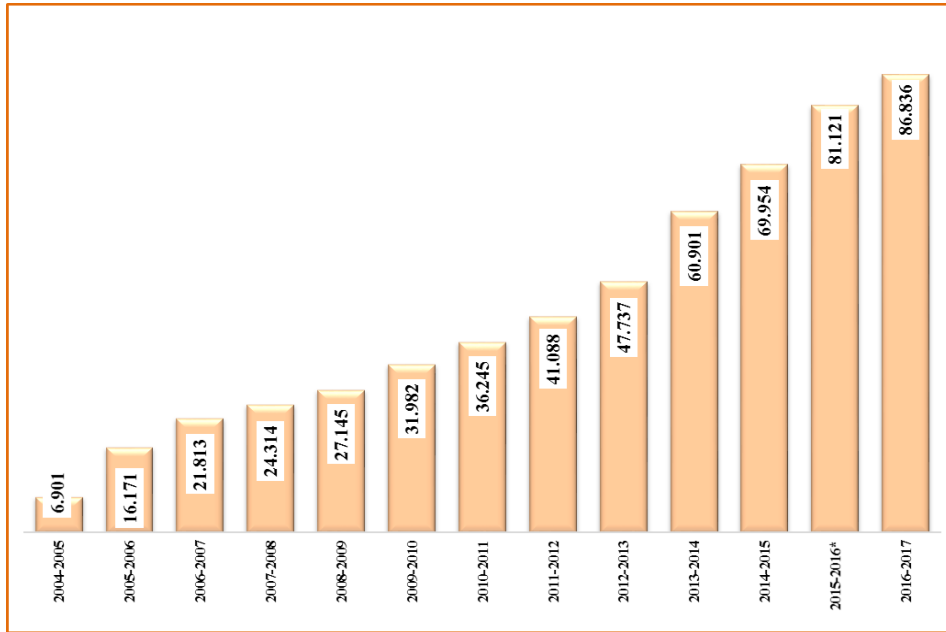

Öğrenci taşıma uygulaması kapsamında taşınan ortaöğretim öğrencilerinin taşıma giderleri için 2018 yılı bütçesinde 1.085.512.000 TL ödenek öngörülmüştür.

Diğer taraftan uygulama kapsamında taşınan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine öğle yemeği de verilmekte olup giderleri Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan karşılanmaktadır. Bu amaçla 2018 yılı bütçesinde 805 milyon TL kaynak öngörülmüştür.

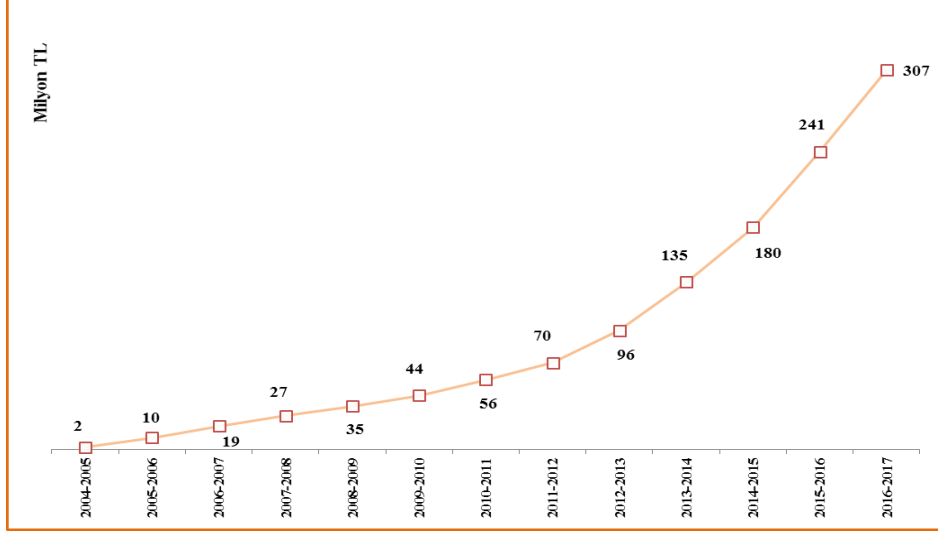
Özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci/kursiyerlerin taşınmalarına ilişkin olarak 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 86.636 öğrenci/kursiyer taşınmıştır.

Grafik 9. Taşınan Öğrenci Sayıları (Engelli) (2004-2017)

*7 Haziran 2017 tarihli veriler baz alınmıştır.

Grafik 10. Grafik 9. Taşıma Giderleri (Engelli) (2004-2017)

Uygulama kapsamında taşınan özel eğitim öğrenci giderleri Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan karşılanmaktadır. Söz konusu Fonun 2018 yılı bütçesinden bu alana 368.750.000 TL kaynak tahsisi öngörülmüştür.

3.2.3. Ücretsiz Ders Kitabı

Eğitimde fırsat ve imkân eşitliğine yönelik olarak yürütülen uygulamalardan bir diğeri de ücretsiz ders kitabı dağıtımdır. Bu uygulama kapsamında 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı için Eylül ayı itibarıyla 209 milyon 787 bin 726 adet ders kitabı dağıtılmış, bu kitaplar için 479 milyon 422 bin 524 TL ödeme yapılmıştır. 2003 yılından 2017 yılına kadar ise toplam 2 milyar 680 milyon 30 bin 389 adet ders kitabının dağıtımı yapılarak, 4 milyar 626 milyon 470 bin 672 TL ödeme yapılmıştır.

İlk defa 2014-2015 eğitim ve öğretim yılında “Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtımı” kapsamına alınan özel okulların ders kitapları da ücretsiz olarak verilmeye başlanmış ve bu uygulamaya 2017-2018 eğitim ve öğretim

yılında da devam edilmiştir. 2016-2017 eğitim ve öğretim yılının 1. ve 2. Dönemi için açık öğretim lisesi öğrencileri için 17.133.361, açık öğretim ortaokulu öğrencileri için 1.106.047 adet ders kitabı dağıtılmıştır.

Tablo 17. Ücretsiz Ders Kitabı (2003-2017)

Yıllar	İlköğretim		Ortaöğretim		Toplam Kitap Adedi	Toplam Ödeme TL
	Kitap Adedi	Ödeme	Kitap Adedi	Ödeme		
2003	81.834.281	157.523.013	-	-	81.834.281	157.523.013
2004	83.858.320	154.442.289	-	-	83.858.320	154.442.289
2005	106.510.090	174.997.782	-	-	106.510.090	174.997.782
2006	104.892.620	180.041.463	37.414.989	87.542.479	142.307.609	267.583.942
2007	122.070.013	201.989.666	35.062.367	66.292.656	157.132.380	268.282.322
2008	128.233.848	211.128.104	39.341.906	72.570.757	167.575.754	283.698.861
2009	129.004.189	186.466.684	58.428.930	99.542.475	187.433.119	286.009.159
2010	133.472.874	210.161.602	63.121.837	115.085.003	196.594.711	325.246.605
2011	129.364.298	226.656.047	85.993.271	149.477.788	215.357.569	376.133.835
2012	143.024.804	213.143.528	62.625.912	111.901.589	205.650.716	325.045.117
2013	133.586.334	204.389.156	76.167.232	125.564.566	209.753.566	329.953.722
2014	133.809.961	201.014.046	82.888.410	155.579.215	216.698.371	356.593.261
2015	156.377.910	215.388.408	80.321.981	179.697.764	236.699.891	395.086.172
2016	172.389.571	255.308.007	90.446.715	191.144.061	446.452.068	446.452.068
2017	133.181.131	253.584.775	76.606.595	225.837.749	479.422.524	479.422.524
Toplam	1.891.610.244	3.046.234.570	788.420.145	1.580.236.102	3.133.280.969	4.626.470.672

Not: Eylül 2017 tarihli veriler baz alınmıştır.

Bakanlığımız tarafından ilköğretim öğrencilerine ücretsiz olarak dağıtılacak ders kitapları için Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan 2018 yılı için 350 milyon TL kaynak tahsisi öngörülmüştür. Ortaöğretim öğrencilerinin ücretsiz ders kitabı için 2018 yılı Bakanlık bütçesine ise 222 milyon 901 bin 500 TL ödenek tahsis edilmiştir.

Görme engelli öğrencilerimiz için her yıl Braille kabartma yazı ile basılmakta olan ders kitapları ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Bu kapsamda 4.000 adet Braille baskılı okuma yazma kitabının baskı ve dağıtımı yapılmıştır.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılında birinci dönemde okutulmak üzere; ilköğretim okullarında öğrenim gören görme engelli öğrenciler için 13.300 adet, ortaokullarda öğrenim gören için ise 7.762 adet ders kitabının baskıları yapılarak dağıtımları tamamlanmıştır.

Özel eğitim uygulama merkezlerinde uygulanan eğitim programı ile bu programın uygulandığı özel eğitim sınıflarında öğrenim gören zihinsel yetersizliği olan öğrencilere 2016-2017 eğitim ve öğretim yılı için 12 ders kitabından 424.717 adet, özel eğitim mesleki eğitim merkezlerinde öğrenim gören zihinsel yetersizliği olan öğrencilere 10 ders kitabından 133.102 adet ders kitabı basılarak ücretsiz olarak dağıtılmıştır.

İşitme engelliler ilkokulları ile kaynaştırma yoluyla eğitime devam eden işitme engelli öğrencilerimiz için 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında okutulmak üzere Türkçe, matematik ve okuma yazma alanında 7 ders kitabından 12.081 adet yardımcı ders kitabının basımı ve dağıtımı yapılmıştır.

İşitme engelli öğretmenler için Türk İşaret Dili Dersi 1. Öğretim Materyalinden 3.000 adet ve işitme engelli öğrenciler için Türk İşaret Dili Dersi 1. Öğretim Materyalinden 3.000 adet basılarak dağıtımı yapılmıştır.

Okuryazar olmayan görme engelli yetişkinler için 4.000 adet Braille baskılı okuma yazma kitabının baskısı devam etmektedir.

Yurt dışında Bakanlığımıza bağlı faaliyet gösteren okullarımızın ders kitabı ihtiyacı da “Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtımı” kapsamında karşılanmaktadır. Diğer taraftan yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın

çocuklarının Türkçe ile bağlarının kopmaması için hazırlanan “Türkçe ve Türk Kültürü” ders kitapları ile Batı Trakya’da yaşayan soydaşlarımızın çocukları için hazırlanan ders kitapları, ilgili ülke ve kuruluşlara ücretsiz olarak gönderilmektedir. Dışişleri Bakanlığı ve yurt dışı temsilciliklerimiz vasıtasıyla yurt dışındaki vakıf, dernek ve STK’ların ders kitabı, kültür kitabı ve eğitim materyalleri talepleri de Bakanlığımızca karşılanmaktadır.

Yurt dışına gönderilen ders kitabı sayısı 2017 Ekim ayı itibari ile 145.874 adettir.

3.2.4. Eğitim ve Öğretimin Teşvik Ödemeleri

3.2.4.1. Şartlı Eğitim Yardımları

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında yapılan Protokol çerçevesinde; Türkiye çapında Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY) Programı uygulanmakta olup ihtiyaç sahibi ailelere, çocuklarını düzenli olarak okula göndermeleri şartıyla her ay eğitim yardımı verilmektedir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan karşılanan şartlı eğitim yardımıyla 2003 yılından 2017 yılı Haziran ayına kadar ilk ve ortaöğretimdeki öğrencilerimizin annelerine 5 milyar 885 milyon 628 bin 506 TL ödeme yapılmıştır.

Kız çocuklarımızın okullaşma oranları ile ilköğretimden ortaöğretime geçiş oranlarını artırmak amacıyla, kız çocuklarımıza ve ortaöğretime devam eden öğrencilere verilen yardım miktarları erkek çocuklardan daha yüksek tutulmuştur. İlköğretime devam eden kız çocuklarına 40 TL, erkek çocuklarına 35 TL, ortaöğretime devam eden kız çocuklarına 60 TL, erkek çocuklarına ise 50 TL aylık ödenmektedir.

3.2.4.2. Burslar

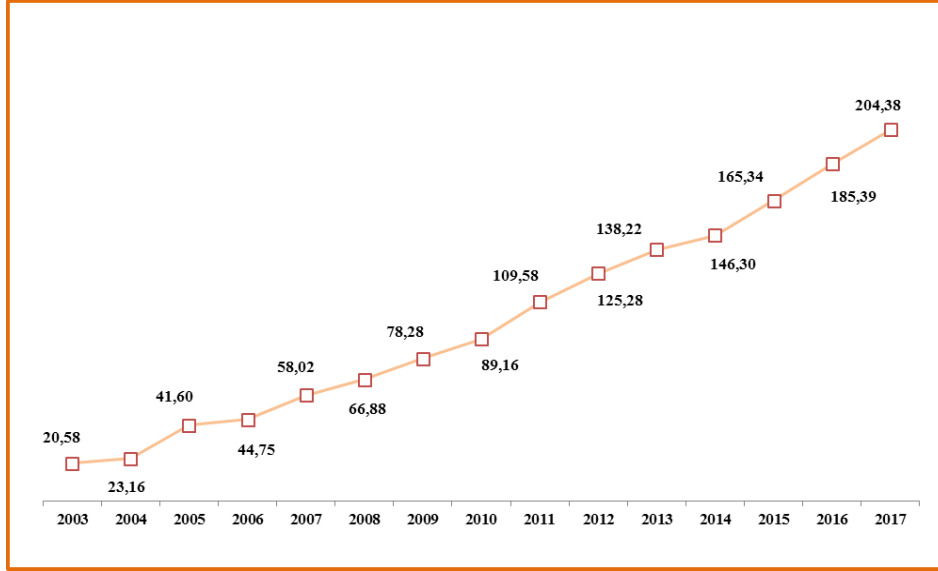
İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine verilen aylık yurt içi burs ücreti 2003 yılında öğrenci başına 13,06 TL iken, 2017 yılında 204,38 TL öngörülmüştür. İlköğretim ve ortaöğretimde burs alan öğrenci sayısı 2002 yılında 109 bin 894 iken, bu sayı 2016 yılında 207 bin 445'e yükselmiştir.

Burs alan öğrencilerin bursluluk iş ve işlemleri e-Burs modülü üzerinden elektronik ortamda yürütülmektedir.

Tablo 18. Burslar (2003-2017)

Yıl	Burs göstergesi	Aylık tutar (TL)	Öğrenci Sayısı
2003	600	20,58	86.222
2004	600	23,16	96.348
2005	1 000	41,6	116.262
2006	1 000	44,75	122.464
2007	1 200	58,02	140.258
2008	1 300	66,88	172.940
2009	1 400	78,28	184.295
2010	1 500	89,16	212.103
2011	1 700	109,58	234.188
2012	1 750	125,28	254.128
2013	1800	138,22	254.833
2014	1900	146,30	243.117
2015	1990	165,34	242.351
2016	1990	185,39	207.445
2017	1990	204,38	

Grafik 11. Burs Ücretleri (İlköğretim ve Ortaöğretim) (2003-2017)

3.2.4.3. Özel Mesleki ve Teknik Okulların Desteklenmesi

Organize sanayi bölgelerinde açılan özel mesleki ve teknik eğitim okullarında öğrenim gören her öğrenci için 2012-2013 eğitim ve öğretim yılından başlamak üzere, resmi okullarda öğrenim gören bir öğrencinin okul türüne göre devlete maliyetinin bir buçuk katını geçmemek üzere, her eğitim ve öğretim yılı itibarıyla Maliye Bakanlığı ile Bakanlığımız tarafından müştereken belirlenen tutarda teşvik verilmesine yönelik olarak 5580 sayılı Kanunun 12.maddesinde yapılan değişiklik 04.07.2012 tarihinden itibaren uygulamaya konulmuştur.

Ayrıca, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 12'nci maddesi çerçevesinde organize sanayi bölgeleri dışında açılan özel meslekî ve teknik okullarda öğrenim gören öğrenciler için eğitim ve öğretim desteği verilmesine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı doğrultusunda Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle

OSB dışında açılacak özel mesleki ve teknik eğitim okullarına da eğitim ve öğretim desteği verilmesinin esasları belirlenmiştir.

Bu uygulamalar ile mesleki ve teknik eğitimde kalitenin artırılması, sanayi kuruluşlarına kaliteli iş gücünün sağlanması ve istihdamın artırılması hedeflenmektedir. Özellikle mesleki ve teknik eğitime sanayi ve meslek odalarının yatırımı teşvik edilerek eğitim kurumu ve sanayi işbirliği sağlanacaktır. Özel mesleki ve teknik eğitim okullarına devam eden öğrenci sayısının daha da artmasını sağlayacak uygulamaların hayata geçirilmesi ile birlikte organize sanayi bölgeleri içindeki ve dışındaki özel mesleki ve teknik eğitim okullarına yatırım artacak, böylece sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikli ara eleman yetiştirilmesi sağlanacaktır. Bununla birlikte sanayide nitelikli ara eleman istihdamında artışın da önü açılmış olacaktır.

Bugün itibarıyla, resmi ve teşvik kapsamına alınan OSB içinde 35, OSB dışında ise 30 özel mesleki ve teknik eğitim okulu olmak üzere toplamda 70 özel mesleki ve teknik eğitim okulunda öğrenim gören 41.234 öğrencinin eğitim ve öğretim desteği ödemesi Bakanlığımızca karşılanacaktır.

Bu çerçevede, 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında Organize Sanayi Bölgelerinin içi ve dışında açılan özel okullarda öğrenim görülen alanlara göre öğrenci başına ödenecek miktarlar Tablo 19'da belirtilmiştir.

Tablo 19. OSB’lerde Eğitim ve Öğretim Desteği Verilecek Alanlar ve Tutarları (2017-2018)

Sıra No	Alan Adı	Destek Tutarı (TL)	
		OSB İçinde	OSB Dışında
1	Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi	4.700,00	4.600,00
2	Bilişim Teknolojisi	4.300,00	-
3	Biyomedikal Cihaz Teknolojileri	5.500,00	5.500,00
4	Denizcilik Alanı	-	6.000,00
5	Elektrik Elektronik Teknolojisi	6.900,00	6.500,00
6	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	6.400,00	6.000,00
7	Gemi Yapımı	-	6.900,00
8	Gıda Teknolojisi	6.000,00	5.800,00
9	Hayvan Yetiştiriciliği ve Sağlığı	-	5.000,00
10	İnşaat Teknolojisi	-	5.500,00
11	Kimya Teknolojisi	6.300,00	5.900,00
12	Kuyumculuk Teknolojisi	-	4.400,00
13	Makine Teknolojisi	6.900,00	6.500,00
14	Matbaa Teknolojisi	6.500,00	6.400,00
15	Metal Teknolojisi	6.300,00	5.900,00
16	Metallürji Teknolojisi	5.500,00	5.000,00
17	Mobilya ve İç Mekân Tasarımı	5.700,00	5.200,00
18	Motorlu Araçlar Teknolojisi	6.900,00	6.500,00
19	Tarım Teknolojileri	6.800,00	6.500,00
20	Tekstil Teknolojisi	6.000,00	5.700,00
21	Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme	5.600,00	5.300,00
22	Plastik Teknolojisi	6.300,00	5.900,00
23	Raylı Sistemler Teknolojisi	-	5.000,00
24	Seramik Cam Teknolojisi	5.000,00	4.400,00
25	Tasarım Teknolojisi	5.000,00	4.400,00
26	Uçak Bakım Alanı	-	5.500,00
27	Yenilenebilir Enerji Teknolojileri	6.900,00	6.700,00
28	9. Sınıf	4.300,00	4.270,00

3.2.4.4. Örgün Eğitim Yapan Özel Okul Öncesi, Özel İlkokul, Özel Ortaokul ve Özel Liselerde Okuyan Öğrencilerin Desteklenmesi

Eğitim ve öğretim desteği; yörenin kalkınmada öncelik derecesi ve gelişmişlik durumu, öğrencinin ailesinin gelir düzeyi, eğitim bölgesinin öğrenci sayısı, desteklenen öğrenci ve öğrencinin gideceği okulun başarı seviyeleri ile öncelikli öğrenciler gibi ölçütler ayrı ayrı veya birlikte dikkate alınarak belirlenmektedir.

2014-2015 eğitim ve öğretim yılında Bakanlığımızın başlatmış olduğu eğitim ve öğretim desteği uygulaması, devlet okullarındaki ikili eğitim yükünün ve derslik başına düşen öğrenci sayısının azaltılmasına önemli derecede katkı sağlayacaktır.

2014-2015 eğitim ve öğretim yılında 166.563 öğrenciye 532.832.625 TL, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında ise 313.324 öğrenciye 1.166.335.768 TL ödeme yapılmıştır.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılında geçen yıllardan hak kazanan ve bu eğitim ve öğretim döneminde yeni katılan 75.000 öğrenci ile toplamda 306.282 öğrencinin eğitim ve öğretim desteğinden faydalanması planlanmıştır.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılında ödeme miktarları Maliye Bakanlığı ve Bakanlığımızın müştereken belirlediği oranda artırılarak, eğitim ve öğretim kademesine göre yıllık 3.060 TL ile 4.280 TL arasında değişen eğitim ve öğretim desteği ödenecektir.

Tablo 20. Eğitim ve Öğretim Desteği (2017-2018)

Kurum Türü	Destek Tutarları (TL)	Destek Verilen/Verilecek Öğrenci Sayıları
Özel Okul Öncesi	3.060,00	6.000
Özel İlkokul	3.680,00	15.000
Özel Ortaokul	4.280,00	15.000
Özel Lise	4.280,00	15.000
Özel Temel Lise	3.680,00	24.000
Toplam		75.000

Not: 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında yeni katılan 75.000 öğrenci baz alınmıştır.

Böylece hem 10. Kalkınma Planında hem de Millî Eğitim Bakanlığı 2015-2019 Stratejik Planında yer alan hedeflere ulaşılması, eğitim ve öğretimde kalite odaklı rekabet ortamı oluşturulması, toplumun bütün kesimlerinden isteyen öğrencinin özel okul imkân ve fırsatlarından yararlanması sağlanmış olacaktır. Ayrıca artan destek uygulaması ile özel sektörün eğitim yatırımlarının daha da özendirilmesi ve artması hedeflerine ulaşılmış olacaktır.

3.2.4.5. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrencilerin Desteklenmesi

Her bireyin temel hak ve özgürlüklerine eşit erişim hakkı sağlanması ve bu kapsamda özel eğitim ihtiyacı olan tüm bireylerin eğitim hakkının güvence altına alınması esastır.

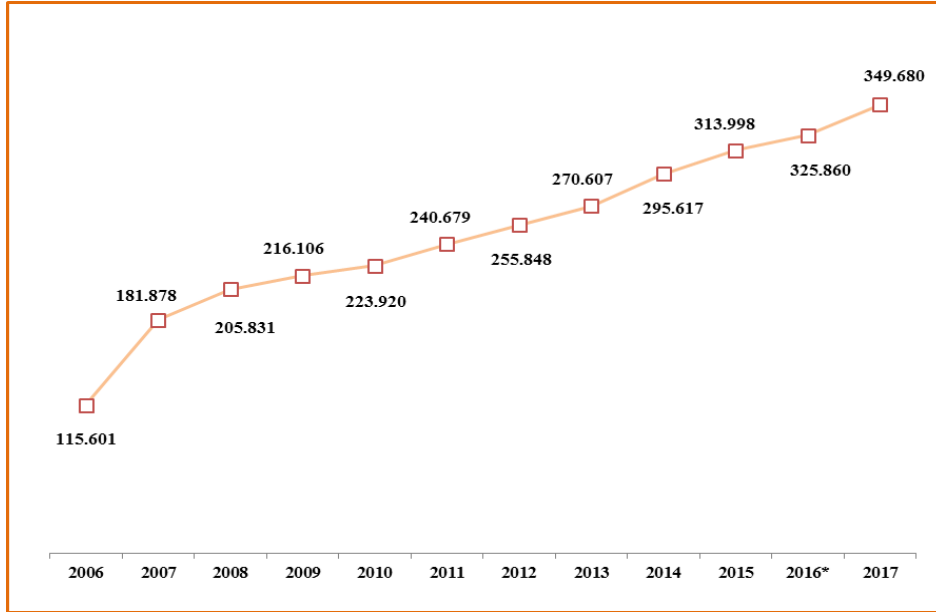
Bakanlığımız bu kapsamda görme, işitme, dil-konuşma, ses bozukluğu bulunan; ortopedik, zihinsel, otistik, sosyal, duygusal bozukluğu olan engelli bireylerden, özel eğitim değerlendirme kurulları tarafından destek eğitimi almaları uygun görülenlerin eğitim giderlerini, sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın 1 Haziran 2006 tarihinden itibaren karşılamaktadır. Bu bağlamda, engellilerin eğitim ve rehabilitasyonuna

ilişkin olarak 2006 yılından 2017 yılı Eylül ayına kadar Bakanlığımız bütçesinden 14.522.430.237,00 TL kaynak ayrılmıştır.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren 2.074 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır.

2017 yılında 5580 sayılı Kanun kapsamında açılan özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde engelli bireylere verilen destek eğitiminin bütçeden karşılanacak kısmı, katma değer vergisi hariç olmak üzere bireysel eğitim için aylık 509 TL, grup eğitimi için aylık 143 TL olarak belirlenmiştir.

Grafik 12. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrenci Sayıları (2006-2017)

*Ekim 2017 tarihleri için ödeme (tahsis) yapılan öğrenci sayısıdır. Yılsonu resmi verilerine göre farklılık arz edebilir.

3.2.5. Türkiye’de Geçici Koruma Altında Bulunan Suriye Vatandaşlarına Yönelik Olarak Yürütülen Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri

Bakanlığımız, ilgili bütün paydaşları ile iş birliği içerisinde, Türkiye’de geçici koruma altında bulunan Suriye vatandaşlarının eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik yürüttüğü çalışmalar neticesinde Suriyeli çocukların kayıp nesil olmaması ve kendilerine güzel bir gelecek inşa edebilmelerini amaçlamaktadır.

Bakanlığımız Türkiye’de geçici koruma altında bulunan Suriyelilere yönelik çalışmalarını iki ana çerçeve üzerinden yürütmektedir.

Bunlardan birincisi Türkiye’nin dört bir yanına dağılmış olarak yaşamlarını sürdüren Suriyelilerin, Türk vatandaşları ile birlikte, mevcut eğitim sistemine dâhil edilerek hizmetlere erişimlerinin sağlanmasıdır. Bu kapsamda, [Ekim 2017](#) verilerine göre yaklaşık **315.047** Suriyeli öğrenci okul öncesinden 12. sınıfa kadar Türk akranları ile birlikte eğitimlerine devam etmektedir.

Resmi ve özel okullara Suriyeli öğrencilerin kayıtları önünde hiçbir engel bulunmamaktadır. Bu öğrencilerin okullara devamı ve Türk akranları ile eşit şartlarda ve kalitede eğitim görmeleri için Bakanlığımızca program ve proje çalışmaları [devam etmektedir](#).

İkinci uygulama ise; Suriyelilerin çok yoğun bir şekilde ve bir arada yaşadığı şehirlerimizde ve onlar için oluşturulmuş geçici barınma merkezlerinde (kamplar) onlara özel olarak hazırlanmış bir program ile kendi dillerinde ve kendi gönüllü eğitim görevlilerinin desteği ile yürütülen faaliyetlerimizdir. **2016-2017** eğitim ve öğretim yılında geçici barınma merkezlerinde (kamplarda) oluşturulmuş geçici eğitim merkezlerinde yaklaşık **97.559**, şehirlerde oluşturulmuş geçici eğitim

merkezlerinde ise yaklaşık 175.956 Suriyeli öğrenci öğrenimlerine devam etmişlerdir.

Ayrıca, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı-AFAD ile iş birliği içerisinde uluslararası fonlardan da yararlanılarak Suriye uyruklu yabancıların yoğun yaşadığı il ve bölgelerde prefabrik, çelik konstrüksiyon ve betonarme okul inşa edilmiştir. Genel bütçe ve uluslararası fon kaynakları da kullanılarak okul inşaatlarına devam edilecektir.

Tablo 21. Suriyeli Öğrencilere Ait Veriler (2017)

Eğitim Kademesi	Mevcut Durum (2016 Ekim) Yaklaşık Sayılar			Öğrenim Yılı Sonu Hedefi (2017 Haziran) Yaklaşık Sayılar		
	Bakanlığa Bağlı Kurumlarda	Geçici Eğitim Merkezlerinde	Toplam	Bakanlığa Bağlı Kurumlarda	Geçici Eğitim Merkezlerinde	Toplam
Okul Öncesi	19.060	1.229	20.289	24.060	1.103	25.163
İlkokul	200.302	162.451	362.753	215.032	150.451	365.483
Ortaokul	67.846	77.811	145.657	77.486	70.811	148.297
Lise	28.199	32.024	60.223	38.199	28.024	66.223
Toplam	315.407	273.515	588.922	354.777	250.389	605.166

*Haziran 2017 tarihi itibarıyla

Eğitim kurumlarımızda ve oluşturulan geçici eğitim merkezlerinde yürütülen eğitim ve öğretim faaliyeti ile ilgili her türlü iş ve işlemi kayıt altına alacak Yabancı Öğrenciler Bilgi İşletim Sistemi (YÖBİS) adı altında bir otomasyon sistemi kurulmuştur. Bu sistem üzerinden Bakanlığımıza bağlı kurumlarda, kamplarda ve şehirlerde oluşturulan geçici eğitim merkezlerine yabancı tanıtma belgesi bulunan öğrencilerin kayıtları yapılarak, eğitim merkezlerinde görev alan öğretmenlere ve öğrencilere yönelik her türlü veriler bu sistem üzerinden takip edilebilmektedir.

Bakanlığımız, örgün eğitim faaliyetinin yanında Suriyelilere yönelik olarak yaygın eğitim faaliyetlerini de sürdürmektedir. Başta yabancılara Türkçe öğretimi olmak üzere, yüzlerce alanda halk eğitimi merkezleri üzerinden genç ve yetişkin Suriyelilere yönelik kurslar düzenlenmektedir. Mesleki beceri ve hobi kurslarına katılan Suriyeliler hem günlük ihtiyaçlarını karşılayacak gelir elde edebilecek donanımına sahip olabilmekte hem de yaşadıkları ağır travmadan kurtulabilmek ve normal hayata dönebilmek için kendilerine uğraşacak meşguliyetler bulabilmektedir.

Kamplarda ve halk eğitimi merkezlerinde bugüne kadar on binlerce Suriyeli kurslarımıza katılmış ve eğitimlerini tamamlamıştır. Mevcut kurslara [2017 yılı Ekim ayı](#) itibarıyla [299.163](#) Suriyeli devam etmektedir. Ayrıca yabancı dil Türkçe kurslarına [198.589](#) kursiyer katılmıştır.

Ülkemizde ortaöğretimlerini tamamlayan Suriyeli öğrenciler için yükseköğretim fırsatları da sunulmaya devam etmektedir. Bu kapsamda Yüksek Öğretim Kurulu ve Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) koordinasyon içerisinde üniversitelerimize Suriyeli öğrencilerimizi yerleştirmektedir.

Bakanlığımız, Türkiye’de geçici koruma altında bulunan Suriye vatandaşlarının eğitim ihtiyaçlarını desteklemek amacıyla faaliyet yürüten Birleşmiş Milletler Kuruluşları, uluslararası ve ulusal sivil toplum kuruluşları, paydaş kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve ilgili diğer paydaşlar ile iş birliği içerisinde çalışmalarını sürdürerek uluslararası topluma örnek olacak projeler yürütmeye devam edecektir.

3.3. Eğitim ve Öğretimde Kalitenin ve Kapasitenin Artırılması

3.3.1. Öğretmen Yetiştirme

Öğretmen Strateji Belgesi

Mevcut öğretmen yetiştirme sistemimizdeki sorunların çözümü için öğretmenlerin hizmet öncesinde yetiştirilmesi, mesleğe girişi, mesleki gelişimi ve öğretmenlik mesleğinin algı ve statüsünün güçlendirilmesine yönelik olarak “Öğretmen Strateji Belgesi” hazırlanmıştır. Yüksek nitelikli, iyi yetişmiş ve mesleğe uygun bireylerin öğretmen olarak istihdamını sağlamak, öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimini sürekli kılmak, öğretmenlik mesleğine yönelik algıyı iyileştirmek ve mesleğin statüsünü güçlendirmek amaçlarını gerçekleştirmek için 3 amaç, 8 hedef ve 35 eylemden oluşan “Öğretmen Strateji Belgesi”, Yüksek Planlama Kurulu’nca onaylanarak 09/06/2017 tarihli resmi gazetede yayımlanmış, belgede işbirliği gerçekleştirilmesi öngörülen kurumlar ile gerekli koordinasyonun sağlanması çalışmalarına başlanmıştır. Bunun yanı sıra;

- Fakülte-okul iş birliği süreçlerinin yeniden ele alınması,
- Aday öğretmen olarak atanabilmek için gerçekleştirilen sınavlarda asgari puan şartı getirilmesi,
- Öğretmen Yeterliklerinin ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenmesi,
- Öğretmen Akademilerinin kurulması,

faaliyetlerine ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir.

Öğretmen Yeterlikleri

Ulusal ve uluslararası düzeydeki gelişmeler ile eğitim sistemimizdeki yeniliklere uyum sağlayabilmek adına öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin güncellenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine yönelik güncelleme çalışmaları süresince çok sayıda paydaşın görüşüne başvurulmuştur. Bu bağlamda Avrupa Konseyi,

Dünya Bankası, ILO, OECD, UNESCO ve UNICEF gibi uluslararası kuruluşların eğitim ve öğretimle ilgili temel politika metinleri ve farklı ülkelerin yeterlik belgeleri incelenmiş, paydaşların katıldığı toplantılar düzenlenerek yeterlikler güncellenmiştir.

Bu kapsamda güncellenen Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri; “mesleki bilgi”, “mesleki beceri”, “tutum ve değerler” olmak üzere üç yeterlik alanı ile bunlar altında yer alan on bir yeterlik ve bu yeterliklere ilişkin göstergelerden oluşmaktadır.

3.3.1.1. Burs

Yetenekli ve başarılı öğrencileri öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına yönlendirmek ve bu programlara talebi artırmak, ayrıca öğretmenlik mesleğini cazip hale getirerek eğitimin kalitesini yükseltmek amacıyla Bakanlığımız tarafından 3580 sayılı Kanun kapsamında öğretmen yetiştiren yükseköğretim programlarını ilk beş tercihinde kazanan öğrencilere kontenjan nispetinde karşılıksız burs verilmektedir.

Tablo 22. 3580 sayılı Kanun Kapsamında Burs Alan Öğrenci Sayısı

Yılı	Alan Adı	Kontenjan Sayısı
2016-2017	Özel Eğitim Öğretmenliği	500
	İngilizce Öğretmenliği	500
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	300
	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	200
	Toplam Kontenjan	1.500
	Burs Almaya Hak Kazanan Toplam Öğrenci Sayısı	2.803
Yılı	Alan Adı	Kontenjan Sayısı
2017-2018	Özel Eğitim Öğretmenliği	450
	İngilizce Öğretmenliği	350
	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	250
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	200
	Türkçe Öğretmenliği	150
	Fen Bilimleri/Fen ve Teknoloji Öğre	150
	Toplam Kontenjan	1.550
Burs Almaya Hak Kazanan Toplam Öğrenci Sayısı	2.983	

3.3.1.2. Aday Öğretmenler

Aday öğretmenlik süreci, kadrolu/sözleşmeli aday öğretmenlerin mesleki yeterlilik, bilgi ve beceri düzeylerine katkı sağlamak, mesleğini icra ederken okul ortamına ve kültürüne uyum sürecini kolaylaştırmaktır.

Bakanlığımızın öğretmen niteliklerini artırmaya yönelik olarak son yıllarda yürürlüğe koyduğu en önemli faaliyetlerden biri, 2016 yılı Şubat ayında atamaları yapılan 30 bin aday öğretmenin, adaylık sürecindeki ilk altı aylık dönemde yetiştirilmeleri amacıyla hazırlanan ve yürürlüğe konulan “Aday Öğretmen Yetiştirme Programı”dır. Bu kapsamda aday öğretmenlerimiz tecrübeli ve mesleğinde temayüz etmiş öğretmenlerimizin danışmanlığında yoğun bir yetiştirme dönemine tabi tutulmaktadır.

Aday öğretmenler program sürecinde sınıf içi gözlem ve uygulamaları, hazırlık ve değerlendirme uygulamaları ile okul içi ve okul dışı faaliyetler gibi detaylı eğitimlerden geçirilmektedir. Danışman eşliğinde yapılan faaliyetlere ilaveten adaylardan süreç boyunca öğretmenlik ve eğitimle ilgili çeşitli kitaplar okumaları ve filmler izlemeleri istenmekte, adayların eğitimle ilgili farklı teorik ve pratik sorunların farkına varacakları seminer ve konferanslar düzenlenmekte, böylece aday öğretmenlerin millî eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek doğrultusunda sahip olmaları gereken bilgi, beceri, değer ve tutumlarla donanmaları ve entelektüel birikimlerine katkı yapacak faaliyetlerde bulunmaları sağlanmaktadır. Hem adayların hem danışman öğretmenlerin mesleki gelişimi için oldukça önemli olan bu uygulama geri bildirimler doğrultusunda daha da etkin hale getirilerek sürdürülecektir.

Bu kapsamda;

2015 -2016 yılları arasında 35.592 aday öğretmen sınava girmiş olup 35.316 aday öğretmenin adaylık süreci tamamlanmıştır.

2016-2017 yılları arasında 45.905 aday öğretmen sınava girmiş olup 44.827 aday öğretmenliğin adaylık süreci tamamlanmıştır.

2017 Mart ayında 26.893 aday öğretmen sınava girmiş 26.413 aday öğretmenin adaylık süreci tamamlanmıştır.

2017 yılı sonunda yapılması planlanan Asli Öğretmenliğe Geçiş sınavı ile yaklaşık 18.000 aday öğretmen değerlendirmeye alınacaktır.

3.3.1.3. Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri

Hizmetiçi eğitim faaliyetleri, öğretmenlere uygulanan ihtiyaç analizleriyle belirlenen mesleki-kişisel gelişim ihtiyaçları, eylem planları, ulusal veya uluslararası kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolleri, meslek kuruluşlarının ihtiyaçları, Bakanlık ve Kurum politikaları doğrultusunda planlanmakta ve yürütülmektedir.

Bunlar;

- Göreve İlk Defa Atanan Öğretmenlerin Adaylık Eğitimleri,
- Üst Görevlere Hazırlama Eğitimleri,
- Uzman Eğiticilerin Eğitimleri,
- Kişisel ve Mesleki Gelişim Eğitimleri,
- Alan Değişikliği Yapan Öğretmenlere Yönelik İntibak Eğitimleri,
- Bilgilendirme amaçlı konferans, panel, forum, sempozyum vb. eğitimler ile yükseköğretim kurumlarıyla iş birliği içinde öğretmenlere yönelik düzenlenen eğitimlerdir.

Mevcut öğretmen sayısı dikkate alındığında, yüz yüze eğitim yaklaşımıyla bütün öğretmenlerimize ihtiyaç duyulan zamanda ve alanda hizmetiçi eğitim verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle, Bakanlığımızca yüz yüze eğitimin yanında uzaktan eğitim faaliyetleri de yapılmaya başlanmıştır.

Tablo 23. Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2003-2017)

Yıl	Merkezi Faaliyetler		Mahalli Faaliyetler		Toplam Faaliyet Sayısı	Toplam Katılımcı Sayısı	
	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı			
2000	445	23.583	6.126	288.426	6.571	312.009	
2001	419	20.080	7.526	321.411	7.945	341.491	
2002	313	22.072	11.772	495.643	12.085	517.715	
2003	453	19.727	7.120	253.135	7.573	272.862	
2004	526	34.154	11.422	587.402	11.948	621.556	
2005	543	33.156	9.050	478.168	9.593	511.324	
2006	634	44.006	14.829	472.533	15.463	516.539	
2007	614	44.808	19.855	437.136	20.469	481.944	
2008	751	41.783	24.490	540.565	25.241	582.348	
2009	930	45.448	10.906	452.506	11.836	497.954	
2010	957	48.743	19.246	437.653	20.203	486.396	
2011	1.156	51.860	19.848	459.813	21.004	511.673	
2012	Yüz yüze	291	12.999	18.851	539.337	20.280	670.087
	Uzaktan			1.138	117.751		
2013	Yüz yüze	293	13.545	15.779	422.898	16.155	445.084
	Uzaktan	2	2	81	8.639		
2014	Yüz yüze	307	18.836	15.269	426.405	15.596	447.137
	Uzaktan	3	760	17	1.136		
2015	Yüz yüze	298	19.444	21.018	520.901	21.341	561.648
	Uzaktan	9	20.632	16	671		
2016	Yüz yüze	375	30.893	37.290	1.410.881	37.798	1.729.016
	Uzaktan	48	283.150	85	4.092		
2017 *	Yüz yüze	430	18.930	25.052	587.313	25.535	658.980
	Uzaktan	25	52.216	28	521		

*2017 rakamları 03/10/2017 tarihi itibarı ile alınmış geçici istatistik bilgileridir.

(Not: Öğretmenlerin birden fazla eğitime katılma durumları olduğundan bu istatistik verileri mükerrer katılımları da içermektedir.)

Suriyeli Öğretmenlerin Eğitimi

Bakanlığımıza bağlı olarak 21 ilde açılmış olan geçici eğitim merkezlerinde görev yapan Suriyeli öğretmenler için geçici bir istihdam sağlanmıştır.

Bakanlığımızca koordine edilen ve finansmanı UNICEF tarafından karşılanan, yaklaşık 20 bin Suriyeli öğretmene eğitim verilmesi kapsamında, 2017 yılında ilk aşamada 496 Suriyeli öğretmen eğitici olarak yetiştirilmiş, bu eğitimlerin devamında eğitim almış toplam 496 eğitici

tarafından yaklaşık 20.000 Suriyeli öğretmene ikamet ettikleri illerde 2 hafta süreli, 80 saatlik eğitim verilmiştir.

İkinci aşamada 599 Suriyeli öğretmen eğitici olarak yetiştirilmiş ve bu eğitimler yaklaşık 13.500 Suriyeli öğretmene ikamet ettikleri illerde 2 hafta süreli, 80 saatlik eğitim vermiştir.

Bu eğitimler toplam 160 saat olarak aşağıdaki başlıklar altında verilmiştir:

- Gelişim Psikolojisi
- Öğretmenlik Meslek Etiği
- Özel Eğitim
- Rehberlik
- Karakter ve Değerler Eğitimi
- Eğitimde Program Geliştirme
- Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Tasarımı
- Bireyselleştirilmiş Öğretim
- Türk Eğitim Sistemi Ve Okul Yönetimi
- Özel Öğretim Yöntemleri

Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığı Resmi Eğitim Kurumlarında eğitim görmekte olan Suriyeli çocukların dil ve sosyo-kültürel farklılıklar nedeniyle uyum sorunu yaşamamaları için sınıflarında yabancı uyruklu öğrenci bulunan Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenine “Kapsayıcı Eğitim” başlığı altında yabancı öğrencilerin bilgi ve becerilerinin artırılması, olumlu davranış ve güven duygularının geliştirilmesine yönelik eğitimler verilmiştir.

3.3.1.4. Öğretmen Maaşları

2002-2017 yılları arasında kadrolu öğretmen maaşlarına yönelik bilgiler Tablo 24’te sunulmuştur.

Tablo 24. Kadrolu Öğretmen Maaşları (2002-2017)

Yıllar	Maaş TL	Ek Ders TL	Maaş+Ek Ders TL
2002	470,20	165,00	635,20
2003	560,09	174,00	734,09
2004	636,82	195,00	831,82
2005	698,73	211,00	909,73
2006	823,73	310,00	1.133,73
2007	928,13	333,00	1.261,13
2008	1.196,43	364,00	1.560,43
2009	1.302,98	396,45	1.699,43
2010	1.387,85	421,14	1.808,99
2011	1.592,89	456,67	2.049,56
2012	1.769,19	507,18	2.276,37
2013	1.894,53	543,39	2.437,92
2014	2.148,45	544,80	2.693,25
2015	2.338,83	587,92	2.926,75
2016	2.628,41	659,83	3.288,24
2017	2.891,92	726,60	3.618,52

Not: 1. Tablo, Ekim 2008 tarihinden önce göreve başlayan öğretmenler için hazırlanmıştır.
1.9. derece 1. kademedeki öğretmen maaşı baz alınmıştır.

Bakanlığımız bünyesinde göreve yeni başlamış 9. derece 1. kademedeki bir öğretmenimizin maaşı 2002 yılında 470,20 TL iken, 01.07.2017 tarihi itibarıyla %515,04 artışla 2.891,92 TL'ye yükselmiştir.

2002 yılında ek ders ücretinin saati net 2,75 TL (brüt 3,26 TL) iken 2017 yılında net 12,11 TL (brüt 14,38 TL) olmuştur. Bu durumda haftada 15 saatten ayda toplam 60 saat ek ders veren öğretmenimizin ek ders ücreti 2002 yılında 165 TL iken, 01.07.2017 tarihi itibarıyla %340,36 artışla net 726,60 TL'ye yükselmiştir.

Haftada 15 saat ek ders veren bir öğretmene 2002 yılında maaşı ile birlikte toplam 635,20 TL ödenirken, 2017 yılının ikinci yarısında toplamda %469,66 artışla 3.618,52 TL ödenmektedir.

Tüm öğretmenlere, her eğitim ve öğretim yılı başında ödenen hazırlık ödeneği 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 175 TL iken, 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında %500 artışla 1.050 TL'ye yükseltilmiştir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nda yer alan 11 hizmet kolundan biri olan “Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri” kolunda faaliyet gösteren sendikalardan Bakanlığımız personeline yönelik olarak kurulan sendika sayısı 10.10.2017 tarihi itibarıyla 35'tir.

Bakanlığımızda 15 Mayıs 2017 tarihinde yapılan yetkili sendika belirleme çalışmaları sonucunda, merkez ve taşra teşkilatından 707.190 personelin “Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri” kolunda faaliyet gösteren sendikalara üyeliği bulunmaktadır.

3.3.2. Öğretim Programları ve Materyalleri Güncelleme Çalışmaları

Dünyada ve ülkemizde yaşanan sosyokültürel, bilimsel ve teknolojik gelişmeler öğrencilerin gelecekte toplumun üretken bireyleri olabilmeleri için gerekli vasıflarını da değiştirmiştir. İçerisinde bulunulan çağda öğrencilerin sahip olmaları gereken temel bilgi, beceri ve değerlerin edindirme süreci önem kazanmaktadır. Bu durum kendilerinden çok şey beklenen ve büyük umutlar bağlanan genç nesillerin daha donanımlı bir şekilde yetiştirilmesi için müfredatların yenilenmesi ihtiyacını ortaya koymuştur. Bu doğrultuda 51 dersin müfredatı; öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki gelişmeler ekseninde çağın gerekliliklerini, ferdin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yenilenmiştir.

Bakanlığımızca hazırlanan taslak öğretim programları bir yıldan fazla süren yoğun ve kapsamlı bir çalışma sonunda tamamlanmış ve 2016 yılı sonunda Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına sunulmuştur.

Taslak öğretim programları, 27 gün süre ile müfredat.meb.gov.tr İnternet adresi üzerinden kamuoyunun görüş, öneri ve eleştirilerini almak üzere askıya çıkarılmıştır. Bu süre zarfında konu ile ilgili olarak 175.342, kurumsal e-posta hesabına ise 8.850 görüş, öneri ve eleştiri gelmiştir. Görüş alma sürecinden sonra taslak öğretim programlarını hazırlayan akademisyen, uzman ve öğretmenler ile farklı alanlarda çalışan uzmanlardan oluşan 360 kişinin katılımı ile bir çalıştay gerçekleştirilmiştir.

TTKB bünyesindeki komisyonlar tarafından çalıştaydaki değerlendirmeler dikkate alınarak gerekli düzenlemeler yapılmış ve taslak müfredatlar Talim ve Terbiye Kuruluna sunulmuştur. Taslak müfredatlar, Talim ve Terbiye Kurulu tarafından uygun görüşle Millî Eğitim Bakanımıza arz edilmiş ve yenilenen müfredatlar kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Müfredat yenileme çalışmalarında; öğrencilere değer eğitiminin verilmesi, uluslararası ve ulusal belgelerde tanımlanmış olan temel beceri ve yetkinliklerin öğrencilere kazandırılması, işlevsel bilgilerin ön plana çıkarılarak konular arasında sadeleştirme/seyreltmenin yapılması olmak üzere üç ana unsur ön plana çıkmıştır.

Değer Eğitimi

Yenilenen öğretim programlarında, değerler ve değerler eğitimi öğretim programlarının odağını oluşturmaktadır. Bu doğrultuda ilgili disiplin alanlarında bulunan kazanımlarla ilişkilendirilerek adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik öğretim programları aracılığı ile öğrencilere aktarılması gereken kök değerler olarak belirlenmiştir.

Temel Beceri ve Yetkinlikler

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi, Millî Eğitim Kalite Çerçevesi ve Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi ile 21. yüzyıl becerileri olarak ifade edilen yeterlik ve beceriler doğrultusunda ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematik yeterliği, bilim ve teknoloji yeterliği, dijital yeterlik, öğrenmeyi öğrenme, inisiyatif alma ve girişimcilik algısı, sosyal ve kamusal yeterlikler, kültürel farkındalık ve ifade beceri ve yeterlikler olarak belirlenmiştir.

Sadeleştirme

Yenilenen öğretim programlarında sadeleştirme ve içerik yoğunluğunun azaltılması ön planda tutulmuştur. Bu amaç doğrultusunda; güncelliğini yitiren konular çıkarılmış veya yeni bulgulara göre düzenlenmiş, farklı ünite, konu başlıkları ve sınıf düzeylerinde tekrar eden kazanımlar çıkartılmış, öğrenci seviyesinin üstünde, üst öğretim kurumlarında ilgi duyulan meslek alanı ile ilgili olarak öğrenilebilecek kazanımlar belirlenmiş ve açıklamalar yolu ile sınırlandırılmıştır.

3.3.2.1. Yenilenen İlkokul ve Ortaokul Öğretim Programları

İlkokul ve ortaokul düzeyinde; Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Fen Bilimleri, Görsel Sanatlar, Hayat Bilgisi, İngilizce, İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi, İmam-Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler, Matematik, Müzik, Oyun ve Fiziki Etkinlikler, Peygamberimizin Hayatı, Sosyal Bilgiler, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Teknoloji ve Tasarım, Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2), Trafik Güvenliği ve Türkçe olmak üzere 18 dersin müfredatı yenilenmiştir.

3.3.2.2. Yenilenen Ortaöğretim Programları ve Materyalleri

Ortaöğretim düzeyinde; Almanca, Anadolu İmam-Hatip Lisesi Meslek Dersleri (Fıkıh, Tefsir, Dinler Tarihi, Hadis, Akaid, Kelam, Hitabet ve Mesleki Uygulama, Temel Dinî Bilgiler ve Siyer), Beden Eğitimi ve Spor, Biyoloji, Coğrafya, Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi, Felsefe, Fen Lisesi Biyoloji, Fen Lisesi Fizik, Fen Lisesi Kimya, Fen Lisesi Matematik, Fizik, Fransızca, Görsel Sanatlar, İngilizce, Kimya, Matematik, Müzik, Peygamberimizin Hayatı, Sağlık Bilgisi ve Trafik Kültürü, Tarih, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2), Türk Dili ve Edebiyatı ve Türk Kültür ve Medeniyet Tarihi olmak üzere 33 dersin müfredatı yenilenmiştir.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren hazırlık ve 9. sınıflarda kademeli olarak uygulamaya konulmuştur. Söz konusu çizelgelerde; 9-12. sınıflarda 1'er saat olan Müzik, Görsel Sanatlar Beden Eğitimi ve spor ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri 1 saat arttırılarak 2'şer saat olarak düzenlenmiş, 11. sınıflara Tarih, 10. sınıflara ise felsefe dersleri ilave edilmiştir.

Tamamlanan öğretim programları doğrultusunda güzel sanatlar liseleri için 72, spor liseleri için 20, tüm liseler ve fen liseleri için 22 olmak üzere toplam 114 kitap yazdırılmıştır.

Okuma-yazma becerileri eğitimi, İslam bilim tarihi, bilim uygulamaları ve matematik uygulamaları dersi taslak öğretim programları hazırlık çalışmaları ayrıca devam etmektedir.

3.3.2.3. Yenilenen Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Programları ve Materyalleri

Mesleki ve teknik eğitimde öğrencileri diplomaya götüren yeterliliğe dayalı modüler yapıda öğretim programları uygulanmaktadır. Mesleki ve

teknik ortaöğretimde uygulanan modüler öğretim programları ve haftalık ders çizelgeleri; Avrupa Yeterlilik Çerçevesi, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, uluslararası gelişmeler, iş hayatında ve mesleklerde meydana gelen gelişmeler, ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler, eğitim kurumlarından ve uygulayıcılardan alınan geri bildirimler, uluslararası sınıflamalar ve standartlar, eğitim politikaları, protokoller, AR-GE raporları, TÜİK ve diğer kurum/kuruluş verileri referans alınıp kazanımlara dayalı olarak sektör, ilgili sivil toplum kuruluşları, üniversite temsilcileri, alan uzmanları ve meslek elemanlarının katılımı ile oluşturulan komisyonlarca hazırlanmakta ve güncellenmektedir.

Güncellenen ve uygulamaya konulan öğretim programlarına uygun olarak bireysel öğrenme materyaline değerler etkinliği başta olmak üzere iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konular yansıtılmaktadır.

Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde eğitim ve öğretime devam eden 53 alanın 199 dalına ait haftalık ders çizelgeleri ve çerçeve öğretim programları yenilenmiştir. 9 Kurul Kararı ekinde 40 adet özel kurs programı kabul edilmiştir.

02.12.2016 tarihli ve 6764 sayılı “Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” kapsamında çıraklık eğitimi zorunlu eğitim kapsamına alınmıştır. Bu kapsamda, mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında öğretimi yapılan alan/dallar ile mesleki eğitim merkezlerinde uygulanan alan/dalların uyumlaştırma çalışmaları gerçekleştirilmiştir. 27 alan, 141 meslek dalında öğretim programı geliştirme çalışmaları tamamlanmış, 23 dala ait haftalık ders çizelgeleri ve çerçeve öğretim programları uygulamaya konmuştur.

Mesleki eğitim merkezlerinde uygulanmak üzere “Tekstil Ürünleri ve Halı Temizleme Dalı” öğretim programı uygulamaya konulmuş, “Değirmen

Makineleri İmalatı” dalının öğretim programı geliştirme çalışmalarına ise devam edilmektedir.

Mesleki ve teknik ortaöğretim okullarının 9. sınıfında uygulanan Mesleki Gelişim dersine “Meslek Ahlakı ve Ahilik Modülü” eklenmiş, yeni hazırlanan öğretim programı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından onaylanmıştır.

Geçici koruma altındaki bireylerin Türkçe öğrenmeleri ve mesleki eğitim almalarına yönelik olarak Anadolu meslek ve Anadolu teknik programları 9. sınıf haftalık ders çizelgesi 2016-2017 eğitim ve öğretim yılından itibaren uygulamaya konulmuştur.

Hazırlanan öğretim programlarına uygun olarak yazımı tamamlanan bireysel öğrenme materyalleri öğrenci, öğretmen ve iş hayatının kullanımına sunulmuştur.

Muhasebe ve finansman, pazarlama ve perakende, büro yönetimi ve bilişim teknolojileri alanlarında yer alan mesleki İngilizce derslerinde okutulmak üzere hazırlanan mesleki İngilizce ders materyalleri güncellenerek öğrenci, öğretmen ve diğer ilgili tüm paydaşlarımızın kullanımına sunulmuştur.

"Meslekî Yeterlilik Kurumu Meslekî Yeterlilik Belgesi Zorunluluğu Getirilen Mesleklere İlişkin Tebliğ” ekinde yer alan 48 meslekle ilgili ulusal meslek standardı ve ulusal yeterliliklerin mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında önceki yıllarda öğretimi yapılan bölüm programları ile halen öğretimine devam edilen alan/dal öğretim programlarının eşleştirmeleri yapılmıştır.

Özel eğitim mesleki eğitim merkezlerinde 18 alandan 7 meslek alanının program güncellemeleri yapılmış olup Talim ve Terbiye Kuruluna sunulmak üzere hazırlanmıştır. Türk İşaret Dili 2. ve 3.sınıf öğretim

materyallerinin (öğretmen ve öğrenci kitabının) basımı ve dağıtımı yapılacaktır.

Orta/ağır zihinsel engelli öğrenciler ile otizmi olan öğrencilerin eğitim gördüğü özel eğitim uygulama okulu (I. ve II. Kademe) ile özel eğitim iş uygulama okulu (III. Kademe) eğitim programlarının ve bu programlara yönelik öğretim materyallerinin hazırlama çalışmalarına başlanmıştır.

Özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar için erken çocukluk 0-36 ay ve okul öncesi 36-72/78 ay eğitim programlarının ve bu programlara yönelik öğretim materyallerinin hazırlanması çalışmalarına başlanmıştır. Program ve materyal çalışmalarının 2018 yılında bitirilmesi planlanmaktadır.

3.3.3. Ders Kitapları ve Materyalleri İnceleme Süreci

Öğretim materyalleri ve ders kitapları inceleme ve değerlendirme sürecini yeniden düzenleyen Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği çerçevesinde inceleme ve değerlendirme çalışmaları etkili bir şekilde yürütülmektedir.

Yürürlükte olan mevzuata göre taslak ders kitaplarının incelenmesi 18 aya kadar uzayabilen bir süre içinde gerçekleşirken, yeni düzenlemede incelenmek üzere e-Müfredat sistemine (panel sistemi) başvurusu yapılan tüm kitapların inceleme işlemleri 4 ay içinde sonuçlandırılmaktadır. Bu durum, sektörde kaynakların rasyonel ve verimli kullanılması açısından önemli bir yenilik olarak değerlendirilmekle birlikte, yeniden tasarlanan inceleme ve değerlendirme sistemi sektörün kapasitesinin geliştirilmesine de önemli katkılar sağlamıştır.

Panel sisteminde [inceleme/değerlendirilmede](#) ders kitaplarının; Anayasada ve Millî Eğitim Temel Kanununda açıkça hükme bağlanmış eşitlik ilkesini gözeterek, temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen ve her türlü ayrımcılığı reddeden bir yaklaşımla hazırlanması, konuların

işlenişinde ya da örneklerde insanların ve olayların sunulmasında toplumsal eşitlik ilkesinin gözetilmesi, içerikte ve görsel öğelerde bireylerin hak ve özgürlüklerini ihlal edecek unsurlar bulunmaması, insan haklarına aykırı, ayrımcılık ve önyargı niteliği taşıyan ifadeler kullanılmaması, taslak ders kitabında kullanılan birey adlarının eşitlik ve genellik ilkesinin gereği olarak, toplumda kullanılan adlardan dengeli biçimde seçilmesi, toplumun yalnızca belirli bir kesimini temsil edecek şekilde kullanılmaması, verilen örneklerde ve kullanılan karakterlerde cinsiyet açısından makul bir denge gözetilmesi, anlatım, görsel öğe ve çizimlerde toplumun değer yargıları, giyim ve hayat tarzının doğru olarak yansıtılması, toplumun bir kesimini, siyasi görüşü ya da düşünce biçimini küçük düşüren veya önyargı oluşturabilecek anlatımlara yer verilmemesi, yönleriyle incelenmesi esastır.

Bu esaslar çerçevesinde yürütülen ders kitabı inceleme/değerlendirme süreci gerek işleyiş gerekse incelemedeki kriterler bazında standardizasyona kavuşmuştur. Aynı zamanda sistemin geliştirilmesine yönelik çalışmalar **yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir.**

E-Müfredat sisteminin otomasyon kapasitesinin artırılmasına yönelik çalışmalar da yapılmaktadır. Bu sayede sistemin güvenli bir şekilde süreçteki değişim ve gelişmelere duyarlılığının artırılması sağlanacaktır.

Ayrıca E-müfredat sistemine yayınevleri/Hizmet Birimleri tarafından girilen taslak ders kitaplarındaki süreç içerisinde gözden kaçabilecek benzerliklerin (intihal) tespitini güvenilir bir şekilde yapmak amacıyla web tabanlı hizmet veren yazılım programı da hazırlanmaktadır.

Son olarak panel sisteminin geliştirilmesi kapsamında süreci daha verimli, nitelikli ve etkili kılabacak Yönetmelik ve yazılım güncelleme çalışmaları yapılmaktadır.

3.3.4. Destekleme ve Yetiştirme Kursları

2015-2016 eğitim ve öğretim yılında örgün ve yaygın ortaokul, ortaöğretim ve mezun öğrencilerimize yönelik başlamış olan destekleme ve yetiştirme kursları, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında devam etmiş ve 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında da devam etmektedir. Bu kurslar, öğrencilerin derslerde edindikleri kazanımları pekiştirmelerine katkı sağlamak, özel ilgi ve yeteneklerini geliştirmek amacıyla günden güne artan taleple hizmet sunmaya devam etmektedir.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılı “I. Dönem Destekleme ve Yetiştirme” kursları 23.391 kurs merkezinde başlamıştır. 4.287.620 öğrenci ve kursiyer bu kurslardan yararlanmak üzere başvuruda bulunmuştur. 14.666’sı ücretli, 285.082’si kadrolu toplam 299.748 öğretmen de bu kurslarda görev almak için müracaat etmiştir. (kurs sayısı 23.009 mu)

3.3.5. Fiziki Alt Yapı

Doğal nüfus artışı ve okullaşma oranlarının artırılmasına yönelik çalışmalar sonucunda okula devam eden öğrenci sayısında her yıl önemli artışlar gerçekleşmektedir.

Derslik sayısı ve donanım, öğrencilerimize en uygun eğitim ortamlarının sağlanması hedefini en çok etkileyen hususların başında gelmektedir.

Eğitim Tesisleri ve Alt Yapı

Millî eğitimin genel ve özel amaçları doğrultusunda, toplumun her ferdine yetenekleri ölçüsünde kaliteli eğitim ortamının sağlanması öncelikli hedeflerimizdendir. Hükümetimizin eğitimi öncelikli alan olarak değerlendirmesi ile birlikte toplumda oluşan farkındalık sonucunda son yıllarda sürekli artan eğitim ihtiyacının karşılanması ve kaliteli eğitimin toplumun hizmetine sunulması, eğitime daha çok kaynak ayrılmasının yanı

sıra, eğitime ayrılan sınırlı kaynakların daha etkin ve verimli kullanılması ile sağlanabilmektedir.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında örgün ve yaygın resmi okul sayımız 54.463'e derslik sayımız da 561.895'e ulaşmıştır.

Bu gelişmeler çerçevesinde genel bütçe kaynağı dışında bütçe dışı kaynaklar da harekete geçirilerek hayırsever kişi, kurum ve kuruluşların katkıları ve düzenlenen kampanyalarla 2003 yılından bu yana 48.463 derslik yaptırılmıştır.

Tablo 25. Okul Sayıları ve Derslikler (Resmi) (2016-2017)

Eğitim Kademesi	Okul Sayısı	Derslik Sayısı
Resmi Okulöncesi (*)	4.089	16.727
Resmi İlkokul	24.155	225.945
Resmi Ortaokul	16.397	159.464
Açık Ortaokul	1	-
Resmi Ortaöğretim	8.457	152.269
Açıköğretim Lisesi	1	-
Yaygın Eğitim (Resmî)	1.363	7.490
Toplam	54.463	561.895

(*) Okul öncesi eğitimde 19.731 resmi anasınıfı okul sayılarına dâhil edilmemiştir.

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri 2016-2017.

Anasınıfı derslik sayısı bulunduğu kurumların derslik sayısında gösterilmiştir.

2003 yılından itibaren hayırseverlerimizin yaptırdığı derslikler dâhil olmak üzere toplam 282.166 derslik tamamlanarak eğitim ve öğretim hizmetine sunulmuştur.

Tablo 26. Yapılan Derslik Sayıları (2003-2017)

Yıl	İlköğretim (Anaokulu/Anasınıfı Dahil)	Ortaöğretim (Mesleki Teknik Dahil)	Yaygın Eğitim	Eğitime %100 Destek	Toplam
2003	14.569	553	131	-	15.253
2004	18.355	2.476	104	7.143	28.078
2005	21.207	683	155	6.653	28.698
2006	20.049	1.336	114	6.744	28.243
2007	11.146	928	124	3.530	15.728
2008	14.674	716	42	1.358	16.790
2009	7.452	1.720	48	624	9.844
2010	11.598	2.725	27	2.967	17.317
2011	4.974	1.763	54	3.011	9.802
2012	10.255	4.300	72	4.079	18.706
2013	9.826	3.849	125	3.466	17.266
2014	18.857	6.812	68	3.011	28.748
2015	9.158	4.468	1	1.518	15.145
2016	9.200	7.781	12	2.985	19.978
2017	5.472	5.542	182	1.374	12.570
Toplam	186.792	45.652	1.259	48.463	282.166

Not: Hayırseverler, Dünya Bankası Kredisi, Avrupa Birliği Hibesi, Millî Piyango İdaresi, İMKB, Türk Telekom A.Ş. ve TOKİ kaynakları ile yaptırılan derslik sayıları dâhil edilmiştir.

Eğitim yapılarına uygulanan projelerimize ilave olarak 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la, ilkokul (4 yıl) + ortaokul (4 yıl) + lise (4 yıl) olması nedeniyle değişen ihtiyaç programları da dikkate alınarak, anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise, imam hatip ortaokulu, imam hatip lisesine ait 28 adet eğitim yapısının projeleri ile 100, 200 ve 300 kapasiteli öğrenci pansiyonlarının mevcut projeleri revize edilmiş olup otel tipi oda sistemine uygun binaların projeleri tamamlanarak uygulamaya konulmuştur.

Mevcut duruma ilave olarak eğitim kurumları yeni tip proje alternatifinin geliştirilmesi ve özel eğitim uygulama merkezi, özel eğitim anaokulu, özel eğitim iş uygulama merkezi, özel eğitim mesleki eğitim merkezi, rehberlik ve araştırma merkezi, bilim ve sanat merkezi, çok amaçlı salon ve mescit, öğretmenleri, mesleki eğitim merkezi ve halk eğitim merkezine ait değişik kapasitelerde yeni tip proje yaptırılmasına ilişkin mimari ve mühendislik tip projeleri ihaleleri tamamlanmış olup projelendirme aşamasına 2017 Ocak ayında geçilmiştir. Projelerin, 2017 yılı sonuna kadar tamamlanarak 81 İl Valiliğine gönderilmesi planlanmaktadır.

Çocuklarımıza ve gençlerimize günümüzün ve geleceğin ihtiyaçları doğrultusunda, nitelikli ve ileri bir eğitimin verilebilmesi için öğretim programlarını destekleyen eğitim materyalleri, ders ve laboratuvar araç-gereçleri gibi, en son teknolojilere haiz eğitim ortamlarının sağlanması yönünde çalışmalara devam edilmektedir.

Güncellenen ders programları doğrultusunda derslerde kullanılan araç-gereçlerin tanımlanması ve standartlarının belirlenmesine yönelik olarak “Derslik/Pansiyon Donatım ve Ders Araç-Gereçleri Standartları” belirlenen malzemeler için üretime ve satın almaya esas teşkil eden teknik şartnameler hazırlanmış olup prototip geliştirme çalışmaları yürütülmektedir.

Ayrıca; gelişen teknolojilerden gerektiği şekilde ve amaca uygun olarak yararlanabilmek, öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlığını geliştirmek ve eğitim ve öğretimde atılan adımları kütüphaneleri etkili kullanarak desteklemek amacıyla okul kütüphanelerine yenilikçi bir bakış açısı getirilmiştir.

Zenginleştirilmiş kütüphaneler; bilgisayar, zekâ oyunları, okuma ve dinleme materyallerinin bir arada bulunduğu, sesli ve elektronik kitaplar gibi alternatif okuma seçeneklerinden öğrencilerin faydalanabildiği, taşınabilir tekerlekli raflarıyla, ahşap ve kumaş malzemelerle kaplanmış

duvarlarıyla, estetik ve pedagojik açıdan uygun renkleriyle çocuklarda okuma alışkanlığı ve zevki uyandırarak, onları kütüphaneye çekecek mekânlar şeklinde tasarlanmıştır.

Bakanlığımızın diğer kurum ve kuruluşlarla (sivil toplum kuruluşları, belediyeler, okul aile birlikleri, hayırseverler, il özel idareleri vb.) yaptığı iş birliği ve protokoller sonucunda zenginleştirilmiş kütüphane sayısı [02 Ekim 2017](#) tarihi itibarıyla [81](#) ilde toplam [1.225](#)'e ulaşmıştır. Bunların [1.084](#)'ünün kurulum ve donatımı Bakanlığımız genel bütçe ödeneğinden karşılanmıştır. [2017 okul kütüphanelerine Bakanlığımız yayını kültür kitaplarından 9.646 adet kitap gönderilmiştir.](#) Bakanlığımız Arşiv ve Dokümantasyon Kütüphanesinde bulunan koleksiyonların dijitalleştirme ve kataloglama çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımız tarafından İstanbul, Ankara, İzmir ve Trabzon illerinde “Yaşayan Eğitim Müzeleri” kurulması çalışmaları başlatılmıştır. 200 yıllık tarihi geçmişi bulunan İzmir Cumhuriyet Eğitim Müzesi binasının restorasyonu tamamlanmış olup çağdaş müzecilik anlayışına uygun şekilde tefrişi ve donatımı sağlanarak [2017 yılında hizmete açılmıştır.](#)

Millî Eğitim Dergisi Mayıs 2017 Bahar sayısının, güzel sanatlar ve spor liselerinde okutulan “Müze Eğitimi” dersini desteklemek ve müze eğitimi farkındalığını artırmak için “Müze Eğitimi/Eğitim Müzesi Özel Sayısı” olarak [yayınlanmıştır.](#)

2023 Yayın Projesi kapsamında 2015 yılından başlayarak 2023 yılına kadar 2023 kültür kitabının basılması hedefine yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bu kapsamda [2017 yılında 38](#) kültür kitabının baskısı yapılmıştır.

İlköğretim ve ortaöğretimde biyoloji, fen bilgisi, fizik, kimya, mesleki uygulama laboratuvarı ve yabancı dil laboratuvarı sayısı 2002-2003 eğitim

ve öğretim yılında 21.849 iken, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 39.776'ya ulaşmıştır.

İlköğretim ve ortaöğretimde kütüphane sayısı (sınıf kitaplıkları hariç) 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 14.478 iken, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 23.294'e ulaşmıştır.

Özel Okul ve Derslik Sayıları

Özel öğretim kurumlarının nitelik ve niceliğinin artırılması, eğitim sistemimizde kalite ve rekabet odaklı eğitim hizmetlerinin verilmesine katkı sağlayacaktır. Bakanlığımız 2015-2019 Stratejik Planında ve 10. Kalkınma Planında özel sektörün eğitim ve öğretimdeki payını artırmak amacıyla teşvik uygulamaları geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Tablo 27. Özel Okul Verileri (2016-2017)

Eğitim Kademesi	Okul Sayısı	Derslik Sayısı
Örgün Eğitim (Özel)	10.053	100.029
Özel Okulöncesi	4.630	22.550
Özel İlkokul	1.324	22.325
Özel Ortaokul	1.481	17.672
Özel Ortaöğretim	2.618	37.482
Yaygın Eğitim (Özel)	11.374	68.318
Genel Toplam	21.427	168.347

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri 2016-2017.

Not: T.C. Aile ve Sosyal Politika Bakanlığına Bağlı özel okul öncesi kurumlar dâhil edilmiştir.

Özel okula dönüşmek isteyen dershanelere yirmi beş yıla kadar arsa tahsisi veya on yıla kadar bina kiralama imkânı tanınmıştır. Ayrıca özel öğretim kurumları mevzuatında değişiklik yapılarak, okula dönüşme taahhüdünde bulunan özel dershanelerin 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı sonuna kadar buldukları binalarda okul olarak faaliyet göstermelerine imkân tanınmıştır.

Dönüşüm Programına dâhil olan kurumlar, 2018-2019 eğitim ve öğretim döneminin sonuna kadar eğitim faaliyetlerine devam edebilecekler ve bu dönem sonunda taahhüt ettikleri okul türüne dönüşecektir. Dönüşüm işlemlerini yerine getirmeyen kurumlar resen kapatılacaktır.

3.3.6. FATİH Projesi

Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşüm vizyonu; “bilim ve teknoloji üretiminde odak noktası haline gelmiş, bilgi ve teknolojiyi etkin bir araç olarak kullanan, bilgiye dayalı karar alma süreçleriyle daha fazla değer üreten, küresel rekabette başarılı ve refah düzeyi yüksek bir ülke olmak” şeklinde belirlenmiştir. Bu doğrultuda Eğitimde FATİH Projesiyle, her öğrencinin küresel rekabette sahip olması gereken 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılması ve geleceğin insanının bugünden yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

2011 yılında FATİH Projesi ve EBA'nın hayata geçirilmesine yönelik adımların atılmasıyla beraber 2013 yılından itibaren Bakanlığımız adına katılmaya başladığımız tüm yurt içi ve yurt dışı organizasyonlarında (fuar, konferans, çalıştay, sempozyum, zirve vb.) Eğitimde FATİH Projesi ve EBA platformunun tanıtılması, projeye katkı sağlayacak iş birliklerinin ve yeniliklerin değerlendirilmesi sağlanmıştır. Katılım sağlanan yurt dışı fuarlardan elde edilen izlenimler doğrultusunda dünyada Eğitimde FATİH Projesi gibi projelere yönelim olduğu ve birçok ülkenin eğitim bakanlıklarının benzer proje planlamalarına yöneldiği görülmüştür. Ancak FATİH Projesi kadar kapsamlı ve devlet destekli bir projeye rastlanmamıştır.

Eğitim Bilişim Ağı (EBA), eğitim kalitesinin ve fırsat eşitliğinin artırılmasını ve başarı düzeyinin geliştirilmesini hedefleyen FATİH Projesi'nin önemli bileşenlerinden biridir.

EBA, öğretmen ve öğrencileri tanıyan, bireyselleştirilmiş öğrenim imkânı sağlayan, kullanıcıya yapay zekâ algoritmalarını da kullanarak geri dönüşler yapan ve önerilerde bulunan, verileri analiz edebilen, raporlama yapabilen yeni nesil bir sistemdir.

Eğitim- öğretim sürecinde bilişim teknolojileri vasıtasıyla eğitim içeriklerinin etkin kullanılmasını sağlamak amacıyla kurulan EBA; sınıf seviyelerine uygun, güvenilir ve incelemeden geçmiş doğru içeriklerin bulunduğu sosyal bir eğitim platformudur. Bu platformda öğretim programları, bilgi teknolojileri destekli öğretime uyumlu hale getirilerek eğitsel içerikler olarak sunulmaktadır.

Öğretmenlerin EBA' ya katkı sağlayabilmesi ve e-içerikler geliştirebilmesi amacıyla yüz yüze ve uzaktan eğitim yöntemleriyle eğitimler düzenlenmektedir.

Öğretmenlerimizin de katkı ve destekleriyle zenginleştirilen video, simülasyon, ses, görsel, animasyon, e-kitap, etkileşimli sözlük, e-dergi, sunum dosyası, eğitsel oyun türlerinden oluşan zengin içerikleri öğretmen, öğrenci ve velilere tamamen ücretsiz olarak sunan EBA, kısa zamanda K12 düzeyinde dünyanın en büyük eğitim portalları arasında yerini almıştır. Sayfa gösterimi sayısı ile şimdiden eğitim alanında dünyada en çok ziyaret edilen internet sitelerinden biri haline gelmiştir. EBA'ya öğrencilerimiz ve öğretmenlerimiz her zaman, her yerden internet üzerinden ulaşabilmektedir.

Görme engelli bireyler için hazırlanan sesli kitaplar, işitme engellilere yönelik hazırlanan öğrenme materyalleri, EBA'ya yüklenmiş olup ayrıca bu ders içerikleri fiziki ortamda da çoğaltılıp (CD, DVD vb.) öğrencilere ulaştırılmaktadır. Tablet bilgisayarlara da yüklenebilen bu içeriklerin çevrimiçi olarak güncellenmesi hizmeti, engelli bireyler için sürdürülen hizmetlerden biridir.

Ayrıca EBA'nın sosyal ve sanatsal yönünü ön plana çıkaracak, öğrencileri bilgisayar başına hapsedilmekten kurtaracak etkinlikler düzenlenmesi de EBA'nın gündemindeki bir başka önemli konudur. Bu amaçla “EBA Yarışmaları” adı ile resim, fotoğraf, kısa film, deney videoları vb. seri yarışmalar da düzenlenmektedir.

“Eğitimde tek adres” sloganıyla yola çıkan EBA, kamu kurum ve kuruluşları, STK’lar, üniversiteler, belediyeler ve özel sektör tarafından geliştirilen içerikleri de bünyesine almakta ve hedef kitleye ulaştırmaktadır.

Özgür ve sınırsız kullanım olanağı sunması ile de fırsat eşitliğini sağlamada önemli bir bileşen haline gelen EBA'nın yazılım ve içeriklerinin güncellenmesi, zenginleştirilmesi ve geliştirilmesi için donanım alt yapısının daha da güçlendirilmesi zorunluluk haline gelmiştir.

FATİH Projesi kapsamında 432.288 adet Etkileşimli Tahta okullarımıza kurulmuştur. 14.933 okulda 1.008.971 adet uç kurulumu yapılmıştır. Altyapısı tamamlanan okullara VPN internet erişimi verilmektedir. Bu konuda çalışmalarımız devam etmektedir. Okulların altyapılarının yapılması ve sınıflara Etkileşimli Tahtların kurulması devam edecektir. Her okul bu teknolojik imkânlardan faydalanacaktır. Okulların altyapılarının bu anlamda iyileştirilmesi için planlamalar yapılmaktadır. FATİH Projesinin sürekliliği için yeni modeller geliştirilmektedir. Öğrenci ve öğretmenlerimize taşınabilir bilgisayar seti dağıtımını da devam edecektir.

Öğretmenlerin teknolojik altyapılarını güçlendirmek, Bilişim Teknoloji (BT) araçlarının etkin bir şekilde sınıflarda ve eğitimde kullanılmasını sağlamak amacıyla öğretmenlere yönelik olarak yüz yüze ve uzaktan eğitim yoluyla hizmet içi eğitimler verilecektir. 2018 yılı içerisinde merkezî olarak planlanan hizmet içi eğitimler ile öğretmenlerin FATİH

Projesi kapsamındaki çeşitli eğitimler aracılığıyla bilgilendirilmesi hedeflenmektedir.

3.3.7. Bakanlık Hizmetlerinde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı

Teknolojik yeniliklerin hızla artması ve ekonomide önemli bir pay haline gelmesi eğitimde teknoloji kullanımını da gerektirmektedir. Eğitimde teknoloji kullanımına bakıldığında teknolojinin üretildiği ülkelerde eğitimde de kullanıldığı gerçeği ortaya çıkmaktadır. Türkiye de dünyadaki bu gelişmelere katılarak eğitimde teknoloji kullanımı noktasında yoğun bir çaba sarf etmektedir.

Bakanlık olarak enformasyon teknolojilerini eğitim ve öğretimin tüm alanlarında kullanmaktayız.

Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurum Standartları

Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Standartları (Kurum Standartları) Sistemi ülke genelinde tüm resmi okul öncesi eğitim kurumları, ilkokullar, ortaokullar, imam hatip ortaokulları ve yatılı bölge ortaokullarında çocuklara yönelik sunulan her türlü eğitim hizmetine ilişkin verilerin toplanması, analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve sonuçların iyileştirici çalışmalarda kullanılması amacıyla geliştirilmiş bir sistemdir.

MEBBİS veri tabanı üzerindeki “Kurum Standartları Modülü” yurt genelinde tüm resmi okul öncesi eğitim kurumları, ilkokul, ortaokul, imam hatip ortaokulları ve yatılı bölge ortaokullarında yönetici, öğretmen, veli ve çocukların kurumlarını değerlendirmeleri için her eğitim ve öğretim yılının ikinci döneminde veri girişlerine açılmaktadır.

Kurum Standartları Modülü’nde kullanım kolaylığı sağlamak üzere sisteme veri girişi yapacak öğrenci, veli, öğretmen ve yöneticilerin rolleri

ile veri giriş işlemlerini nasıl ve hangi amaçla yapacaklarını teknik olarak açıklayan “Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Standartları Veri Girişi Rehber Kitabı” hazırlanmış ve kullanıcılara sunulmuştur. Kurum Standartlarına göre toplanan verilerden “Kurum Standartları Analitikleri” okulu izleme, değerlendirme, destekleme, geliştirme ve okula rehberlik etmenin bir aracı olarak kullanılabilir. Kurum Standartları Analitikleri; okul, ilçe, il ve merkezî düzey için sistem üzerinden otomatik olarak hazırlanmakta olup bu analitiklere, her düzeyde tanımlanmış yetkililer tarafından Kurum Standartları Modülü üzerinden erişilebilmektedir.

Okula Uyum Programı

Okul öncesi eğitim, ilköğretim ve ortaokul uyum programlarının geliştirilmesi çalışmalarını UNICEF’in teknik ve finansal desteğiyle, okul öncesi, ilköğretim 1. sınıf ve ortaokul 5. sınıfa başlayan bütün çocuklara gelişim düzeylerine uygun öğrenme olanakları sağlamak, güvenli, kapsayıcı ve yüksek kalitede öğrenme ortamları sunmak amacıyla yürütülmektedir.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında ilk defa uygulanan okul öncesi, ilköğretim 1. sınıf, ortaokul 5. sınıflar için hazırlanmış olan 3 adet program kitabı; genel çerçeve, yönetici kılavuzu, öğretmen kılavuzu, rehber öğretmen kılavuzu, öğretmen etkinlik kitabı, aile kılavuz kitabı, aile etkinlik kitabı, aile broşürü, uyum değerlendirme kitabı ile 3 adet program etki modülü kitabı ve eğitimcilerin eğitimi kitabı taslak materyalleri ile okula uyum web sayfası, web tabanlı öğretmen eğitimi modülü ve animasyonlar için içerik ve tasarım hazırlanmış ve pilot okullarla paylaşılmıştır. İzleme ve değerlendirme çalışmaları sonucunda elde edilecek dönütler ile güncellemeler yapılarak hem materyallerin hem de uygulamanın niteliğinin artırılması ve programın 2017-2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren ülke genelinde uygulanması planlanmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı İletişim Merkezi (MEBİM 147)

Millî Eğitim Bakanlığı İletişim Merkezi (MEBİM 147), kurulduğu 2012 yılından bu yana Bakanlığımızın bütün görev alanlarında öğrenci, veli, öğretmen ve diğer vatandaşlarımızdan, çağrı yoluyla gelen yaklaşık 10,5 milyon bilgi edinme, soru, talep, görüş/öneri, ihbar ve şikâyet başvurusunu cevaplamıştır.

Gelen çağrılarının %94'ü İletişim Merkezi tarafından ilk kontakta cevaplanmış, inceleme ve araştırma gerektiren konular Bakanlığımız merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatlarındaki 1.216 iletişim merkezi destek bürosuna yönlendirilmiştir.

Vatandaşlarımız tarafından yapılan başvuruların %91'i bilgi edinme, %3'ü talep, %2'si ihbar/şikâyet ve %4'ü de görüş/öneridir.

İnceleme, araştırma veya soruşturma gerektiren başvurular, Bakanlığımız merkez veya taşra teşkilatındaki ilgili birime yönlendirilmekte ve en geç 72 saat içerisinde telefon, SMS veya e-mail aracılığıyla vatandaşlarımıza geri dönüş yapılmakta, günlük ortalama 9 bin vatandaşımıza hizmet verilmektedir. Vatandaşlarımıza 7 gün 24 saat kesintisiz hizmet verilmekte olup merkezde 180 kişi görev yapmaktadır. Bunlardan 52'si engelli, %45'i kadın ve %85'i dezavantajlıdır.

Doküman Yönetim Sistemi (DYS)

Bakanlığımızda e-Devlet dönüşümünün vazgeçilmez bir parçası olan Doküman Yönetim Sistemi 01.10.2012 tarihinde Bakanlığımız merkez teşkilatı birimlerinde faaliyete geçirilmiştir. DYS aşamalı olarak tüm teşkilatlara yaygınlaştırmaya başlamıştır. 2013 yılı Mart ayından itibaren 81 İl Millî Eğitim Müdürlüğünde kullanılmaya başlanmıştır. 2014 yılında yurt çapında ilçe millî eğitim müdürlüklerinin tamamı sisteme dâhil edilmiştir. 2015 yılında İçişleri Bakanlığı ile e-otoban entegrasyonu

tamamlanmıştır. Bugüne kadar toplam 21 yurtdışı temsilciliğimiz (Eğitim Müşavirlikleri ve Eğitim Ataşelikleri) DYS kapsamına alınmıştır. 2016 yılında resmi okul ve kurumlara DYS'nin yaygınlaştırılması çalışmaları başlatılmıştır. 2017 yılında bu süreç tamamlanmış ve tüm Türkiye'de yaklaşık 52 bin okul/kurum ve 110.000 kullanıcı sisteme dâhil edilmiştir. Bu yayılma hamlesi ile birlikte toplam kullanıcı sayısı 140.000'i geçmiştir. 2016 ve 2017 yıllarında yaklaşık bir yıl süreli EngelsizDYS projesi adı altında görme engelli bakanlık personelinin DYS kullanabilmesi amacıyla geniş kapsamlı erişilebilirlik çalışmaları yapılmıştır.

EngelsizDYS Projesi

TÜSİAD ve Türkiye Bilişim Vakfı tarafından düzenlenen 14. eTr (eTürkiye) yarışmasında özel ödüle layık görülmüştür. 2017 yılında Evrak sorgulama ve dilekçe doğrulama işlemlerinin yapıldığı "evraksorgu.meb.gov.tr" sitesi bütünüyle güncellenmiş, erişilebilir ve mobil cihazlar için uyumlu olarak yeni arayüzü ile hizmet vermeye başlamıştır.

2017 yılında Bakanlığın Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) adresi alması sağlanmış olup KEP-DYS entegrasyon çalışmaları yapılmıştır.

Doküman Yönetim Sistemi ile posta, kâğıt, toner, zarf ve gerekli donanım giderleri büyük ölçüde ortadan kalkmıştır. Sistemde günlük ortalama 145 bin evrak, aylık ortalama 1,8 milyon evrak, versiyonları ile birlikte aylık 8 milyonun üzerinde evrak üretilmektedir. Şu ana kadar sistemde versiyonları ile birlikte 220 milyon, ekleri ile birlikte 90 milyon olmak üzere 54 milyonun üzerinde evrak üretilmiştir. Aylık ortalama 1100 GB yeni belge gelmektedir. Sistemde tutulan belge boyutu 26 TB'a ulaşmıştır.

MEB Mobil Bilgi Servisi

Bakanlığımız ve GSM operatörleri arasında imzalanan Protokol gereği; öğrenci ve öğrenci velilerine e-Okul sisteminde üretilen öğrenci bilgileri, açık öğretim okulları öğrencilerinin kayıt yenileme tarihleri, sınav tarihleri, sınav sonuç bilgileri, mezun öğrencilerin diploma duyuruları, kredi sorgulama, her türlü merkezî sistem sınavları, sınav tarihleri, sınav giriş yeri bilgileri, sınav sonuç bilgileri, kazandığı okul, kayıt olduğu okul ile kaydının silindiği okul bilgisi gibi Bakanlığın belirlediği bilgileri mobil ortama mesajla aktarma, öğrenci ve velilerin istedikleri bilgilere mobil ortamdan mesaj bedeli ödemek şartıyla sorgulama yaparak ve/veya servise üye olarak erişim imkânı sağlamaya yönelik hizmetleri yerine getirmek için Bakanlığımız adına 8383 Mobil Bilgi Servisi kurulmuştur. İlk kullanımından bugüne kadar servisten 8.333.831 kişi yararlanmıştır.

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmi, özel ve yurt dışında bulunan tüm örgün ilköğretim, ortaöğretim öğrencileri ve bağımsız anaokullarını kapsamakta olup öğrencilerle ilgili bütün iş ve işlemlerin elektronik ortamda yapılmasına yönelik okul yönetim bilgi sistemidir. Örgün eğitimde bir öğrencinin okula kaydından başlayıp, mezuniyetine kadar olan süreçte, öğrencinin eğitim ve öğretim hayatı içerisindeki tüm bilgilerinin sistematik ve fonksiyonel olarak tutulduğu elektronik bir sistemdir. e-Okul Sistemi; e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ve e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi şeklinde çalışmaktadır.

Öğretmenler, okul idareleri, il-ilçe millî eğitim müdürlükleri, genel müdürlükler ve Bakanlık yöneticileri tarafından yetkilendirme seviyelerine göre kullanılmakta olup yaklaşık 1 milyon aktif kullanıcısı bulunmaktadır.

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi

Türkiye’de örgün eğitim kapsamında bulunan tüm çocukların velilerinin kullandığı sistemdir. Sınav ve proje bilgileri, not bilgileri, ders programı, devamsızlık bilgileri, nakil işlemleri, yerleştirme ve sınav bilgileri, okul duyuruları, okuduğu kitaplar gibi bilgileri velilerin anlık olarak takip edebildiği, e-Okul sistemi içerisinde yer alan bir modüldür.

MOBİL Veli Bilgilendirme Sistemi

Türkiye’de örgün eğitim kapsamında bulunan tüm öğrencilerin e-Okul yönetim bilgi sistemi üzerindeki ders notları, devamsızlık bilgisi, ders programı vb bilgilerinin öğrencilerimiz ve velilerimiz tarafından akıllı cep telefonu, tablet bilgisayar vb mobil cihazlar üzerinden takip edebilmelerini sağlayan ücretsiz mobil uygulama projesidir.

Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi (ABİDE) Araştırması

Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi (ABİDE) Araştırması farklı soru tipleri ile üst düzey düşünme becerilerini ölçmeyi amaçlayan ulusal izleme çalışmasıdır.

ABİDE Araştırması; Türkçe, matematik, fen bilimleri ile sosyal bilgiler derslerinden farklı soru tipleri (çoktan seçmeli ve açık uçlu) ile üst düzey düşünme becerilerini ölçmektedir.

Başarı testlerinde Türkçe, matematik, fen bilimleri ile sosyal bilgiler derslerinden ayrı ayrı 20’şer adet çoktan seçmeli ve açık uçlu sorular sorulmaktadır.

ABİDE Araştırması ile Bakanlığımız, sınav sistemlerine bir yenilik getirerek ulusal düzeyde bir izleme-değerlendirme sistemi kurmayı

planlamaktadır. Proje kapsamında yapılan uygulamalarda açık uçlu soruların ulusal sınavlarda kullanılabileceği görülmüştür.

Bu proje kapsamında öğrenci, veli ve öğretmenlerimize uygulanacak anketlerle mevcut durumu etkileyen faktörler belirlenerek, çalışma ve planlamalar buna göre yenilenecektir.

İllerde bu çalışmaları profesyonel bir şekilde yürütecek ölçme merkezleri kurularak okullarda yapılan ölçme değerlendirme çalışmaları daha sistematik hale getirilecektir.

e-Sınav Sistemi

E-Sınav Sisteminin illerde yaygınlaştırılmaya devam edilmesi çalışmaları sürecektir. Bu şekilde MTSK Teorik Sınav maliyeti asgariye indirilirken, sınav güvenliği üst düzeye çıkarılacaktır. Aynı zamanda vatandaşa randevu ile sınava girme imkânı sunulacaktır.

RAM Modülü

RAMDEVU sistemi devreye konulmuş ve 96.654 engelli birey için sistemden randevu alması sağlanmıştır. MEB e-Devlet Hizmetleri içerisine RAMDEVU bağlantısı sağlanmıştır.

Sınav İtiraz Modülü

Sınav İtiraz Modülü (e-İtiraz) MEBBİS içerisine entegre edilmiş ve aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Hitap Modülü

HİTAP sistemi aktif olarak kullanılmaya başlanmış ve e-personel modülü ile entegrasyonu sağlanmıştır.

e-Personel Modülü

e-Personel Modülü ile SGK HİTAP sisteminin entegrasyonu tamamlanmış ve aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır. e-Personel Modülünde Personellerin ALES, YDS sınav sonuçlarının ÖSYM Bilgi Sisteminden alınmasıyla ilgili çalışmalar devam etmektedir.

Taşınalı Öğrenci Modülü

Öğrenci Taşıma Uygulaması kapsamında taşınan ilköğretim, ortaöğretim ve özel eğitim ihtiyacı olan öğrencileri ile özel eğitim ihtiyacı olan kursiyerlerinin okula erişiminin sağlanmasına ilişkin olarak planlama, taşıma ve yemek ihale sonuçlarına ilişkin veri girişlerinin yapıldığı modüldür. Modülde öğrenci taşıma planından taşıma ve yemek ihale işlemlerine, okulların puantaj işlemlerinden ödenek gönderme işlemlerine kadar her aşama takip edilmektedir. Taşınan öğrencilere verilen yemekle ilgili işlemler de bu modül üzerinden takip edilmektedir. Taşıma ve yemek ödenekleri bu modülde yer alan veriler esas alınarak gönderilmektedir.

e-Yaygın Sistemi

Bakanlığımıza bağlı yaygın eğitim kurumları tarafından sürdürülen kurs, seminer ve faaliyetlere ilişkin tüm iş ve işlemlerin verilerinin tutulduğu ayrıca kursun planlanmasından belge basımına kadar olan tüm sürecin yürütüldüğü bir sistemdir.

e-Özel Otomasyon Sistemi

Özel öğretim kursları, mezunlara yönelik bilim grubu programları uygulayan temel liseler, özel hizmetiçi eğitim merkezleri, belediye destek eğitim merkezleri, **belediyelerle işbirliği kapsamında açılan destek kursları**, sosyal etkinlik merkezleri, uzaktan öğretim kursları ve diğer çeşitli kursların iş ve işlemleri, e-yaygın sisteminden alınarak e-özel otomasyon sistemine taşınması yoluyla yönetilen yazılım sistemidir.

e-Barınma modülü

Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliği doğrultusunda kurum bilgileri, öğrenci, ücret, devam devamsızlık, kurum taahhütname bilgilerinin yer aldığı barınma hizmetlerine ilişkin iş ve işlemler, Bakanlık MEBBİS sisteminde yer alan **e-Barınma** modülü üzerinden yürütülmeye devam edilmektedir.

e-Mesem Modülü

Mesleki Eğitim Merkezi Programı (MEMP) uygulayan mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında 6764 sayılı Kanun öncesi kayıtlı olan çırak öğrencilere ait işlemler e-mesem modülünde devam edecek olup bu programda ki tüm yeni ilk kayıtlar e-Okul modülü üzerinden yapılmaktadır.

e-Burs Modülü

Öğrencilerimizin burs işlemleri **bu modül üzerinden** yapılmaktadır.

e-Pansiyon Modülü

Yatılılık iş ve işlemleri elektronik ortamda veri girişi yapılarak pansiyonlu okulların bütçeleri hazırlanmakta ve bütçe işlemleri hızlandırılmaktadır.

Açık Ortaokulu Projesi

Açık ortaokulu öğrencilerinin yeni kayıt, kayıt yenileme, sınav giriş ve sonuç bilgileri vb. işlemlerinin internet ortamından takip edilmesi ve öğrencilerin izlenmesi için kullanılan modüldür.

e-Konferans Sistemi

Eğitim alacak personelin mekândan bağımsız olarak bilgilendirmeye ulaşabilmesi ve zamandan tasarruf sağlaması amacıyla, aciliyeti bulunan birçok konudaki hizmet içi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesinde e-Konferans sisteminden faydalanılmaktadır.

MebdeOgren Uzaktan Eğitim Platformu

İl MEBBİS yöneticilerince yüklenen eğitim videoları ile kullanıcıların zaman ve mekândan bağımsız olarak, internet üzerinden görsel ve işitsel bilgisayar eğitimi alabildikleri uzaktan eğitim platformudur. Platform üzerinden, yüksek ses ve görüntü kalitesi ile hazırlanmış, MEBBİS, e-Okul, DYS gibi Bakanlık projelerinin yanı sıra ofis programları, görsel tasarım araçları, bilgisayar programlama dillerine ait toplam 1.141 adet eğitim videosu sunulmaktadır.

Kurumsal İnternet Sitesi Projesi

Bakanlığımıza bağlı tüm kurumların kurumsal bir web sitesine sahip olması adına ortak tasarım çalışması yapılmıştır. Çalışmanın amacı, tüm kurumlarımızın güncel web standartlarına uygun geliştirilmiş tasarımları kullanan internet sitesine sahip olmalarını sağlamaktır.

Türkiye’de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi Projesi (TEFBİS)

Projeye il, ilçe ve okullar düzeyinde, okulların kaynak türlerine göre gelir ve gider envanterleri, öğrenciye yapılan eğitim harcamaları gerçek ve güncel verilerle elektronik ortamda tespit edilerek eğitime sağlanan kaynakların etkin ve verimli kullanılması, ekonomik yatırımlara dönüştürülmesine ilişkin verilerin alınması ve raporlanması sağlanmaktadır.

3.3.8. Eğitim ve Öğretim ile İstihdam İlişkisinin Geliştirilmesi

Bütün vatandaşlarımızın geleceğin meslekleri doğrultusunda eğitim düzeyleri ve niteliklerini artırarak, onları ekonomik ve sosyal hayata hazırlamak ve meslek edinmelerine yönelik eğitim ortamlarını oluşturmak, bu yolla ülke ekonomisinde ve üretimde söz sahibi olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.

Sektör ile iş birliğini artırmak amacıyla sektörle [Bakanlığımız Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü koordinasyonunda 90 kurum/kuruluşla 68 protokol yürütülmektedir.](#)

Sektörlerle iş birliği yapılarak küresel rekabette sektörlerin gücünü artırmak, nitelikli insan gücü yetiştirmek, toplumda mesleki ve teknik eğitimin farkındalığını oluşturarak daha fazla tercih edilmesini sağlamak amacıyla eğitim-sektör istişare toplantıları yapılmaktadır.

Eğitim ve özel sektör iş birliğini gerçekleştirerek daha nitelikli iş gücü yetiştirmek, okul işletme iş birliğini geliştirmek, organize sanayi bölgelerinde ve dışında özel mesleki ve teknik eğitim veren okulların açılmasının desteklenmesini sağlamak ve böylece mesleki ve teknik eğitimi güçlendirmek amacıyla 35 ilde Eğitim-Özel Sektör İş Birliği Toplantıları Bakanlık temsilcileri, OSB yönetim kurulu başkanlığı,

toplantıların yapıldığı ilin sanayi ve ticaret odası yönetim kurulu başkanlığı ve güçlü sektör temsilcilerinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Hedefimiz mesleki ve teknik ortaöğretimde uygulanan bütün alanları temsil eden sektör temsilcileri ile düzenli istişare toplantıları düzenlemektir.

Mesleki eğitim ile iş dünyası arasındaki bağları kuvvetlendirmek, sektörün arzuladığı nitelikli işgücünü yetiştirmek, sektörün mesleki ve teknik eğitime olan katkılarını artırmak, mesleki ve teknik eğitim mezunlarının istihdam oranlarını yükseltmek ve işgücünün gerçek iş ortamlarında yetişmesini sağlamak amacıyla Okul Hamiliği Projesi başlatılmıştır.

81 ilde üniversiteler ile iş birliği protokolleri imzalanarak meslek dersi ve genel bilgi dersleri öğretmenlerinin alanlarındaki mesleki gelişimleri desteklenmiştir. Sektör ile 48 protokol imzalanmış ve protokoller kapsamında hizmet içi eğitim faaliyetleri düzenlenerek 6.268 meslek dersi öğretmenin gerçek iş ortamlarında eğitim almaları sağlanmıştır. Bundan sonraki süreçte meslek dersi öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlerini bu şekilde almaları hedeflenmektedir.

Türkiye’de hızla gelişen sektörlerde ciddi miktarda kaliteli elemana ihtiyaç duyulmaktadır. Sektörün sağlıklı gelişmesi için çalışacak kişilerin sadece teorik eğitim ile değil pratik eğitimlerle de desteklenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda yürütülen İş Yeri Öğrenmelerinin Kalitesinin Geliştirilmesi (EQAVET NRP IQWBL) Projesi; işverenler, meslek odaları ve mesleki ve teknik eğitimin ilgili tüm tarafları arasında güçlü bir işbirliğinin oluşturulması yoluyla işyeri temelli öğrenmenin kalitesinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında eğitim-öğretimin kalitesinin artırılması amacıyla “Kalite İzleme ve Değerlendirme Sistemi” kurulmuştur.

Eğitimde yenilikçi yaklaşımlar kullanılarak bireylerin yabancı dil yeterliliğini ve uluslararası öğrenci-öğretmen hareketliliğini artırmak amacıyla atölye ve laboratuvar dersi öğretmenlerinin İngilizce dil yeterliliklerinin artırılmasına yönelik yabancı dil kursları düzenlenmiştir. Atölye ve laboratuvar öğretmenlerinin İngilizce dil yeterliliklerinin artırılması yoluyla alanlarında uluslararası düzeyde yapılan çalışmalarını takip etmeleri, bilgi ve becerilerini geliştirerek öğrencilerine aktarmalarını sağlamak amacıyla 42 atölye ve laboratuvar dersi öğretmeni İngiltere'ye dil eğitimine gönderilmiştir.

Avrupa Yeterlilik Çerçevesi (AYÇ) doğrultusunda, AB ülkelerinde kişilerin kendi öğrenme deneyimleri üzerinde daha fazla kontrol sağlamak, farklı ülkelerde farklı öğrenme ortamları arasındaki hareketliliği cazip hale getirmek için mesleki ve teknik eğitimde Avrupa Kredi Transfer Sistemi (ECVET) uygulaması desteklenmektedir.

Bakanlığımıza bağlı örgün mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında 2013-2014 eğitim ve öğretim yılından itibaren Avrupa Yeterlilik Çerçevesi ile uyumlu, öğrenci iş yükünü esas alan Mesleki ve Teknik Eğitimde Kredi Transfer Sistemi (MKTS) uygulaması başlatılmıştır.

Söz konusu uygulama ile 2013-2014 eğitim ve öğretim yılından itibaren mesleki ve teknik ortaöğretim okullarından mezun olan öğrencilere diploma ile birlikte aldıkları ve başardıkları ders, modül ve kredilerini gösteren belge düzenlenmektedir.

Avrupa Birliği düzeyinde bir eğitim programına girmek isteyen veya iş arayan Avrupa Birliği ülkeleri vatandaşlarının, sahip oldukları niteliklerini ve yeterliliklerini daha iyi göstermelerine yardımcı olmak amacıyla genel ya da mesleki ve teknik eğitim sonunda alınan belgelerin yetkinlik ve yeterliliklerinde şeffaflığını artırmak, söz konusu belgelerin farklı ülkelerde daha açık ve kolay şekilde anlaşılır olmasını sağlamak ve böylece kişilerin istihdam edilebilirliklerini artırmak amacıyla AB

ülkelerinde Avrupa Parlamentosu ve Konseyi tarafından beş EUROPASS dokümanı kabul edilmiştir.

2017 yılında da küresel rekabette sektörlerin gücünü artırmak ve daha nitelikli insan gücü yetiştirmek amacıyla sektörle iş birliği gelişmiş, esnek ve modüler program çeşitliliğine sahip, teknoloji altyapısı güçlü ve daha çok talep edilen mesleki ve teknik eğitim yapısına ulaşmak için “Mobilya Döşemeciliği Mesleki Yeterliliklerine Uygun E-Öğrenme Tabanlı Modüler Eğitim Programı ve Kariyer Rehberliği Projesi”, “Metal Sektöründe Yetkinlik Yönetimi İçin Yapısal Yöntemler (Smart-Comet) Projesi”, “ECVET Ülkeleri İçin Ekspres Mesleki Eğitim Hareketlilik Veri Tabanı ve Rehberler (VETExpress) Projesi çalışmaları yürütülecektir.

3.3.9. Ortaöğretime Uyum Programı

Ortaöğretime uyum programının amacı, ortaöğretim kurumlarında eğitim ve öğretime yeni başlayan 9. sınıf öğrencileri ile pansiyonda kalacak öğrencilere yönelik olarak eğitim yılı başında okulun ve pansiyonun fiziki, sosyal ve idari birimlerini, kurallarını ve işleyişini tanıtmaktır. Bu projeye öğrencilerin yeni girdikleri okul ortamına kısa sürede alışmaları, okulda mevcut olan sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerin farkına varmaları, okul ve çevresinde ihtiyaçlarını nasıl karşılayacakları hakkında bilgi edinmeleri, ilgi ve yeteneklerine göre yönlendirilmeleri hedeflenmektedir. Ayrıca idare ve öğretmenler tarafından ortaöğretim kurumlarının amaçları, kurumlar arası geçiş imkânları ve kendileriyle ilgili mevzuat konularında öğrencilere bilgi verilmesi sağlanarak onların okul ortamının ayrılmaz bir parçası olarak okula ve çevreye etkin uyum sağlamalarına katkıda bulunulması hedeflenmiştir.

3.3.10. Ölçme ve Değerlendirme

Bakanlığımız Merkezi Sistem Sınav Yönergesi kapsamında çeşitli düzeylerde sınavlar gerçekleştirmektedir. Bu sınavlar 6 ana grupta toplanabilir:

- Açık Öğretim Kurumları Sınavları
- İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Bursluluk Sınavı
- MEB İçi Protokollü Sınavları
- MEB Dışı Protokollü Sınavları
- Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursiyerleri Sınavı
- Sözleşmeli Öğretmen Mülakat Sınavı

Öğretmenlik alan bilgisi gerektirmeyen alanlar için 03-07 Nisan 2017, alan bilgisi sınavı gerektiren alanlar için 24 Nisan-13 Mayıs 2017 tarihlerinde 60.000 aday sözlü sınavlara alınmıştır.

Motorlu taşıtlar sürücü kursiyerleri elektronik sınavları; 28 il, 32 merkezde e-sınav salonlarında gerçekleştirilmektedir.

Ayrıca e-Sınav uygulamalarını yaygınlaştırma kapsamında 2017 yılı sonunda 81 il merkezinde e-sınav salonu açılması planlanmakta olup nüfus yoğunluğunun fazla olduğu merkezlerde salon sayılarının daha fazla artırılması hedeflenmektedir.

“Engelsiz” sınav uygulaması kapsamında ise; ilk olarak Beşevler e-Sınav merkezinde uygulanan, işitme engelli adaylara yönelik motorlu taşıtlar sürücü kursiyerleri elektronik sınavları, sınav kurallarının ve sınav sorularının işaret dili ile anlatıldığı videolu sınav uygulaması hâlinde yapılmaktadır. İşitme engelli adaylara yönelik e-Sınav diğer şehirlerde bulunan e-Sınav salonlarında da uygulanmaya başlanmıştır. Sınava katılan az gören öğrenci/adaylara yönelik 18 puntoluk cevap kâğıdı ve kitapçık

basılarak sınavlarda kullanılmaktadır. Hiç görmeyen öğrencilere yönelik ise şekilsiz eşdeğer soru hazırlanmaktadır.

Tablo 28. Sınav Verileri (2017)

Yapılan Sınavlar	Basılan Kitapçık Sayısı	Basılan Cevap Kağıdı Sayısı	Alan Ders Grup Sayısı	Sınavda Sorulan Soru Sayısı	Soru Hazırlama Sürecinde Görev Alan Personel Sayısı	Değerlendirme Gün Sayısı
Merkezi Ortak Sınavlar	7.545.000	8.118.050	20	400	97	30 (Her Dönem İçin)
Açık Öğretim Kurumları Sınavı (3 Dönem) (+1 Ek Sınav)	10.528.810	9.782.874	791	15.700	101	25 (Her Dönem İçin) Ekler 15 gün
MTSKS (4 Sınav)	954.000	992.092	3	168	9	12 (Her Dönem İçin)
İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Bursluluk Sınavı (İOKBS)	1.141.800	222.156	4	400	48	15
MEB Kurum Sınavları (16 sınav)	75.704	72.612	4	350	41	20 (Her Dönem İçin)
MEB Dışı Kurum Sınavları (10 sınav)	42.508	43.764	77	4.020	190	20 (Her Dönem İçin)

*Ekim 2017 tarihi itibarıyla

PISA

Katılımcı ülkelerde 15 yaş grubu öğrencilerin örgün eğitimde almış oldukları eğitimin değerlendirilmesi amacıyla düzenlenen öğrenci değerlendirme programı PISA araştırması Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

2015 yılında ilk defa elektronik ortamda gerçekleştirilmiş ve Nisan ayı içerisinde 61 il 189 okulda 5.871 öğrenciye sınav uygulaması yapılmıştır.

TIMSS

Dünyada çeşitli ülkelerin matematik ve fen alanlarında öğrenci başarılarını ölçmek, öğrenim ve öğretimin okullarda nasıl gerçekleştiğini belirlemek, ülkelerin eğitim sistemleri arasındaki farklılıkları ortaya koymak ve değerlendirmek amacıyla tasarlanan TIMSS araştırması Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Ülkemiz TIMSS sınavlarına ise 1999 yılından itibaren katılmaya başlamıştır.

Uluslararası Merkez (IEA) tarafından yürütülen TIMSS uluslararası değerlendirme çalışması Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü koordinesinde Mart ve Nisan 2015 tarihinde gerçekleştirilmiştir. TIMSS 2015 uygulaması kapsamında 4 ve 8. sınıflarda 78 il ve 498 okulda yaklaşık 13.000 öğrenciye uygulanmıştır.

3.3.11. Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler

Amacımız; Avrupa Birliği (AB) normları çerçevesinde eğitimin kalitesini artırmak, yurtdışında yaşayan yurttaşlarımızın ülkemizle bağlarını korumak, Türkçe ve Türk Kültürüne dair eğitim ihtiyaçlarını karşılamak, ülkemizin eğitim alanındaki birikim ve tecrübelerini paylaşmak ve uluslararası iş birliğinden kaynaklanan fırsatlardan en üst düzeyde yararlanmaktır.

Bakanlığımızca; Birleşmiş Milletler (UN), Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO), Avrupa Konseyi (Council of Europe), İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (ECO), Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (BSEC), İslam İşbirliği Teşkilatı (OIC), Türk Konseyi, Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (IEA) gibi uluslararası kuruluşlar ile Avrupa Birliği'nin eğitim ve öğretime ilişkin faaliyetleri yakından takip edilmekte ve çalışmalarla ilgili olarak eğitim camiası bilgilendirilmektedir.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı UNESCO'nun görev alanına giren konularla ilgili çalışmalar UNESCO Türkiye Millî Komisyonu ile iş birliği hâlinde sürdürülmektedir. Bu komisyonun bütçesi ve UNESCO üyelik aidatı da Bakanlığımız tarafından karşılanmaktadır.

Türk Konseyi'nin faaliyetleri kapsamında; Öğrenci Değişim Programı, Öğretmen Değişim Programı, "Ortak Türk Tarihi Ders Kitabı"nın hazırlanması, "Ortak Türk Coğrafyası Ders Kitabı"nın hazırlanması gibi çalışmalar yürütülmektedir.

Öğrenci Değişim Programı ilk kez 2016 yılında Ülkemizde uygulanmış, 19 Haziran 2017 tarihinde İstanbul'da düzenlenen Türk Konseyi Kıdemli Memurlar Altıncı Toplantısı'nda ise Öğretmen Değişim Programının ilk olarak Ülkemizde düzenlenmesi teklif edilmiştir.

Ortak Türk Tarihi Ders Kitabı ile ilgili çalışmalar başlatılmış olup 15. yüzyıla kadar olan bölümünü kapsayan 1. kitabın yazımı tamamlanmıştır. 25-29 Eylül 2017 tarihlerinde Astana'da düzenlenen Uzmanlar Toplantısında ders kitabına nihai hâli verilmiş olup ilgili ülkelerin son kez onayına sunulacaktır.

Ortak Türk Coğrafyası Ders Kitabının taslağı Bakanlığımızla paylaşılmış olup kitaba yönelik hazırlanan rapor Türk Konseyi Sekreteryasına iletilmiştir.

OECD'nin eğitim alanında hâlihazırda yürütmekte olduğu yıllık katkı payına tabi olan programlardan Bakanlığımız; Uluslararası Öğretme ve Öğrenme Araştırması (TALIS), Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımı (ECEC), Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), Uluslararası Eğitim Sistemleri Göstergeleri Programı (INES Üst Çalışma Grubu, INES LSO, INES NESLI) ve Eğitimi Araştırma ve Yenilik Merkezi (CERI) çalışmalarına katılım sağlamaktadır.

Ekonomik İşbirliği Teşkilatına (EİT) bağlı ihtisas kuruluşlarından biri olan Eğitim Enstitüsü Ankara'da kurulmuş olup söz konusu Enstitünün II. Mütevelli Heyeti Toplantısı 26 Temmuz 2017 tarihinde İstanbul'da Bakanlığımız ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Enstitünün

kurumsallaşmasına yönelik Bakanlığımızca gerekli çalışmalar, ilgili Bakanlıklarla da koordinasyon içerisinde sürdürülmektedir.

Avrupa Birliğinin Eğitim ve Öğretim 2020 çerçevesinde ortaya koyduğu hedeflerini, ülkemiz de paylaşmakta ve Avrupa Birliğinin eğitimdeki hedeflerine ulaşma yolunda Bakanlığımız çalışmalarını sürdürmektedir. Eğitim ve Öğretim 2020 kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından Şubat 2016 ile Haziran 2018 tarihleri arasında faaliyet göstermek üzere oluşturulan 6 adet çalışma grubuna ülke temsilcilerimiz görevlendirilmiştir.

38 ülke ile birlikte Türkiye'nin üye olduğu EURYDICE (Avrupa Eğitim Bilgi Ağı) tarafından yürütülen Avrupa Eğitim Ansiklopedisi olarak adlandırılan EURYPEDIA'da Türkiye Eğitim Sistemi'ne ilişkin güncel veriler yer almaktadır. Ayrıca, EURYDICE'de ortak yapılan raporlarda diğer ülkelerin ve ülkemiz eğitim sistemine ilişkin bilgiler karşılaştırmalı olarak bulunmaktadır.

Ülkemiz ile Avrupa Birliği arasındaki Mali İşbirliği (IPA-II) kapsamında 2014-2020 dönemini içeren Strateji Belgesi'nin "İstihdam, Eğitim ve Sosyal İçerme" bileşeni için proje çalışmalarımız devam etmektedir.

Bakanlık olarak uyguladığımız politikalar neticesinde ülkemizde, eğitimin çıktılarını ve dolayısıyla sistemin performansını değerlendiren uluslararası araştırma sonuçlarına göre gelişmeler kaydedilmiştir.

Diğer taraftan bu iyileşmeler İnsanî Gelişme Raporu'nda da yerini bulmuştur. 2015 yılı raporunda 195 ülke içinde verileri mevcut 188 ülkeye bakıldığında, 2014 yılında İnsani Gelişme Endeksi sıralamasında Norveç 0,944 ile en yüksek endekse sahip ülke, Nijer ise 0,348 ile en düşük insani gelişme endeksine sahip ülkedir. Türkiye 2015 yılında 0,767 endeks değeri ile 71. sırada yer almıştır.

Tablo 29. İnsani Gelişme Raporu (2015)

Yıllar	Doğumda Ortalama Yaşam Beklentisi	Öğrenim Görme Süresi Beklentisi	Ortalama Öğrenim Görme Süresi	Kişi Başına Düşen GSMG	İGE Değeri
2015	75,5	14,6	7,9	18677 \$	0,767

Kaynak: www.tuik.gov.tr

Türkiye’de ortalama eğitim görme süresi 2000’li yılların başında 5,5 yıl iken bu süre **7,9** yıla yükselmiştir.

Ancak, eğitime erişim başta olmak üzere kaydedilen iyileşmelere rağmen, eğitimin kalitesinin yükseltilmesi, bölgeler ve okul türleri arasındaki başarı düzeyi farklılıklarının azaltılması ihtiyacı önemini korumaktadır.

21. yüzyılın yükselen ülkesi olarak hedefimiz, bilgi toplumuna dönüşmüş, her alanda AB standartlarını yakalamış ve küresel ölçekte rekabet gücü yüksek, güçlü bir Türkiye’dir.

Yurt dışındaki çocuklarımızın; özgüven sahibi, ülkemizle güçlü bir mensubiyet ve kimlik bağını sürdüren, buldukları ülkelerde hayatın her alanında önemli konumlar edinen ve bu ülkelere bilimsel, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda katkılar yapabilen bir nesil olarak yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

Yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın eğitim ihtiyacını karşılamak ve eğitim-öğretim alanındaki uluslararası ilişkilerimizin geliştirilmesini sağlamak amacıyla Bakanlığımızın 34 ülkede 31’i eğitim müşavirliği ve 25’i eğitim ataşeliği olmak üzere toplam 56 temsilciliği bulunmaktadır. Ayrıca dünya üzerindeki etkinliğimizi ve etkililiğimizi artırmak amacıyla yeni temsilcilikler açılması için çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımız yurtdışı teşkilatında görevli eğitim müşaviri ve eğitim ataşelerinin katılacağı “Milli Eğitim Bakanlığı Yurtdışı Teşkilatı Uluslararası Eğitim Yöneticileri Çalıştayı”nın 2018 yılında da yapılması planlanmaktadır.

Düzenlenecek uluslararası çalıştay kapsamında Bakanlığımız yurt dışı hizmetlerinin daha etkin ve etkili yürütülmesi amacıyla eğitim müşaviri ve ataşelerinin görev yerlerinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri, söz konusu personelin iletişim becerilerinin güçlendirilmesi, merkez teşkilatı ile yurt dışı teşkilatı personeli arasında tecrübe-bilgi aktarımının sağlanması hedeflenmektedir.

Ayrıca, Balkan ülkelerinde, Avrupa’da ve Türk Cumhuriyetlerinde olmak üzere Bakanlık temsilcileri ile yurtdışı temsilcilerinin bir araya gelerek bölgesel sorunların tartışılacağı, çözüm önerilerinin üretileceği ve bölgelere ilişkin ortak politikaların oluşturulacağı 3 Bölge toplantısının 2018 yılında yapılması planlanmaktadır.

İlgili ülke makamlarıyla iş birliği çerçevesinde Türk kültürünün yurt dışında tanıtılması, yayılması ve korunması, yurt dışındaki vatandaşlarımız ve soydaşlarımızın kültürel bağlarının korunması, güçlendirilmesi ve Türk dilinin öğretilmesi amacıyla Bakanlıklararası Ortak Kültür komisyonu marifetiyle “Türkçe ve Türk Kültürü” dersi öğretmeni ile ihtiyaç duyulan diğer branşlarda öğretmen görevlendirilmektedir. Hâlihazırda 27 ülkede 1.726 görevli öğretmen bulunmaktadır.

Tablo 30. Öğretmen Dağılımı (Yurtdışı) (2017)

Ülke Adı	Öğretmen Sayısı	Ülke Adı	Öğretmen Sayısı	Ülke Adı	Öğretmen Sayısı
ABD	1	İngiltere	33	Moldova	7
Almanya	505	İran	10	Özbekistan	16
Arnavutluk	1	İsviçre	29	S. Arabistan	370
Azerbaycan	80	İtalya	2	Tacikistan	5
Bahreyn	1	Katar	18	Tunus	11
Belçika	28	Kırgızistan	93	Türkmenistan	56
Fransa	192	K.K.T.C	151	Romanya	10
Bulgaristan	3	Kuveyt	25	Yunanistan (Batı Trakya)	15
Gürcistan	37	Lübnan	12	Kazakistan	15
Toplam Öğretmen Sayısı					1.726

Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu marifetiyle yurt dışında bulunan üniversitelerin Türkoloji kürsülerinde veya büyükelçiliklerimiz/başkonsolosluklarımız nezdinde açılan Türk kültür merkezlerinde okutman görevlendirilmektedir. Hâlihazırda 29 ülkede 51 okutman bulunmaktadır.

Tablo 31. Okutman (Yurtdışı) (2017)

Ülke Adı	Okutman Sayısı	Ülke Adı	Okutman Sayısı	Ülke Adı	Okutman Sayısı
Almanya	9	Hırvatistan	1	Portekiz	1
Avustralya	1	İngiltere	2	Romanya	1
Belarus	1	İran	1	Rusya Federasyonu	1
Belçika	1	İrlanda	1	Sırbistan	2
Bosna Hersek	2	İsveç	2	Slovenya	1
Çek Cumhuriyeti	1	İtalya	2	Slovakya	1
Danimarka	1	Kuveyt	1	Tunus	2
Finlandiya	1	Macaristan	1	Ukrayna	3
Fransa	4	Pakistan	1	Ürdün	3
Gürcistan	1	Polonya	2		
Genel Toplam					51

Türkiye'nin içinde bulunduğu geniş kültürel havza, dinamik nüfus açısından hem işgücü hem de eğitimle ilgili fırsatlar barındırmaktadır. Türkiye'nin bölgesel bir merkez olarak yükselmesi, iki yönlü insan hareketliliğini artırmaktadır. Bölgesel ve uluslararası hareketliliğin önümüzdeki dönemde daha da artması beklenmektedir. Çok sayıda öğrencinin yurt dışında eğitim görme eğiliminde olduğu günümüzde Türkiye, gelişen beşeri sermayesi ve eğitim kurumlarıyla bu alanı fırsata dönüştürebilecek bir potansiyel taşımaktadır.

2017 yılı itibarıyla 111 ülke ile kültürel iş birliği anlaşmaları, eğitim iş birliği anlaşmaları, iş birliği protokolleri, iş birliği mutabakat zabitleri imzalanmıştır.

Son iki yılda 13 ülke ile 13 anlaşma imzalanmıştır. 78 ülke ile de 97 iş birliği anlaşması, mutabakat zaptı, kültürel değişim programı, kültür merkezleri anlaşması ve protokollere dair müzakereler devam etmektedir.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın eğitim ve öğretim çağındaki çocuklarının eğitim ihtiyaçları Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçilikleri/

Başkonsoloslukları nezdinde; S. Arabistan, İran, Afganistan, Kuveyt, Belçika, Danimarka, Avusturya, Romanya, Moldova, Azerbaycan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan, Gürcistan ve Katar'da bulunan 63 okulumuz tarafından karşılanmaktadır. Kırgızistan, Azerbaycan, Türkmenistan ve Tacikistan'da faaliyetine devam eden 4 Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) ile de Türkçe öğretimine yönelik faaliyetler devam etmektedir.

Tablo 32. Yurt Dışında Bakanlığımıza Bağlı Olarak Faaliyetlerini Sürdüren Okullar ve Öğrenci Sayıları (Yurtdışı) (2017)

S.N.	Ülke Adı	Eyalet/Şehir	T.C. Öğrenci			Diğer Öğrenci				
			Kız	Erkek	Toplam	Genel Toplam	Kız	Erkek	Toplam	Genel Toplam
1	Suudi Arabistan	Riyad	810	729	1.539	5169	1	6	7	188
		Cidde	742	592	1334		46	33	79	
		Medine	440	436	876		41	12	53	
		Tebuk	233	225	458		5	4	9	
		Taif	156	120	276		0	0	0	
		Dammam	135	148	283		0	0	0	
		Abha	104	98	202		0	0	0	
		Mekke	87	114	201		29	11	40	
2	Belçika	Brüksel	0	101	101	101	0	0	0	-
3	Kuveyt	Kuveyt	127	143	270	270	1	0	1	1
4	İran	Tahran	23	23	46	46	0	3	3	3
6	Azerbaycan	Bakü	697	685	1382	1382	240	144	384	384
7	Kırgızistan	Bişkek	215	198	413	413	644	1165	1809	1.809
8	Özbekistan	Taşkent	110	77	187	187	4	7	11	11
9	Türkmenistan	Aşgabat	327	289	616	616	204	164	368	368
10	Romanya	Bükreş	1	1	2	2	126	220	346	346
11	Moldova	Kişinev	0	1	1	1	50	68	118	118
12	Tacikistan	Duşanbe	0	0	0	0	211	242	453	453
13	Danimarka	Kopenhag	34	37	71	71	2	1	3	3
14	Avusturya	Viyana	69	49	118	118	13	7	20	20
15	Katar	Doha	28	23	51	51	0	0	0	-
16	Gürcistan	Batum	81	76	157	157	0	0	0	-
Toplam			4.419	4.165	8.584	8.584	1617	2087	3704	3.704
Genel Toplam										12.288

2015 yılından itibaren 6528 sayılı Kanun kapsamında; yurt dışında büyükelçilikler/başkonsolosluklar aracılığıyla Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren okulların hizmet binası yapımı, donatımı, kefalet ücreti ve kira giderleri ile Bakanlıkça uygun görülen diğer ihtiyaçları Bakanlık bütçesinden karşılanmaktadır.

İkili kültürel anlaşmalar çerçevesinde yabancı hükûmetler tarafından kendi ülkelerinde kullanılmak üzere vatandaşlarımıza verilen burslara yönelik iş ve işlemler Bakanlığımızca yürütülmektedir. İkili kültürel anlaşmalar çerçevesinde yabancı hükûmetlerce Hükûmetimiz emrine verilen burslar kapsamında; 2016-2017 akademik yılı için 319 kişiye burs imkânı sağlanmıştır.

2017-2018 akademik yılında Ekim ayı itibariyle 66 lisans, 93 yüksek lisans, 38 doktora, 54 yaz/dil/staj, 20 araştırma, 3 akademisyenlik ve 11 de diğer alanlarda (sanat, Asya bursu vd.) olmak üzere toplam: 285 kişiye; ayrıca Brunei, Fas ve Meksika hükümetlerince de çeşitli alanlarda 33 kişiye burs olmak üzere toplamda 318 kişiye burs verilmesi çalışmaları devam etmektedir.

Yurt dışında Türkçe'nin ve Türk kültürünün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için; Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan vatandaşlarımızın çocuklarına Türkçe ve Türk kültürü dersleri verilmektedir. Bu kapsamda; 2017 yılında başta Federal Almanya olmak üzere Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan vatandaşlarımızın çocuklarından 145.196'sının Türkçe ve Türk kültürü derslerine katılımı sağlanmıştır.

Ayrıca Bakanlığımızca 2017 yılında ücretsiz olarak yurtdışına toplam 52.811 adet ders ve kültür kitabı ile 1.044 adet eğitim materyali gönderilmiştir.

Tablo 33. Kitap ve Eğitim Materyalleri (Yurtdışı) (2017)

Sıra No	Ülke	Kitap Adeti	Eğitim Materyali Adeti
1	Almanya	-	205
2	Belçika	290	799
3	Bosna Hersek	-	40
4	Hollanda	730	-
5	Fransa	102	-
6	Moğolistan	65	-
7	İsveç	43	-
8	Tunus	620	-
9	Makedonya	215	-
10	Yunanistan	50.746	-
Toplam		52.811	1.044

Kardeş okul ilişkisi: Ülkemiz ve yabancı ülke okulları arasında toplam 312 okul eşleştirilmiştir.

3.4. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK)

Ülkemizin 2023 yılında dünyanın 10 büyük ekonomisinden biri olma hedefi dikkate alındığında, bu hedefe ulaşabilmesi ancak nitelikli bilgi üretimi ve nitelikli insan faktörü ile mümkün olabilecektir. Bunun da, küresel ölçekte rekabetçi bir yükseköğretim sistemine sahip olunmasını gerekli kıldığı malumdur.

Ülkemizde yükseköğretime erişim ve yükseköğretim alanındaki okullaşma oranının artırılması 2000’li yıllar öncesinde çözümlenmesi gereken en öncelikli konu iken özellikle 2003-2014 yılları arasında bu konuda sayısal açıdan çok önemli gelişmeler sağlanmış, bir sıçrama yaşanmış ve yatay büyüme olarak adlandırabileceğimiz büyük bir büyümeye şahit olunmuştur.

Bugün itibarıyla 113'ü devlet, 67'si vakıf yükseköğretim kurumu ve 5'i vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere toplam 185 yükseköğretim kurumumuz mevcut olup 2016-2017 eğitim ve öğretim döneminde öğrenci sayımız da 7 milyon 198 bin 987'ye ulaşmıştır. Bu öğrenci sayımız ile Avrupa Yükseköğretim Alanındaki ikinci en büyük öğrenci sayısına sahip ülke konumuna gelinmiştir. Bu öğrenci sayısının 2 milyon 555 bin 926'sı önlisans, 4 milyon 71 bin 579'u lisans, 480 bin 215'i yüksek lisans, 91 bin 267'si doktora öğrencisidir. Öğretim elemanı sayımız ise 151 bin 763 olup bunun 71 bin 390'ı öğretim üyesidir.

Yükseköğretim sistemimizdeki son 10 yılda yaşanan bu büyüme sürecinin bundan sonraki aşaması nitelik ve kalite bakımından da büyümedir.

Bu kapsamda tarafımızca gerçekleştirilen ve yapısal değişim niteliğinde olan en önemli girişimlerimiz, “Kalite Kurulu’nun oluşturulması” ve “Misyona Farklılaşması Odaklı İhtisaslaşma”dır.

Bunlardan Kalite Kurulu ile ilgili olarak; Üretim Reform Paketi kapsamında idari ve mali açıdan bağımsız bir Kalite Kurulunun kurulması mümkün olmuştur. Kısa süre içinde yapılanması tamamlanacak olan Yükseköğretim Kalite Kurulu, yükseköğretim kurumlarımızda eğitim-öğretim, araştırma faaliyetleri ile idarî hizmetlerin iç ve dış kalite güvencesi, akreditasyon süreçleri ve bağımsız dış değerlendirme kurumlarının yetkilendirilmesi süreçlerini ve bu kapsamda tanımlanan görev, yetki ve sorumluluklara ilişkin esasların düzenlendiği ikincil ve üçüncül mevzuat çalışmalarını da tamamlayacaktır. Bu Kurul’un önceki dönemde olduğu gibi biri “Kurumsal Değerlendirme” diğeri “Program Akreditasyonu” olmak üzere dış değerlendirme odaklı iki ana misyonu koordine etmesi beklenmektedir.

Yapısal değişikliği gerçekleştirecek ikinci husus, üniversiteler de misyon farklılığı odaklı ihtisaslaşma ve bu kapsamda beklenen çeşitliliklerdir. Üretim Reform Paketi kapsamında Yükseköğretim Kurulunun görevleri

arasına “Yükseköğretim kurumlarının ihtisaslaşmasına yönelik çalışmalar yapmak ve bu konuda karar vermek.” ifadesi eklenmiştir.

Üniversitelerimizin tümünün aynı ve birbirinin kopyası olmasını tasvip etmiyoruz. Bütün üniversitelerimiz “uluslararası üniversite” olmak istiyor. Halbuki üniversitelerimizin hepsi uluslararası nitelikleri gözetmeli, fakat farklı değerler üretmelidir. Bu kapsamda üniversitelerimizin bir kısmının eğitimde, bir kısmının araştırma ve teknoloji üretiminde bazılarının da bölgesel kalkınmaya katkı sağlamakta farklılaşmasını istiyoruz. Bu yaklaşımla kastedilen, bir üniversitenin sadece bir alanda faaliyet göstermesi değil, üniversitenin bütün alanlarda faaliyet gösterirken bir alanda temayüz etmesidir.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için YÖK’ün Koordinasyonunda, hem üniversitelerin buldukları bölgeye olan katkılarını artırmak hem de üniversiteleri belirli alanlarda ihtisaslaşmaya teşvik etmek amacıyla özellikle 2006 yılı sonrasında kurulmuş olan yükseköğretim kurumlarına yönelik başta Kalkınma Bakanlığımız olmak üzere ilgili Bakanlıklarımız “Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyona Farklılaşması ve İhtisaslaşması” çalışmasını başlatmıştır. 15 ay süren kapsamlı bir çalışma ve değerlendirme sonrasında 5 pilot üniversite belirlenmiş ve sonuçları 18 Ekim 2016 tarihinde, 2016-2017 Yükseköğretim Akademik Yılı Açılış Töreninde Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıklanmıştır. Buna göre;

- Bingöl Üniversitesi; tarım ve havza bazlı kalkınma alanında,
- Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi; hayvancılık alanında,
- Düzce Üniversitesi; sağlık ve çevre alanında,
- Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi; tarım ve jeotermal alanında,
- Uşak Üniversitesi; tekstil, dericilik ve seramik alanında

“Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyona Farklılaşması” projesinin pilot yükseköğretim kurumları olarak belirlenmiştir.

2017 yılı içerisinde, seçilmiş olan 5 pilot üniversitenin 2017 yılı öncelikli olmak üzere 5 yıllık süreci içeren bölgesel faaliyetlerini revize etmeleri üzerine çalışmalar yürütülmüştür. Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Komisyonu ile dönemsel toplantılar düzenlenmiş, söz konusu üniversitelerin katılımıyla revize dokümanlarının değerlendirildiği çalıştay yapılmış ve bu üniversiteler, yerlerinde ziyaret edilerek değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Misyon farklılaşması çalışmasının bir sonraki aşaması olan Araştırma Üniversitelerinin belirlenme süreci başlatılmıştır. Bu aşamada dünyadaki araştırma üniversitelerinin de kullandığı nesnel göstergelere göre başvuruda bulunan üniversitelerin puanları hesaplanmış ve bu aşama sonunda ilk 25 üniversite belirlenmiştir. İkinci aşamada başvuran kurumun "Araştırma Üniversitesi Olma Talebi Kapsamında Hazırlanmış Olduğu Özdeğerlendirme Raporu" dikkate alınmış ve 19 üniversite belirlenmiştir. Üçüncü ve son aşamada ise Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, TÜBİTAK, Kalite Kurulu, Devlet ve Vakıf Üniversite temsilcilerinden oluşan bir jürinin, ilgili üniversitenin rektörleri ve üniversitelerin üst yönetimi ile bir mülakat gerçekleştirilmesiyle 10'u asıl, 5'i aday olmak üzere "araştırma üniversitesi" belirlenme süreci tamamlanmıştır.

Araştırma ve aday araştırma üniversitelerinin belirlenmesinde ülkemizin önceliklerinin dâhil edildiği dünyadaki referans çalışmalar, kurumun mevcut durumunun değerlendirilmesi ile gelecek planlaması, liderlik boyutu ve kurumun Ar-Ge stratejisi ve yönetişimi dikkate alınmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde gerçekleştirilen 2017-2018 Yükseköğretim Akademik Yılı Açılış Töreni'nde, "Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Projesi" kapsamında Başkanlığımız tarafından belirlenen "araştırma üniversiteleri", Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından ilk kez kamuoyu ile paylaşılmıştır. Buna göre;

Araştırma Üniversiteleri

- Ankara Üniversitesi
- Boğaziçi Üniversitesi
- Erciyes Üniversitesi
- Gazi Üniversitesi
- Gebze Teknik Üniversitesi
- Hacettepe Üniversitesi
- İstanbul Üniversitesi
- İstanbul Teknik Üniversitesi
- İzmir Yüksek Teknoloji Üniversitesi
- Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Aday Araştırma Üniversiteleri ise;

- Çukurova Üniversitesi
- Ege Üniversitesi
- Selçuk Üniversitesi
- Uludağ Üniversitesi
- Yıldız Teknik Üniversitesi'dir.

Üretim Reform Paketi içinde yer alan ve yükseköğretim sisteminde yapısal değişiklikler için önemli araçlar olacağını düşündüğümüz aşağıdaki hususlara yönelik çalışmalar devam etmektedir.

- Eğitim Programları Danışma Kurulu ve Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulunun oluşturulması,
- Doktora sonrası araştırmacı istihdamı,
- Devlet yükseköğretim kurumlarının öğretim üyesi kadrosunda fiilen altı yıl çalışan öğretim üyelerine, yurt içinde ve yurt dışında alanıyla ilgili Ar-Ge niteliğinde çalışmak üzere, bir yıl süreyle ücretli izin verilmesinin önü açılması,

- Sermaye şirketi statüsünde teknoloji transfer ofisi kurabilmesinin önü açılması,
- Bilimsel araştırma projelerine ilişkin ödeneklerin kullanılmasında, proje kapsamında görevlendirilecek tezli yüksek lisans ve doktora programlarındaki öğrencilere burs ödenebilmesinin mümkün hale gelmesi,
- Organize sanayi bölgelerinde kurulan meslek yüksekokulları için öğrenci başına ilgili yükseköğretim kurumlarına, Yükseköğretim Kurulu bütçesine bu amaçla tahsis edilen ödenekten eğitim desteği yapılabilmesinin mümkün hale gelmesi,
- Yükseköğretim kurumlarında ve/veya belirli fakülte ya da bölüm ve programlarda görevlerinde kalmalarında fayda görülenlerin yaş hadlerinin, ilgili yükseköğretim kurumunun teklifi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile birer yıllık sürelerle 75 yaşına kadar uzatılabileceğine ilişkin düzenlemenin yapılması olması.

Bu önemli projeleri hayata geçirebilmek üzere nitelikli insan kaynağına ihtiyacımız olduğu açıktır. Doktora derecesine sahip insan kaynaklarının nicelik ve nitelik olarak artırılmasına yönelik olarak ülkemiz için öncelikli olanlarda, öğretim üyesi ihtiyacı olan bu alanlarda ihtisaslaşacak 912 Araştırma Görevlisi için ilana çıkmış olup, bu kapsamda atanan araştırma görevlileri 2017 yılında görevlerine başlamıştır.

Yürütülmekte olan diğer projelerde olduğu gibi, Türk yükseköğretim sisteminin keyfiyet yerine bilimsel metotla yeniden şekillendirilmesine ve üniversitelerimizin ihtisaslaşmasına katkı sağlayacak “Öncelikli Alan Araştırma Görevlisi Projesi” ile de yükseköğretimde hissedilebilir bir iyileşme hedeflenmektedir.

Daha önce Yükseköğretim tarihinde yapılmamış bir yöntemle yürütülen bu projede, üniversitelerimiz en fazla 3 öncelikli alan için, yetiştirecekleri öğrenci sayılarını, kurumsal kapasitelerini ve ilgili alanlarda yetkinlikleri ile yeterliliklerini içeren başvuruları alınmıştır.

Söz konusu çağrıya 56 farklı yükseköğretim kurumu 42 farklı alanda 229 başvuru yapmıştır. Panellerde yapılan değerlendirmeler sonucunda, 35 farklı yükseköğretim kurumuna; 41 farklı alanda 354 kadro tahsis edilmesi uygun bulunmuştur.

Bunun yanı sıra yükseköğretim tarihimizde bir ilk olacak olan “100/2000 Doktora Projesi” hayata geçirilmiştir. Bu alanlar da rasyonel bir yaklaşımla belirlenmiş, ülkemizin gelecek 10 yılını şekillendirecek bir şekilde tasarlanmıştır. “100/2000 Doktora Projesi” bilim hayatımızın önümüzdeki yıllarda teminatı olacaktır. Bu program kapsamında, 2016-2017 bahar döneminde 1.424; 2017-2018 güz döneminde ise 1.821 kontenjan verilmesi uygun bulunmuştur.

Bu gelişmeler ve hayata geçirilen projeler Türk yükseköğretiminin artık keyfiliğe ve mühmelliğe bırakılmadan bilimsel bir metotla ve rasyonel bir tarzda yeniden şekillendirildiğini göstermektedir.

Bu kapsamda, bilim hayatını üniversitelerimizin bilimsel gücüyle tekrar şekillendirmeye ve yükseköğretimi; kalite, ihtisaslaşma, öncelikli alanlar ve nitelikli doktora gibi kavramlarla yeniden yapılandırmaya gayret ediyoruz.

Yükseköğretim sistemindeki kalite odaklı büyüme ve gelişmeyi gerçekleştirebilmek için girdi kalitesinde iyileşmenin önemi kaçınılmazdır. Bu kapsamda Yükseköğretim Kurulu’nun uzun zamandır gündeminde olan yükseköğretime giriş sisteminde değişikliğe gidilerek yeni sınav sisteminin, Yükseköğretim Kurumları Sınavı adıyla 2018 yılında uygulanmasına yönelik süreç başlatılmıştır.

Yeni giriş sistemi, temel özellikleri, daha yalın, sade ve kolay anlaşılabilir, Türkçe ve Temel Matematik’in merkezinde olduğu, bilgiden daha çok temel yeterlilik esaslı ve takibinde orta öğretim kazanımlarını odağına alan ve önemseyen bir değerlendirme süreci olarak kurgulanmıştır. Yeni sınav

sistemi dünyadaki gelişmiş ülkelerdeki sınav sistemleri ile karşılaştırılabilir kapsam ve niteliktedir.

Yeni sistemde, ilk oturumda 40'ı Türkçe, 40'ı Temel Matematik sorusu olmak üzere toplam 80 soruluk Temel Yeterlilik Testi (TYT), ikinci oturumda ise aşağıda belirtilen alanlarda her biri 40'ar sorudan oluşan toplam 160 soruluk 4 test yer alacaktır: Türk Dili ve Edebiyatı- Sosyal Bilimler-1 (Tarih-1, Coğrafya-1), Matematik, Sosyal Bilimler-2 (Tarih-2, Coğrafya-2, Felsefe Grubu, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi) ve Fen Bilimleri (Fizik, Kimya, Biyoloji).

İlk oturuma tüm adayların girmesi zorunlu olup, alana özel ikinci oturuma ise lisans programlarına yerleşmek isteyen öğrencilerin girmesi gerekmektedir. Yabancı dil sınavı ise ikinci gün ayrı bir oturum olarak yapılacaktır. Meslek Yüksek Okulunda bir programı tercih edebilmek üzere adayın TYT sınavından en az 150 puan alması gerekmektedir. Lisans programlarını tercih edebilmek üzere ise TYT'den en az 150 puan almak koşuluyla, adayın TYT puanı ile sınavın ikinci oturumundaki testlerden alacağı puanla birlikte hesaplanacak olan Sözel, Sayısal, Eşit Ağırlık ve Dil puanının en az birinin 180 puan olması gerekmektedir. Yeni sistemle üniversite giriş sınavının ilk uygulamasının 2018 yılı Haziran ayı içinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

3.5. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM)

ÖSYM ülkemizin önemli hizmet kurumlarından birisidir. Faaliyetlerini merkezi bütçeden katkı almadan hizmet gelirlerinden karşılayan özel bütçeli bir kurumdur. Bütün hizmetlerini e-Devlet standartları çerçevesinde yürütmekte, hızla gelişen bilimsel ve teknolojik yeniliklerden yararlanarak sürekli kendisini yenilemektedir.

10.469 başvuru merkezinden başvuruları alıp 176 sınav koordinatörlükleri eliyle birçok sınav gerçekleştirilmektedir. ÖSYM bünyesinde 2017 yılı

içinde bugüne kadar yaklaşık 7.966.000 adayın katıldığı 30 sınav yapılmıştır. Yılsonu itibarıyla bu sayı yaklaşık 9.000.000 adayın katıldığı 40 farklı sınav şeklinde gerçekleşecektir. Bu sınavlarda uzmanlık, mesleğe giriş, eğitim ve öğretime giriş ve 23 farklı dilde yapılan yabancı dil sınavları başta olmak üzere 144 ayrı testten oluşan 6.784 soru kullanılacaktır.

ÖSYM yılbaşında açıklanan sınav takvimi çerçevesinde hizmetlerini yerine getirirken bazı önemli yenilikleri de gerçekleştirmiştir. Elektronik sınav uygulamasının yaygınlaştırılması bunlardan biridir. Ankara’da yeni hizmete açılan Esenboğa e-Sınav Merkezi, aynı anda 5.000 adayın elektronik sınava girebileceği kapasitesiyle dünyanın en büyük elektronik sınav merkezidir. Şimdiye kadar sadece Yabancı dil sınavında uygulanan elektronik sınavlara ALES ve EDUS sınavı da eklenmiştir. Kamu kurumlarından gelen talepler doğrultusunda 2018 yılından itibaren halen yazılı ortamda yapılan bazı sınavların da elektronik sınav olarak gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

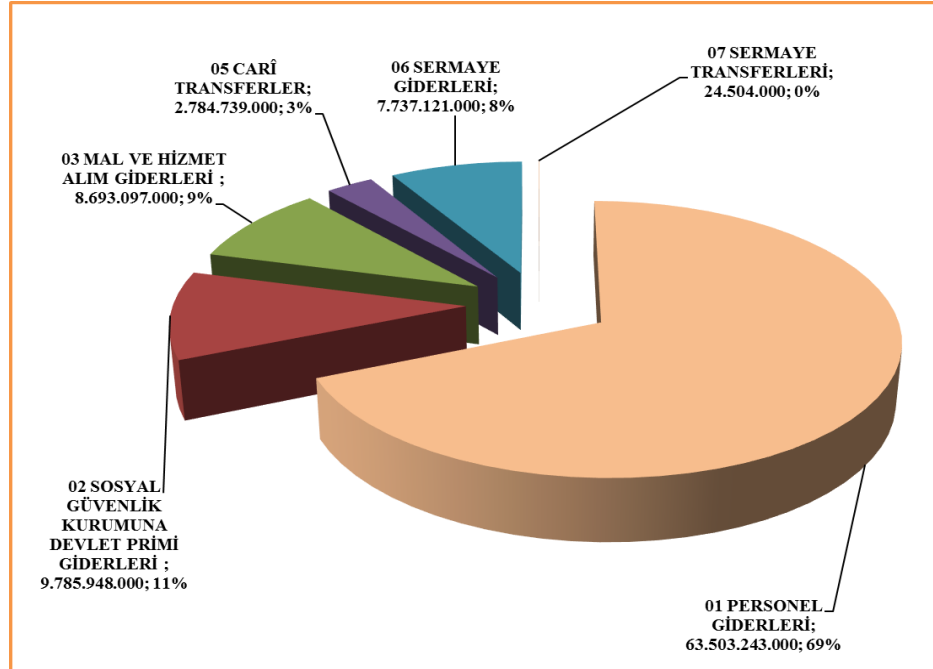
4. BÜTÇE

2018 yılı Bakanlığımız bütçesi;

- 63 milyar 503 milyon 243 bin TL'si personel giderleri için,
- 9 milyar 785 milyon 946 bin TL'si Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet primi giderleri için,
- 8 milyar 693 milyon 97 bin TL'si mal ve hizmet alım giderlerinde kullanılmak üzere cari harcamalar için,
- 2 milyar 784 milyon 739 bin TL'si devlet parasız yatılı öğrencileri, burslar ile diğer cari transferler için,
- 7 milyar 737 milyon 121 bin TL'si sermaye giderleri için,
- 24 milyon 504 bin TL'si sermaye transferleri için

olmak üzere toplam 92 milyar 528 milyon 652 bin TL'dir.

Grafik 13. 2018 Yılı Bütçe Tasarısının Ödenek Dağılımı

Ayrıca Bakanlığımız bütçesi dışında ilave olarak; ilköğretim öğrencilerine ücretsiz dağıtılacak ders kitapları için 361 milyon 250 bin TL ve taşınmalı ilköğretim ve ortaöğretim kapsamındaki öğrencilerin öğle yemeği için 700 milyon TL ve özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin okullara ve kurumlara erişiminin sağlanması için 368 milyon 750 bin TL olmak üzere, toplam 1 milyar 284 milyon TL kaynağın Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan karşılanması öngörülmüştür.

Yüksek Öğretim Kurulu ve üniversitelere 27 milyar 761 milyon TL, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına 537 milyon 550 bin TL ve Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna 13 milyar 889 milyon TL olmak üzere toplam eğitim bütçemiz; 134 milyar 727 milyon TL olmuştur.

Tablo 34. Eğitim Bütçesi (2006-2018)

Yıllar	MEB	YÖK ve Üniversiteler	ÖSYM	Kredi ve Yurtlar Kurumu (KYK)	Toplam Eğitim Bütçesi (TL)
2006	16.568.145.500	5.846.822.761	171.921.000	1.499.708.000	24.086.597.261
2007	21.355.634.000	6.586.692.000	191.717.000	1.672.438.000	29.806.481.000
2008	22.915.565.000	7.318.284.650	152.077.000	1.923.350.000	32.309.276.650
2009	27.446.778.095	8.772.719.225	150.170.000	2.282.107.425	38.651.774.745
2010	28.237.412.000	9.355.457.600	150.865.000	2.746.973.000	40.490.707.600
2011	34.112.163.000	11.503.927.500	160.192.000	3.368.437.000	49.144.719.500
2012	39.169.379.190	12.743.603.000	232.559.000	4.449.878.000	56.595.419.190
2013	47.496.378.650	15.227.760.500	291.996.000	5.328.558.000	68.344.693.150
2014	55.704.817.610	16.939.010.000	359.980.000	5.862.584.000	78.866.391.610
2015	62.000.248.000	18.493.252.000	364.239.000	7.052.675.000	87.910.414.000
2016	76.354.306.000	23.590.696.000	445.303.000	9.377.831.000	109.768.136.000
2017	85.048.584.000	25.620.450.000	408.536.000	11.336.431.000	122.414.001.000
2018	92.528.652.000	27.761.363.000	537.550.000	13.899.262.000	134.726.827.000

Tablo 35. Eğitim Bütçesinin GSYH ve Merkezi Yönetim Bütçesine Oranı (2006-2018)

Yıllar	GSYH *	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi ***	Eğitim Bütçesi (MEB+YÖK ve Üniversiteler+ ÖSYM+KYK)	Eğitim Bütçesinin	
				GSYH'ya Oranı (%)	Kon. Büt./Merkezi Yön.Büt.Oranı (%)
2006	758.390.785.210	174.958.100.699	24.086.597.261	3,18	13,77
2007	843.178.421.420	204.988.545.572	29.806.481.000	3,54	14,54
2008	950.534.250.715	222.553.216.800	32.309.276.650	3,40	14,52
2009	952.558.578.826	262.217.866.000	38.651.774.745	4,06	14,74
2010	1.098.799.348.446	286.981.303.810	40.490.707.600	3,68	14,11
2011	1.297.713.210.117	312.572.607.330	49.144.719.500	3,79	15,72
2012	1.416.798.489.819	350.898.317.817	56.595.419.190	3,99	16,13
2013	1.567.289.237.901	404.045.669.000	68.344.693.150	4,36	16,92
2014	1.748.167.816.609	434.995.765.000	78.866.391.610	4,51	18,13
2015	1.952.638.408.908	472.943.000.000	87.910.414.000	4,50	18,59
2016	2.148.000.000.000	570.507.000.000	109.768.136.000	5,11	19,24
2017**	2.404.000.000.000	645.124.000.000	122.414.001.000	5,09	18,98
2018**	3.446.000.000.000	762.753.000.000	134.726.827.000	3,91	17,66

(*) 2016 yılına kadar Türkiye İstatistik Kurumunun www.tuik.gov.tr adresinden alınarak, her yıl güncellenmektedir.

(**) Gerçekleşmesi tahminidir. 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısından alınmıştır.

(***) Bütçe kanunlarından kesintili bütçe ödenekleri alınmıştır. Merkezi Yönetim Bütçesi Toplamı (Hazine Yardımları ve Gelirlerden Ayrılan Pay Hariç)

2017 YILI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜTÇE TASARISI

2018 yılı Millî Eğitim Bakanlığı Bütçe Tasarısı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereğince, kalkınma planları ve programlarında yer alan politika ve hedefler doğrultusunda, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını; hesap verebilirliğin ve mali saydamlığın sağlanmasını, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını; tüm mali işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve mali kontrolün düzenlenmesini amaçlamaktadır.

Merkezî yönetim bütçe uygulamasına geçilmesiyle beraber bütçe sistemi uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanmıştır. Yine çok yıllık bütçeleme sisteminin entegre edilmesiyle birlikte daha saydam ve öngörülebilir bir bütçe politikası uygulamaya konulmuştur.

Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı hazırlık çalışmalarını yönlendirmek üzere; Orta Vadeli Program, Orta Vadeli Mali Plan ile Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan Bütçe Hazırlama Rehberi ile Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi doğrultusunda Bakanlığımızın 21 biriminin bütçesinin teklifleri, 2018-2020 dönemi çok yıllık bütçeleme sistemine göre hazırlanmıştır.

Eğitimin başlıca finansman kaynakları;

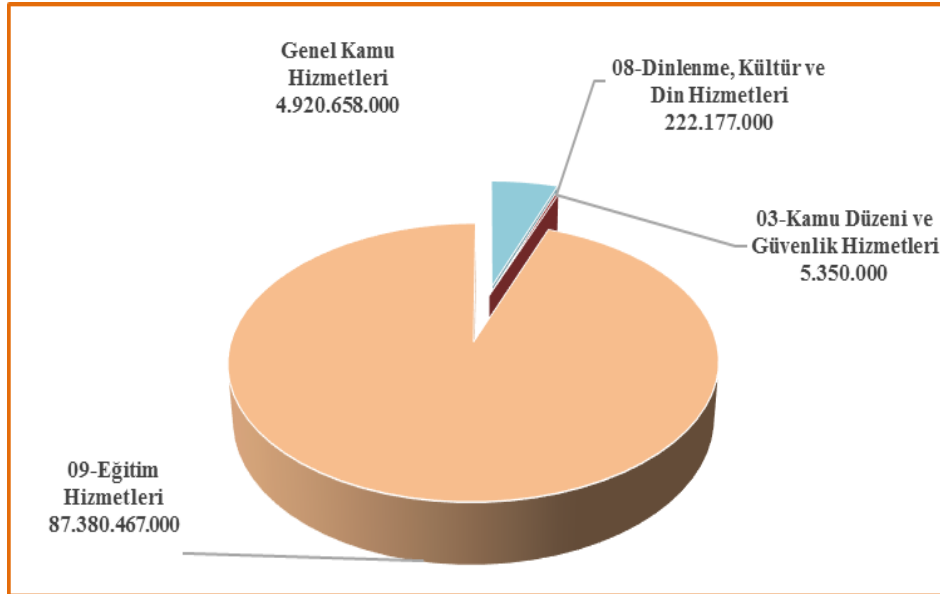
- Merkezî yönetim bütçesinden ayrılan pay,
- İl özel idareleri bütçesinden ayrılan kaynaklar,
- Dış ülke ve kuruluşlardan sağlanan dış kredi, burs ve bağışlar,
- Halk ve kuruluşların eğitime bağışları ile
- Okul-aile birliği gelirlerinden

oluşmaktadır.

Tablo 36. 2018 Yılı MEB Bütçe Tasarısı (Fonksiyonel Sınıflandırma)

Fonks. Kod	Açıklama	2017 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği	2017 Yılı Bütçe Tasarı Ödeneği	Değişim Oranları (%)	2018 Yılı Bütçe Payları (%)
01	Genel Kamu Hizmetleri	3.996.030.420	4.920.658.000	23,14	5,32
03	Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	3.600.000	5.350.000	48,61	0,006
08	Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	212.587.000	222.177.000	4,51	0,24
09	Eğitim Hizmetleri	80.836.366.580	87.380.467.000	8,10	94,44
Toplam		85.048.584.000	92.528.652.000	8,80	100,00

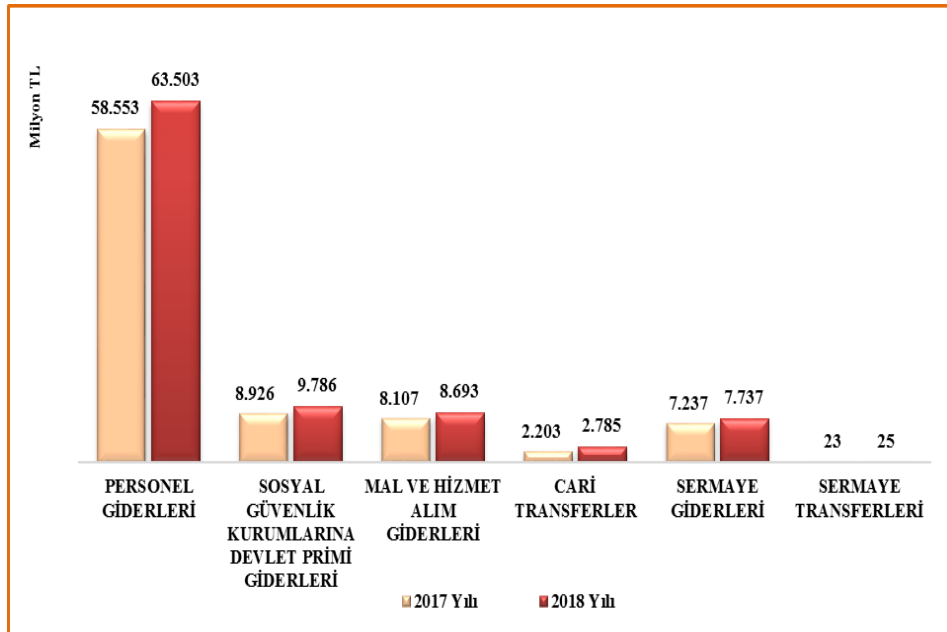
Grafik 14. 2018 Yılı MEB Bütçe Tasarısı (Fonksiyonel Sınıflandırma)

Tablo 37. 2018 Yılı MEB Bütçe Tasarısı (Ekonomik Sınıflandırma)

Eko. Kod	Ödenek Türü	2017 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği	2018 Yılı Bütçe Tasarısı Ödeneği	Değişim Oranları (%)	2018 Yılı Bütçe Payları (%)
01	Personel Giderleri	58.552.662.000	63.503.243.000	8,45	68,63
02	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	8.926.306.000	9.785.948.000	9,63	10,58
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	8.106.505.000	8.693.097.000	7,24	9,40
05	Cari Transferler	2.202.960.000	2.784.739.000	26,41	3,01
06	Sermaye Giderleri	7.237.121.000	7.737.121.000	6,91	8,36
07	Sermaye Transferleri	23.030.000	24.504.000	6,40	0,03
Toplam		85.048.584.000	92.528.652.000	8,80	100,00

Grafik 15. 2018 Yılı MEB Bütçesinin 2017 Yılı Ödenekleri ile Karşılaştırılması

Tablo 38. 2018-2020 Dönemi MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma-İkinci Düzey Dağılımı)

Eko. Kod	Açıklama	Bütçe Kanunu/Tasarısı Ödeneği		2018 Yılı Tasarısı Ödeneğinin 2017 Yılı Ödeneğine Göre Değişim Oranı (%)	Bütçe Tahmini	
		2017	2018		2019	2020
01	Personel Giderleri	58.552.662.000	63.503.243.000	8,45	70.175.152.100	76.684.747.300
1	Memurlar	54.550.531.000	58.120.224.000	6,54	63.215.204.100	68.048.807.300
2	Sözleşmeli Personel	1.438.066.000	2.609.212.000	81,44	3.942.990.000	5.388.360.000
3	İşçiler	1.030.660.000	1.121.731.000	8,84	1.220.061.000	1.313.324.000
4	Geçici Personel	1.490.470.000	1.652.076.000	10,84	1.796.897.000	1.934.256.000
5	Diğer Personel	42.935.000		-100,00		
02	Sosyal Güvenlik Kurumları Devlet Primi Giderleri	8.926.306.000	9.785.948.000	9,63	10.792.832.000	11.781.572.000
1	Memurlar	8.202.908.000	8.864.377.000	8,06	9.641.291.000	10.378.344.000
2	Sözleşmeli Personel	203.682.000	352.214.000	72,92	532.275.000	736.624.000
3	İşçiler	215.656.000	213.916.000	-0,81	232.668.000	250.454.000
4	Geçici Personel	304.060.000	355.441.000	16,90	386.598.000	416.150.000
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	8.106.505.000	8.693.097.000	7,24	9.423.881.820	10.147.272.830
2	Tüketime Yönelik Mal ve Mal. Alım.	1.688.323.887	1.782.007.000	5,55	1.814.219.000	1.839.254.830
3	Yolluklar	80.237.400	82.068.000	2,28	86.600.000	89.358.000
4	Görev Giderleri	1.116.500	1.441.000	29,06	1.512.000	1.564.000
5	Hizmet Alımları	6.251.115.113	6.739.966.000	7,82	7.430.459.820	8.124.327.000
6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	655.000	642.000	-1,98	676.000	697.000
7	Menkul Mal Alım, Bakım ve On.Gid.	14.682.000	14.290.000	-2,67	15.074.000	15.559.000
8	Gayrimenkul Mal Bakım ve On.Gid.	68.871.100	70.947.000	3,01	73.466.000	74.511.000
9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	1.504.000	1.736.000	15,43	1.875.000	2.002.000
05	Cari Transferler	2.202.960.000	2.784.739.000	26,41	3.075.661.000	3.400.476.000
3	Kar Amacı Güt. Kur.Yapılan Trans.	40.750.000	266.900.000	554,97	284.249.000	300.736.000
4	Hane Halkına Yapılan Transferler	2.063.009.000	2.403.312.000	16,50	2.671.241.000	2.976.290.000
6	Yurtdışına Yapılan Transferler	99.201.000	114.527.000	15,45	120.171.000	123.450.000
06	Sermaye Giderleri	7.237.121.000	7.737.121.000	6,91	8.940.011.000	10.229.897.000
1	Mamul Mal Alımları	1.144.730.000	1.182.400.000	3,29	1.326.632.988	1.411.951.988
2	Menkul Sermaye Üretim Giderleri	804.000.000	830.500.000	3,30	832.796.195	900.026.195
3	Gayri Maddi Hak Alımları	4.180.000	9.000.000	115,31	6.211.836	6.211.836
4	Gayrimenkul Alım. ve Kamulaştırması	300.000.000	300.000.000	0,00	346.641.000	396.655.000
5	Gayrimenkul Ser. Üretim Giderleri	4.342.121.000	4.818.121.000	10,96	5.904.887.233	6.975.179.583
7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	642.090.000	597.100.000	-7,01	522.841.748	539.872.398
07	Sermaye Transferleri	23.030.000	24.504.000	6,40	24.761.000	25.015.000
2	Yurtdışı Sermaye Transferleri	23.030.000	24.504.000	6,40	24.761.000	25.015.000
Toplam		85.048.584.000	92.528.652.000	8,80	102.432.298.920	112.268.980.130

Tablo 39. 2018 Yılı MEB Bütçe Tasarısı (Fonksiyonel ve Ekonomik Sınıflandırma)

Fonk. Kodu	Açıklama	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	07 Sermaye Transferleri	Toplam
01	Genel Kamu Hizmetleri	3.881.245.000	758.454.000	90.209.000	12.250.000	178.500.000		4.920.658.000
03	Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	-	-	5.350.000	-	-		5.350.000
08	Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	-	-	222.177.000	-	-		222.177.000
09	Eğitim Hizmetleri	59.621.998.000	9.027.494.000	8.375.361.000	2.772.489.000	7.558.621.000	24.504.000	87.380.467.000
Toplam		63.503.243.000	9.785.948.000	8.693.097.000	2.784.739.000	7.737.121.000	24.504.000	92.528.652.000

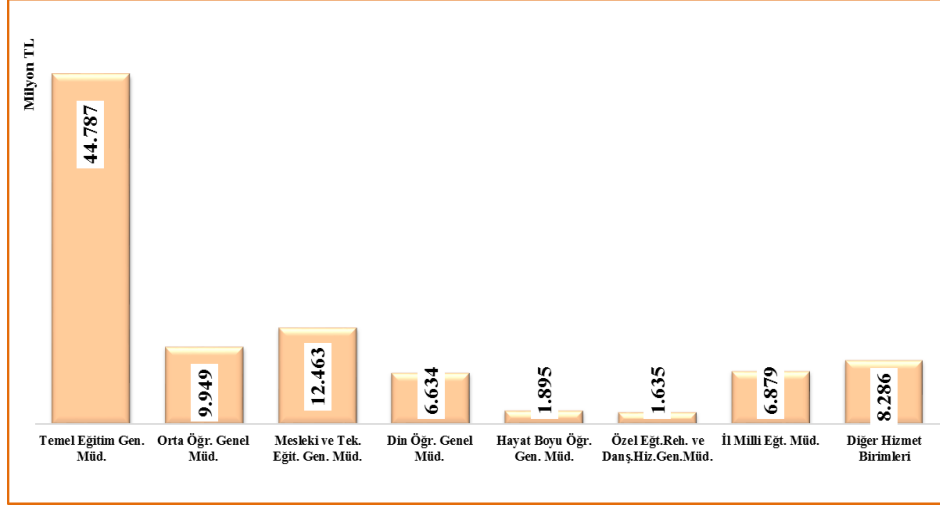
**Tablo 40. 2018 Yılı Bütçe Tasarısı (Fonksiyonel Sınıflandırma)
(Birimlere Dağılımı)**

Birim Adı	01 Genel Kamu Hizmetleri	03 Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	08 Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	09 Eğitim Hizmetleri	Toplam (TL)
Özel Kalem Müdürlüğü				15.837.000	15.837.000
Teftiş Kurulu Başkanlığı				10.512.000	10.512.000
Talim ve Ter. Kur. Başkanlığı				9.349.000	9.349.000
Destek Hizm. Genel Müdürlüğü	235.589.000	5.000.000	222.177.000	682.055.000	1.144.821.000
İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü	42.605.000			50.000	42.655.000
Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı	10.171.000			21.003.000	31.174.000
İnşaat ve Emlak Dairesi Başkanlığı	9.813.000			909.015.000	918.828.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı	19.200.000				19.200.000
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü	8.968.000				8.968.000
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	1.855.000				1.855.000
İl Millî Eğitim Müdürlükleri	4.592.091.000			2.286.462.000	6.878.553.000
Temel Eğitim Genel Müd. Merkez				225.034.000	225.034.000
Okulöncesi ve İlköğretim Okulları				44.561.899.000	44.561.899.000
Ortaöğretim Genel Müd. Merkez				389.228.000	389.228.000
Genel Ortaöğretim Okulları				9.559.918.000	9.559.918.000
Mesleki ve Tek. Eğ. Genel Müd. Merkez				44.101.000	44.101.000
Mesleki ve Tek. Öğretim Okulları				12.419.331.000	12.419.331.000
Öğretmen Yetiş. ve Geliş. Gen. Müd.				32.896.000	32.896.000
Din Öğretimi Genel Müd. Merkez				63.478.000	63.478.000
Din Öğretimi Okulları				6.570.744.000	6.570.744.000
Hayat Boyu Öğr. Genel Müdürlüğü				21.985.000	21.985.000
Hayat Boyu Öğr.ve Halk Eğit. Mrk.				1.873.314.000	1.873.314.000
Avrupa Birliği ve Dış İliş. Gen. Müd.				50.052.000	50.052.000
Yurtdışı Eğitim Müş. ve Ataşeleri	366.000			28.968.000	29.334.000
Özel Öğretim Kur. Genel Müd. Mrk.				4.112.497.000	4.112.497.000
Özel Eğitim Reh. Hiz. Gen.Müd.Mrk				9.295.000	9.295.000
Özel Eğitim Okul ve Kurumları				1.626.174.000	1.626.174.000
Yenilik ve Eğitim Tekn. Gen. Müd.				1.035.084.000	1.035.084.000
Ölçme, Değ. ve Sınav Hiz. Gen.Müd.				60.775.000	60.775.000
Yüksek Öğr. ve Yurt Dışı Eğ. Gen. Müd.				754.262.000	754.262.000
Yurt Dışı Okullar		350.000		7.149.000	7.499.000
Toplam	4.920.658.000	5.350.000	222.177.000	87.380.467.000	92.528.652.000

**Tablo 41. 2018 Yılı Bütçe Tasarısı (Ekonomik Sınıflandırma)
(Birimlere Dağılımı)**

Birim Adı	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	07 Sermaye Transferleri	Toplam (TL)
Özel Kalem Müdürlüğü	13.031.000	2.021.000	785.000				15.837.000
Teftiş Kurulu Başkanlığı	6.610.000	1.107.000	2.795.000				10.512.000
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı	7.324.000	1.650.000	375.000				9.349.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	22.016.000	4.703.000	272.802.000	1.800.000	843.500.000		1.144.821.000
İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü	34.230.000	6.500.000	1.925.000				42.655.000
Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı	4.332.000	848.000	4.994.000		21.000.000		31.174.000
İnşaat ve Emlak Daire Başkanlığı	7.951.000	1.450.000	427.000		909.000.000		918.828.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı	6.317.000	1.050.000	1.833.000		10.000.000		19.200.000
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü	6.572.000	1.150.000	1.246.000				8.968.000
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	1.119.000	215.000	521.000				1.855.000
İl Millî Eğitim Müdürlükleri	3.798.708.000	742.538.000	2.319.857.000	10.450.000	7.000.000		6.878.553.000
Temel Eğitim Genel Müd. Merkez	7.520.000	1.300.000	367.000	215.847.000			225.034.000
Okulöncesi ve İlköğretim Okulları	36.111.559.000	5.356.796.000	914.895.000	200.649.000	1.978.000.000		44.561.899.000
Ortaöğretim Genel Müd. Merkez	6.299.000	1.150.000	717.000	381.062.000			389.228.000
Genel Ortaöğretim Okulları	6.843.140.000	1.095.463.000	300.759.000	515.435.000	805.121.000		9.559.918.000
Mesleki ve Tek. Eğ. Gen. Müd. Mrk.	7.175.000	1.350.000	444.000	35.132.000			44.101.000
Mesleki ve Tek. Öğretim Okulları	9.095.724.000	1.440.508.000	376.224.000	351.875.000	1.155.000.000		12.419.331.000
Öğretmen Yetiş. ve Geliş. Gn. Müd.	10.092.000	1.900.000	8.904.000		12.000.000		32.896.000
Din Öğretimi Genel Müd. Merkez	4.415.000	750.000	2.068.000	56.245.000			63.478.000
Din Öğretimi Okulları	4.765.231.000	671.628.000	191.528.000	252.357.000	690.000.000		6.570.744.000
Hayat Boyu Öğr. Gen. Müd.	17.888.000	3.200.000	897.000				21.985.000
Hayat Boyu Öğr.ve Halk Eğit. Mrk.	1.497.053.000	263.695.000	57.066.000	0	55.500.000		1.873.314.000
Avrupa Birliği ve Dış İliş. Gen. Müd.	6.145.000	1.120.000	2.358.000	33.429.000	7.000.000		50.052.000
Yurtdışı Eğitim Müş. ve Ataşeleri	21.563.000	3.626.000	4.145.000				29.334.000
Özel Öğr.Kur. Gen. Müd. Mrk.	6.096.000	926.000	4.105.376.000	99.000			4.112.497.000
Özel Eğ.Reh. Hiz. Gen. Müd. Mrk	4.052.000	760.000	3.553.000	930.000			9.295.000
Özel Eğitim Okul ve Kurumları	1.172.772.000	175.542.000	94.504.000	6.356.000	177.000.000		1.626.174.000
Yenilik ve Eğitim Tekn. Gen. Müd.	5.686.000	901.000	11.387.000	110.000	1.017.000.000		1.035.084.000
Ölçme, Değ. ve Sin. Hiz. Gen. Müd.	7.754.000	1.313.000	1.708.000	0	50.000.000		60.775.000
Yüksek Öğr. ve Yurt Dışı Eğ. Gen. Müd.	4.869.000	788.000	1.138.000	722.963.000		24.504.000	754.262.000
Yurt Dışı Okullar			7.499.000				7.499.000
Toplam	63.503.243.000	9.785.948.000	8.693.097.000	2.784.739.000	7.737.121.000	24.504.000	92.528.652.000

Grafik 16. MEB Harcama Birimlerinin Bütçe Ödenekleri (2018)

Tablo 42. MEB Bütçe Tasarısının GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (1997-2018)

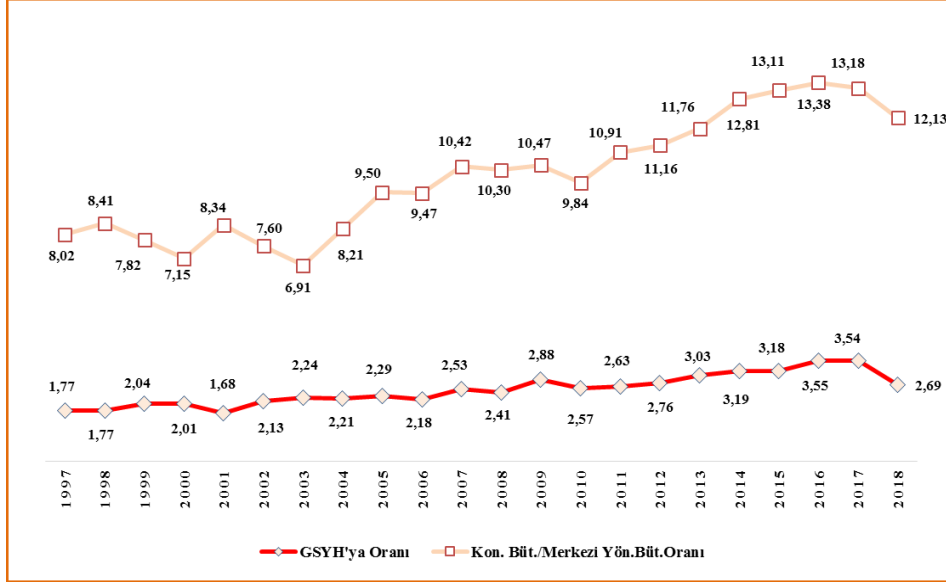
Yıllar	GSYH *	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi ***	MEB Bütçesi ***	Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinin	
				GSYH'ya Oranı (%)	Kon. Büt./Merkezi Yön.Büt.Oranı (%)
1997	28.835.883.135	6.361.685.500	510.063.600	1,77	8,02
1998	70.203.147.160	14.789.475.000	1.243.108.000	1,77	8,41
1999	104.595.915.540	27.266.600.000	2.131.808.500	2,04	7,82
2000	166.658.021.460	46.827.436.000	3.350.330.000	2,01	7,15
2001	240.224.083.050	48.519.490.000	4.046.305.625	1,68	8,34
2002	350.476.089.498	98.131.000.000	7.460.991.000	2,13	7,60
2003	454.780.659.396	147.230.170.000	10.179.997.000	2,24	6,91
2004	559.033.025.861	150.658.129.000	12.366.236.276	2,21	8,21
2005	648.931.711.812	156.088.874.910	14.835.422.184	2,29	9,50
2006	758.390.785.210	174.958.100.699	16.568.145.500	2,18	9,47
2007	843.178.421.420	204.988.545.572	21.355.634.000	2,53	10,42
2008	950.534.250.715	222.553.216.800	22.915.565.000	2,41	10,30
2009	952.558.578.826	262.217.866.000	27.446.778.095	2,88	10,47
2010	1.098.799.348.446	286.981.303.810	28.237.412.000	2,57	9,84
2011	1.297.713.210.117	312.572.607.330	34.112.163.000	2,63	10,91
2012	1.416.798.489.819	350.898.317.817	39.169.379.190	2,76	11,16
2013	1.567.289.237.901	404.045.669.000	47.496.378.650	3,03	11,76
2014	1.748.167.816.609	434.995.765.000	55.704.817.610	3,19	12,81
2015	1.952.638.408.908	472.943.000.000	62.000.248.000	3,18	13,11
2016	2.148.000.000.000	570.507.000.000	76.354.306.000	3,55	13,38
2017**	2.404.000.000.000	645.124.000.000	85.048.584.000	3,54	13,18
2018**	3.446.000.000.000	762.753.000.000	92.528.652.000	2,69	12,13

(*) 2016 yılına kadar Türkiye İstatistik Kurumunun www.tuik.gov.tr adresinden alınarak, her yıl güncellenmektedir.

(**) Gerçekleşmesi tahminidir. 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısından alınmıştır.

(***) Bütçe kanunlarından kesintili bütçe ödenekleri alınmıştır. Merkezi Yönetim Bütçesi Toplamı (Hazine Yardımları ve Gelirlerden Ayrılan Pay Hariç)

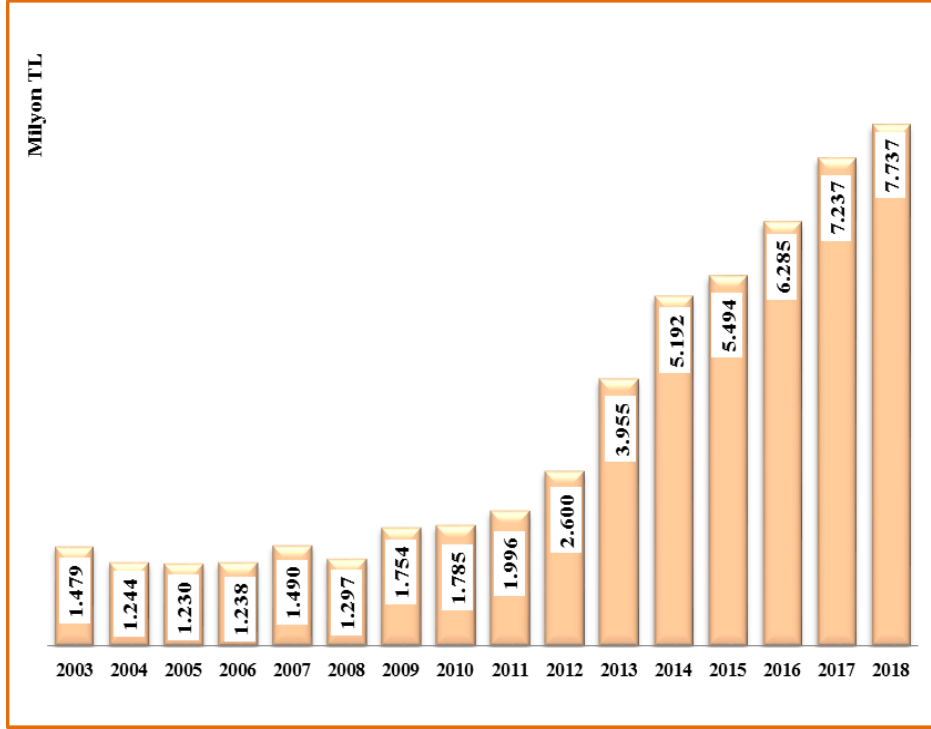
Grafik 17. MEB Bütçe Tasarısının GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (1997-2018)

Tablo 43. Tablo 45. Merkezi Bütçe Yatırım Ödeneğinden MEB Yatırımlarına Ayrılan Pay (2003-2018)

Yıllar	Konsolide/Merkezi Yönetim Bütçe Yatırım Ödeneği	MEB Yatırım Ödeneği	Kon./Merkezi Yön. Bütçe Yatırım Öden. MEB Yatırımlarına Ayrılan Pay
2003	8.998.500.000	1.479.050.000	16,44
2004	7.368.361.000	1.244.150.000	16,89
2005	10.143.886.000	1.230.306.000	12,13
2006	9.639.582.000	1.238.498.000	12,85
2007	9.341.637.000	1.490.000.000	15,95
2008	8.743.466.000	1.296.704.000	14,83
2009	12.609.700.000	1.754.417.000	13,91
2010	19.046.000.000	1.785.327.000	9,37
2011	21.426.591.000	1.995.625.000	9,31
2012	27.913.538.000	2.600.000.000	9,31
2013	33.488.724.000	3.955.000.000	11,81
2014	36.400.961.000	5.192.300.000	14,26
2015	40.454.052.000	5.494.000.000	13,58
2016	51.310.852.000	6.284.628.000	12,25
2017	66.243.000.000	7.237.121.000	10,93
2018	83.729.352.000	7.737.121.000	9,24

Grafik 18. MEB Yatırım Ödenekleri (2003-2018)

Tablo 44. Yatırım Ödenekleri (2018)

İlgili Birimler	Eüt Proje	Makine-Teçhizat	Gayri Maddi Hak Alımları	Büyük Onarım	Yapı Tesis	Kamulaştırma	3308 sayılı Kanun Gelirleri	Genel Toplam
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	-	-	-	40.000.000	60.000.000	-	-	100.000.000
Konut Sektörü	-	-	-	40.000.000	60.000.000	-	-	100.000.000
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	17.000.000	-	-	-	1.961.000.000	-	-	1.978.000.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	-	170.000.000	-	-	-	-	-	170.000.000
İnşaat Emlak Dairesi Başkanlığı	-	-	-	-	-	300.000.000	-	300.000.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	18.000.000	-	-	-	720.000.000	-	-	738.000.000
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	-	-	-	-	690.000.000	-	-	690.000.000
Özel Eğitim Rehberlik Hiz. Genel Müdürlüğü	62.000.000	-	-	-	115.000.000	-	-	177.000.000
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Gen. Müdürlüğü	512.000.000	500.000.000	5.000.000	-	-	-	-	1.017.000.000
İlk ve Genel Ortaöğretim Sektörü	609.000.000	670.000.000	5.000.000	-	3.486.000.000	300.000.000	-	5.070.000.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	25.000.000	503.900.000	-	4.600.000	40.000.000	-	65.900.000	573.500.000
Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı	12.000.000	5.000.000	4.000.000	-	-	-	-	21.000.000
Milli Eğitim İl Müdürlükleri	-	3.500.000	-	3.500.000	-	-	-	7.000.000
İnşaat Emlak Dairesi Başkanlığı	60.000.000	-	-	549.000.000	-	-	-	609.000.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı	10.000.000	-	-	-	-	-	-	10.000.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	35.000.000	-	-	-	1.120.000.000	-	-	1.155.000.000
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü	12.000.000	-	-	-	-	-	-	12.000.000
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü	10.500.000	-	-	-	45.000.000	-	-	55.500.000
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	7.000.000	-	-	-	-	-	-	7.000.000
Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hiz. Gen. Müd.	50.000.000	-	-	-	-	-	-	50.000.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Sektörü	221.500.000	512.400.000	4.000.000	557.100.000	1.205.000.000	-	65.900.000	2.500.000.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	-	-	-	-	67.121.000	-	-	67.121.000
Beden Eğitimi ve Spor Sektörü	-	-	-	-	67.121.000	-	-	67.121.000
Genel Toplam	830.500.000	1.182.400.000	9.000.000	597.100.000	4.818.121.000	300.000.000	65.900.000	7.737.121.000

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI (YÖK ve ÜNİVERSİTELER) BÜTÇESİ

Ülkemizde 2017 yılı itibarıyla 114'ü devlet, 67'si vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 181 üniversite ile 5 vakıf meslek yüksekokulunda eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam edilmektedir.

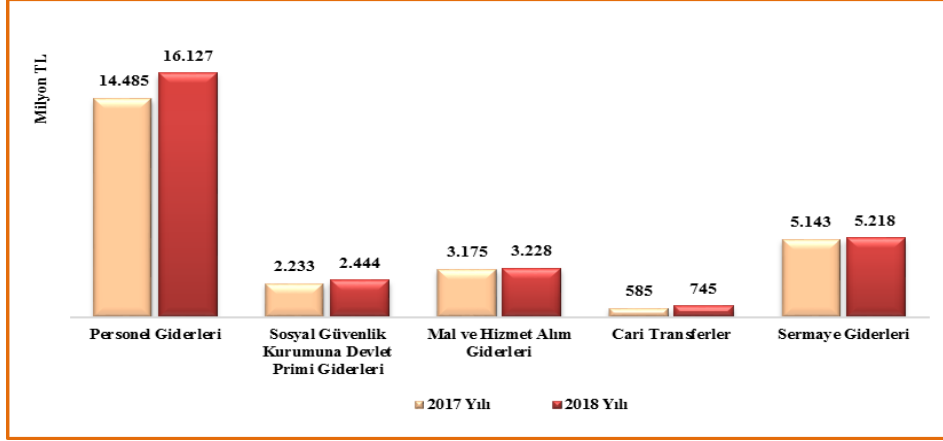
Üniversitelerimiz ve diğer eğitim kurumlarında 22.535 profesör, 14.203 doçent, 34.652 yardımcı doçent olmak üzere toplam 71.390 öğretim üyesi görev yapmaktadır.

Bunlara 45.321 araştırma görevlisi, 21.433 öğretim görevlisi, 9.799 okutman, 3.830 uzman, çevirici, eğitim ve öğretim planlamacısı ve öğretim görevlisi doktora da eklendiğinde, üniversitelerimiz ve diğer eğitim kurumlarında görev yapan toplam personel sayısı 151.773'e ulaşmıştır.

Tablo 45. 2018 Yılı YÖK ve Üniversiteler Bütçe Tasarısının 2017 Yılı ile Karşılaştırılması

Eko. Kod	Ödenek Türü	2017 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği	2018 Yılı Bütçe Tasarısı Ödeneği	Değişim Oranları (%)	2018 Yılı Bütçe Payları (%)
01	Personel Giderleri	14.484.562.000	16.126.506.000	11,34	58,09
02	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	2.233.047.000	2.444.056.000	9,45	8,80
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	3.174.955.000	3.227.989.000	1,67	11,63
05	Cari Transferler	585.143.000	745.070.000	27,33	2,68
06	Sermaye Giderleri	5.142.743.000	5.217.742.000	1,46	18,79
Toplam		25.620.450.000	27.761.363.000	8,36	100,00

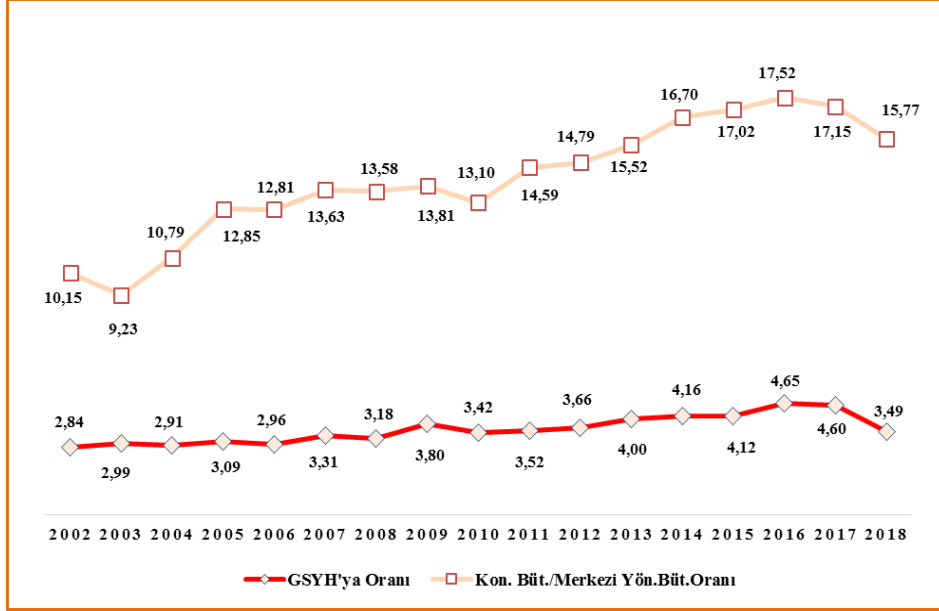
Grafik 19. 2018 Yılı YÖK ve Üniversiteler Bütçe Tasarısının 2017 Yılı ile Karşılaştırılması

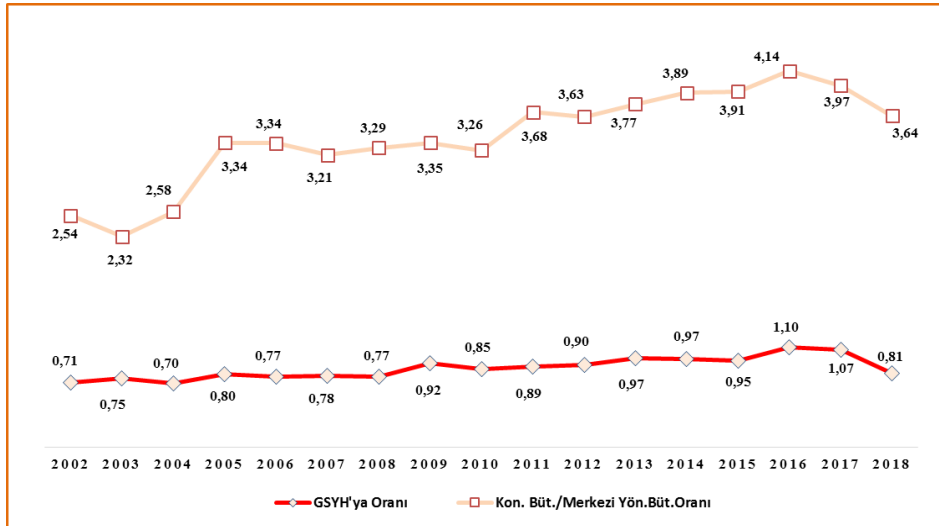
Tablo 46. MEB, YÖK ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödenekleri (2002-2017)

Yıl	Bütçe Ödenekleri			MEB, YÖK ve Üniversite Bütçelerinin	
	MEB	YÖK ve Üniversiteler	Toplam (TL)	GS YH Payı (%)	Merkezi Yönetim Bütçe Payı (%)
2002	7.460.991.000	2.495.967.700	9.956.958.700	2,84	10,15
2003	10.179.997.000	3.408.608.000	13.588.605.000	2,99	9,23
2004	12.366.236.276	3.894.070.670	16.260.306.946	2,91	10,79
2005	14.835.422.184	5.218.467.000	20.053.889.184	3,09	12,85
2006	16.568.145.500	5.846.822.761	22.414.968.261	2,96	12,81
2007	21.355.634.000	6.586.692.000	27.942.326.000	3,31	13,63
2008	22.915.565.000	7.318.284.650	30.233.849.650	3,18	13,58
2009	27.446.778.095	8.772.719.225	36.219.497.320	3,80	13,81
2010	28.237.412.000	9.355.457.600	37.592.869.600	3,42	13,10
2011	34.112.163.000	11.503.927.500	45.616.090.500	3,52	14,59
2012	39.169.379.190	12.743.603.000	51.912.982.190	3,66	14,79
2013	47.496.378.650	15.227.760.500	62.724.139.150	4,00	15,52
2014	55.704.817.610	16.939.010.000	72.643.827.610	4,16	16,70
2015	62.000.248.000	18.493.252.000	80.493.500.000	4,12	17,02
2016	76.354.306.000	23.590.696.000	99.945.002.000	4,65	17,52
2017	85.048.584.000	25.620.450.000	110.669.034.000	4,60	17,15
2018	92.528.652.000	27.761.363.000	120.290.015.000	3,49	15,77

Grafik 20. MEB, YÖK ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçeye Oranları (2002-2018)

Grafik 21. YÖK ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçeye Oranları (2002-2018)

Tablo 47. YÖK ve Üniversite Bütçelerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2018)

Yıllar	GSYH *	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi**	YÖK ve Üniversite Bütçeleri	YÖK ve Üniversite Bütçeleri	
				GSYH'ya Oranı (%)	Konsolide Bütçeye Oranı (%)
2002	350.476.089.498	98.131.000.000	2.495.967.700	0,71	2,54
2003	454.780.659.396	147.230.170.000	3.408.608.000	0,75	2,32
2004	559.033.025.861	150.658.129.000	3.894.070.670	0,70	2,58
2005	648.931.711.812	156.088.874.910	5.218.467.000	0,80	3,34
2006	758.390.785.210	174.958.100.699	5.846.822.761	0,77	3,34
2007	843.178.421.420	204.988.545.572	6.586.692.000	0,78	3,21
2008	950.534.250.715	222.553.216.800	7.318.284.650	0,77	3,29
2009	952.558.578.826	262.217.866.000	8.772.719.225	0,92	3,35
2010	1.098.799.348.446	286.981.303.810	9.355.457.600	0,85	3,26
2011	1.297.713.210.117	312.572.607.330	11.503.927.500	0,89	3,68
2012	1.416.798.489.819	350.898.317.817	12.743.603.000	0,90	3,63
2013	1.567.289.237.901	404.045.669.000	15.227.760.500	0,97	3,77
2014	1.748.167.816.609	434.995.765.000	16.939.010.000	0,97	3,89
2015	1.952.638.408.908	472.943.000.000	18.493.252.000	0,95	3,91
2016	2.148.000.000.000	570.507.000.000	23.590.696.000	1,10	4,14
2017**	2.404.000.000.000	645.124.000.000	25.620.450.000	1,07	3,97
2018**	3.446.000.000.000	762.753.000.000	27.761.363.000	0,81	3,64

(*) 2017 yılına kadar Türkiye İstatistik Kurumunun www.tuik.gov.tr adresinden alınarak, her yıl güncellenmektedir.

(**) Gerçekleşmesi tahminidir. 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısından alınmıştır.

**Tablo 48. 2018 Yılı YÖK ve Üniversite Bütçe Ödenek Tasarısı
(Ekonomik Sınıflandırma)**

Sıra No	Yükseköğretim Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam
1	Yükseköğretim Kurulu	36.851.000	5.283.000	3.729.000	48.875.000	3.415.000	98.153.000
2	Ankara Üniversitesi	559.304.000	93.233.000	76.202.000	26.050.000	179.027.000	933.816.000
3	Orta Doğu Teknik Ün.	291.365.000	45.025.000	85.119.000	11.186.000	57.322.000	490.017.000
4	Hacettepe Üniversitesi	539.045.000	90.582.000	94.276.000	26.966.000	181.220.000	932.089.000
5	Gazi Üniversitesi	512.491.000	79.649.000	86.790.000	23.933.000	164.010.000	866.873.000
6	İstanbul Üniversitesi	743.923.000	130.981.000	164.956.000	40.905.000	191.520.000	1.272.285.000
7	İstanbul Teknik Ün.	293.128.000	43.930.000	75.695.000	9.677.000	72.390.000	494.820.000
8	Boğaziçi Üniversitesi	141.437.000	22.200.000	44.957.000	5.314.000	59.654.000	273.562.000
9	Marmara Üniversitesi	367.879.000	55.399.000	65.183.000	12.568.000	91.050.000	592.079.000
10	Yıldız Teknik Ün.	194.015.000	28.740.000	41.600.000	7.937.000	28.502.000	300.794.000
11	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Ün.	77.502.000	12.751.000	13.775.000	3.755.000	40.500.000	148.283.000
12	Ege Üniversitesi	451.264.000	77.058.000	75.907.000	22.299.000	137.576.000	764.104.000
13	Dokuz Eylül Üniversitesi	424.784.000	69.848.000	51.628.000	19.884.000	101.310.000	667.454.000
14	Trakya Üniversitesi	189.568.000	30.673.000	35.132.000	10.266.000	51.192.000	316.831.000
15	Uludağ Üniversitesi	302.276.000	49.140.000	72.094.000	15.625.000	78.372.000	517.507.000
16	Anadolu Üniversitesi	320.957.000	52.294.000	84.784.000	10.707.000	96.622.000	565.364.000
17	Selçuk Üniversitesi	316.455.000	47.053.000	78.289.000	12.984.000	71.002.000	525.783.000
18	Akdeniz Üniversitesi	294.468.000	46.692.000	44.332.000	14.869.000	87.050.000	487.411.000
19	Erciyes Üniversitesi	283.880.000	43.009.000	51.204.000	14.042.000	73.432.000	465.567.000
20	Cumhuriyet Üniversitesi	226.592.000	32.606.000	39.336.000	10.677.000	90.397.000	399.608.000
21	Çukurova Üniversitesi	329.417.000	53.737.000	51.476.000	15.703.000	82.540.000	532.873.000
22	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	286.373.000	46.347.000	42.199.000	14.560.000	46.782.000	436.261.000
23	Karadeniz Teknik Üniversitesi	290.936.000	46.372.000	48.041.000	13.627.000	60.620.000	459.596.000
24	Atatürk Üniversitesi	357.116.000	50.015.000	80.156.000	15.613.000	59.588.000	562.488.000
25	İnönü Üniversitesi	240.529.000	36.143.000	42.206.000	11.391.000	65.210.000	395.479.000
26	Fırat Üniversitesi	240.481.000	34.522.000	40.905.000	10.211.000	49.950.000	376.069.000
27	Diçle Üniversitesi	237.327.000	36.085.000	42.245.000	11.098.000	42.260.000	369.015.000
28	Yüzüncüyıl Üniversitesi	226.744.000	32.285.000	39.779.000	9.157.000	39.080.000	347.045.000
29	Gaziantep Üniversitesi	189.015.000	28.996.000	40.213.000	10.202.000	63.030.000	331.456.000
30	İzmir Yüksek Tek. Ens.	63.023.000	9.425.000	11.696.000	2.140.000	20.010.000	106.294.000
31	Gezce Teknik Üniversitesi	62.916.000	8.937.000	11.453.000	2.008.000	30.400.000	115.714.000
32	Harran Üniversitesi	141.727.000	21.210.000	25.655.000	6.057.000	30.010.000	224.659.000
33	Süleyman Demirel Üni.	270.797.000	41.215.000	46.859.000	12.572.000	45.290.000	416.733.000
34	Adnan Menderes Üniversitesi	200.113.000	31.456.000	28.068.000	9.753.000	62.290.000	331.680.000
35	Bülent Ecevit Üniversitesi	144.355.000	22.046.000	31.235.000	7.219.000	32.972.000	237.827.000
36	Mersin Üniversitesi	200.458.000	31.274.000	31.140.000	10.033.000	67.480.000	340.385.000
37	Pamukkale Üniversitesi	222.726.000	35.694.000	32.505.000	10.886.000	49.410.000	351.221.000
38	Balıkesir Üniversitesi	116.046.000	17.290.000	26.273.000	5.132.000	34.400.000	199.141.000
39	Kocaeli Üniversitesi	232.344.000	36.895.000	52.749.000	12.348.000	55.671.000	390.007.000
40	Sakarya Üniversitesi	224.540.000	30.990.000	52.107.000	6.953.000	23.822.000	338.412.000

2018 Yılı
Bütçe Sunuş Konuşması

Sıra No	Yükseköğretim Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam
41	Manisa Celal Bayar Üni.	190.614.000	29.152.000	35.485.000	9.190.000	52.490.000	316.931.000
42	Abant İzzet Baysal Ün.	140.624.000	21.296.000	25.999.000	5.185.000	28.360.000	221.464.000
43	Mustafa Kemal Ün.	116.157.000	17.618.000	24.599.000	6.719.000	43.300.000	208.393.000
44	Afyon Kocatepe Ün.	150.578.000	22.305.000	31.282.000	6.972.000	50.890.000	262.027.000
45	Kafkas Üniversitesi	97.704.000	13.118.000	27.511.000	3.594.000	36.000.000	177.927.000
46	Çanakkale Onsekiz Mart Ün.	170.369.000	26.510.000	33.833.000	7.582.000	56.129.000	294.423.000
47	Ömer Halisdemir Üniversitesi	92.508.000	14.071.000	18.796.000	3.284.000	33.000.000	161.659.000
48	Dumlupınar Üniversitesi	136.638.000	19.938.000	33.928.000	4.691.000	35.580.000	230.775.000
49	Gaziosmanpaşa Ün.	145.883.000	21.982.000	25.742.000	6.671.000	49.655.000	249.933.000
50	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	168.915.000	26.056.000	31.707.000	5.925.000	28.174.000	260.777.000
51	K.Maraş Sütçü İmam Üniversitesi	151.686.000	22.367.000	25.728.000	6.140.000	43.100.000	249.021.000
52	Kırıkkale Üniversitesi	141.848.000	21.473.000	24.027.000	7.205.000	35.570.000	230.123.000
53	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	205.920.000	33.094.000	35.846.000	10.511.000	67.610.000	352.981.000
54	Galatasaray Üniversitesi	42.640.000	6.136.000	16.036.000	2.499.000	24.500.000	91.811.000
55	Ahi Evran Üniversitesi	76.816.000	10.792.000	17.706.000	2.551.000	51.405.000	159.270.000
56	Kastamonu Üniversitesi	83.549.000	11.039.000	17.418.000	2.796.000	31.110.000	145.912.000
57	Düzce Üniversitesi	115.191.000	16.717.000	19.819.000	5.397.000	50.780.000	207.904.000
58	Mehmet Akif Ersoy Ün.	84.633.000	11.278.000	23.325.000	2.620.000	23.500.000	145.356.000
59	Uşak Üniversitesi	74.168.000	10.006.000	17.835.000	2.045.000	28.080.000	132.134.000
60	Recep Tayyip Erdoğan Üni.	96.038.000	13.126.000	20.731.000	3.210.000	39.502.000	172.607.000
61	Namık Kemal Ün.	108.268.000	15.838.000	23.501.000	4.992.000	32.202.000	184.801.000
62	Erzincan Üniversitesi	92.740.000	11.642.000	17.282.000	2.760.000	26.000.000	150.424.000
63	Aksaray Üniversitesi	78.063.000	10.318.000	14.683.000	2.411.000	24.002.000	129.477.000
64	Giresun Üniversitesi	90.621.000	12.553.000	22.155.000	2.915.000	31.500.000	159.744.000
65	Hitit Üniversitesi	68.735.000	9.499.000	14.259.000	2.224.000	37.000.000	131.717.000
66	Bozok Üniversitesi	75.810.000	10.444.000	17.640.000	3.258.000	49.002.000	156.154.000
67	Adıyaman Üniversitesi	93.486.000	12.523.000	17.626.000	2.964.000	24.502.000	151.101.000
68	Ordu Üniversitesi	73.865.000	10.278.000	15.986.000	2.506.000	30.022.000	132.657.000
69	Amasya Üniversitesi	54.457.000	7.605.000	13.234.000	1.839.000	23.002.000	100.137.000
70	Karamanoğlu Mehmet Bey Üni.	44.618.000	5.600.000	12.330.000	1.402.000	30.000.000	93.950.000
71	Ağrı İbrahim Çeçen Ün.	46.057.000	5.089.000	14.887.000	1.209.000	20.002.000	87.244.000
72	Sinop Üniversitesi	47.469.000	6.662.000	10.672.000	1.561.000	33.000.000	99.364.000
73	Siirt Üniversitesi	53.795.000	6.351.000	12.846.000	1.515.000	22.502.000	97.009.000
74	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ün.	61.488.000	8.104.000	11.215.000	1.919.000	18.500.000	101.226.000
75	Karabük Üniversitesi	116.532.000	14.252.000	24.056.000	3.172.000	38.000.000	196.012.000
76	Kilis 7 Aralık Ün.	34.451.000	4.297.000	11.897.000	1.064.000	25.010.000	76.719.000
77	Çankırı Karatekin Ün.	59.907.000	8.188.000	17.971.000	1.952.000	28.500.000	116.518.000
78	Artvin Çoruh Üniversitesi	47.277.000	5.876.000	11.484.000	1.420.000	24.500.000	90.557.000
79	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	52.887.000	7.040.000	14.308.000	1.671.000	32.479.000	108.385.000
80	Bitlis Eren Üniversitesi	43.460.000	5.051.000	13.885.000	1.332.000	26.000.000	89.728.000

2018 Yılı
Bütçe Sunuş Konuşması

Sıra No	Yükseköğretim Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam
81	Kırklareli Üniversitesi	62.904.000	8.042.000	16.437.000	1.919.000	27.000.000	116.302.000
82	Osmaniye Korkut Ata Ün.	43.025.000	5.910.000	11.668.000	1.470.000	23.502.000	85.575.000
83	Bingöl Üniversitesi	62.686.000	7.381.000	11.659.000	1.645.000	26.500.000	109.871.000
84	Muş Alparslan Üniversitesi	53.132.000	6.118.000	13.392.000	1.393.000	30.010.000	104.045.000
85	Mardin Artuklu Üniversitesi	53.415.000	6.999.000	12.470.000	1.399.000	29.002.000	103.285.000
86	Batman Üniversitesi	52.198.000	5.921.000	13.543.000	1.390.000	24.500.000	97.552.000
87	Ardahan Üniversitesi	31.807.000	3.733.000	10.528.000	954.000	30.500.000	77.522.000
88	Bartın Üniversitesi	53.444.000	6.657.000	10.367.000	1.563.000	27.000.000	99.031.000
89	Bayburt Üniversitesi	38.485.000	4.316.000	10.945.000	1.123.000	29.000.000	83.869.000
90	Gümüşhane Üniversitesi	61.202.000	7.269.000	17.388.000	1.709.000	15.250.000	102.818.000
91	Hakkari Üniversitesi	25.178.000	3.035.000	9.743.000	909.000	11.210.000	50.075.000
92	Iğdır Üniversitesi	33.193.000	3.994.000	11.313.000	1.046.000	22.500.000	72.046.000
93	Şırnak Üniversitesi	26.833.000	3.146.000	8.796.000	937.000	25.012.000	64.724.000
94	Munzur Üniversitesi	44.153.000	5.053.000	9.003.000	1.250.000	27.510.000	86.969.000
95	Yalova Üniversitesi	47.166.000	5.952.000	8.318.000	1.504.000	28.500.000	91.440.000
96	Türk Alman Üniversitesi	15.528.000	2.301.000	6.646.000	589.000	39.002.000	64.066.000
97	Ankara Yıldırım Beyazıt Ün.	99.331.000	14.200.000	11.877.000	3.110.000	40.010.000	168.528.000
98	Bursa Teknik Üniversitesi	26.090.000	3.534.000	8.346.000	820.000	24.500.000	63.290.000
99	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	50.455.000	7.159.000	9.825.000	1.725.000	39.060.000	108.224.000
100	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	77.970.000	11.173.000	12.038.000	2.798.000	41.100.000	145.079.000
101	Necmettin Erbakan Üniversitesi	184.007.000	28.227.000	18.113.000	9.934.000	115.400.000	355.681.000
102	Abdullah Gül Üniversitesi	18.984.000	2.875.000	7.374.000	722.000	30.022.000	59.977.000
103	Erzurum Teknik Üniversitesi	19.536.000	2.293.000	7.936.000	682.000	34.150.000	64.597.000
104	Adana Bilim ve Teknoloji Ün.	26.622.000	3.725.000	7.775.000	873.000	33.520.000	72.515.000
105	Ankara Sosyal Bilimler Ün.	16.879.000	2.454.000	11.979.000	574.000	50.002.000	81.888.000
106	Sağlık Bilimleri Üniversitesi	145.551.000	18.553.000	15.692.000	5.184.000	70.642.000	255.622.000
107	Bandırma Onyedey Eylül Ün.	20.206.000	2.608.000	11.678.000	992.000	29.500.000	64.984.000
108	İskenderun Teknik Üniversitesi	31.366.000	4.436.000	14.915.000	1.561.000	36.500.000	88.778.000
109	Alanya Alaaddin Keykubat Ün.	19.654.000	2.725.000	12.507.000	646.000	26.500.000	62.032.000
110	İzmir Bakırçay Üniversitesei	6.460.000	831.000	7.250.000	263.000	15.000.000	29.804.000
111	İzmir Demokrasi Üniversitesi	8.414.000	1.072.000	7.250.000	331.000	15.000.000	32.067.000
Toplam		16.126.506.000	2.444.056.000	3.227.989.000	745.070.000	5.217.742.000	27.761.363.000